

JOSEPH RUDYARD KIPLING

**LA BUNUL PLAC
AL VIETII**

Traducere de Nina Tudosescu

EDITURA PORTO-FRANCO
GALAȚI, 1993
Coperta de CONSTANTIN VREMULEȚ
ISBN 973-557-316-4

Am întâlnit o sută de oameni pe drumul spre Delhi și toți erau frații mei.

Proverb indigen

ŞEFUL DE DISTRICT

*E un criminal în plus în închisoarea centrală,
În spatele bătrânului zid de pământ,
E un găinar mai puțin pe linia frontierei.
Și pretutindeni domnește pacea reginei.
Măi, tipilor,
Pretutindeni domnește pacea reginei.*

*Căci peste noi iar va cădea dezaprobarea șefului,
Peste noi iar va cădea rușinea,
Dacă lăsăm să ne scape din mână o țară în lanțuri
Și peste tot domnește pacea reginei.
Măi, tipilor.
Pretutindeni domnește pacea reginei.*

(Fuga lui Shindand)

I

Indusul crescuse până ajunsese să inunde țara, așa, pe nepusă masă.

În ajun, apele sale inferioare puteau să depășească limitele vadului.

În seara aceea, cinci mile de apă furioasă și tulbure sepa-
rau un mal de altul, măcinându-le și fluviul continua să crească
sub lună.

O litieră pe care o purtau șase bărbați cu barbă, cu toții
neobișnuiți cu această corvoadă, se opri pe nisipul alb care se
întindea de-a lungul câmpiei și mai albe încă.

—E vrerea lui Dumnezeu, spuseră ei. Nu îndrăznim să
încercăm traversarea în această noapte, nici chiar cu barca. Să
aprindem focul și să facem ceva de mâncare. Suntem niște
oameni istoviți.

Aruncară spre litieră o privire interogativă.

În interior zăcea, murind de febră, subcomisarul distric-
tului Kot-Kumharsen.

Fusese transportat de-a lungul țării de acești șase com-
batanți ai unui grup de frontieră pe care el îi cucerise și-i luase
cu sine pe căile unei onestități acceptabile, înainte de a cădea la

poalele munților lor inospitalieri.

Și împreună cu ei gonea asistentul său, Tallantire, cu inima grea, cu ochii grei de tristețe și insomnie.

Tallantire își petrecuse trei ani sub ordinele bolnavului și începuse să-l iubească, așa cum oamenii prinși la un atelaj împreună, înhămați la aceeași treabă, una din cele grele, încep să se iubească... sau să se urască.

El coborî de pe cal, dădu la o parte perdelele litierei și aruncă o privire discretă înăuntru.

— Orde... Orde... bătrâne, mă auzi? Trebuie să așteptăm să scadă fluviul. Avem ghinion.

— Înțeleg, răspunse un murmur sec. Să așteptăm ca fluviul să scadă. Mă gândeam că am fi putut sosi la tabără înaintea zorilor.

Unul dintre purtători privi lung în cealaltă parte a fluviului și observă o slabă scânteiere de lumină pe acel mal îndepărtat.

El zice încet lui Tallantire:

— Uite focurile taberei lui, și nevastă-sa. Ei vor face traversarea dimineață, fiindcă au bărci mai bune. Va trăi el până atunci?

Tallantire clătină din cap.

Yardley-Orde era într-adevăr aproape de sfârșitul său.

La ce bun să-l amețești cu speranța unei întâlniri ce nu putea să aibă loc?

Fluviul făcu un salt spre mal, smulse o faleză de nisip și scoase un mormăit din ce în ce mai iritat.

Purtătorii găsiră de-ale focului pe plaja devastată — tufișuri de spini cu cămile descărnate, adăposturi de tabere ce staționaseră în apropierea vadului.

Centiroanele lor de spadă zornăiau și se mișcau încet la lumina lunii și calul lui Tallantire tușea pentru a da de înțeles că s-ar simți mai în largul său să aibă un acoperământ.

— Și mie mi-e frig, zise vocea din litieră. Mi-nchipui că e sfârșitul. Biata Polly!

Tallantire aranjă din nou cuverturile.

Văzând asta, Khoda-Dad își scoase paltonul din piele de oaie cu căptușeală groasă și-l adăugă la grămadă.

— Eu o să mă-ncălzesc curând în fața focului, zise el.

Tallantire luă în brațe corpul descărnat al șefului său și îl

tinu la piept.

Poate că, dacă-l ține cald, Orde ar mai trăi destul pentru a-și revedea pentru ultima oară soția.

Dacă Providența oarbă ar fi făcut să scadă măcar de trei picioare apa fluviului!

— Mă simt mai bine, spuse Orde cu o voce slabă. Sunt dezolat că-s un așa bugaj inutil! E ceva de băut?

I se dădură lapte și whisky și Tallantire simți un pic de căldură la pieptul lui.

Orde se puse pe bodogănit:

— Nu că mi-ar păsa că mor, dar să-i părăsesc pe Polly și districtul... Mulțumesc lui Dumnezeu că nu avem copii. Dick, știi, sunt scufundat... la fund... Datorii contractate în timpul primilor mei cinci ani de serviciu. Pensia nu este considerabilă, dar va fi destul pentru ea. Ea o are pe mama ei la țară. Cel mai greu îi este să se întoarcă acolo. Și... și... știi, cum ea nu e soția unui soldat...

— Vom asigura, desigur, traversarea înapoi, spuse liniștit Tallantire.

— Nu e prea onorabil să te dai măreț, dar, Dumnezeule mare! eu care zic așa, câte nu-mi amintesc despre oameni care au trecut prin asta! Morten a murit; el era din promoția mea. Shaughnessy a murit și el, avea copii: îmi amintesc că avea obiceiul să ne citească scrisorile lor de școlari. Și cât de plictisitor găseam noi acest lucru! Evans mort! Kot-Kumharsen l-a omorât. — Ricketts, de Myndone, mort... Iar eu, și eu mă duc. „Omul care este născut de o femeie, e câțiva pumni de pământ pe colină”. Asta îmi amintește, Dick, că cele patru sate din Khusru-Kheyl, pe frontiera noastră, cereau reducerea cu o treime a impozitului, astă primăvară. E drept: recoltele lor sunt proaste. Vedeți ce obțin și vorbiți cu Ferris în problema canalului. Aș fi vrut să trăiesc până la terminarea lui. E un lucru atât de important pentru satele din nordul Indusului, dar Ferris e un puturos afurisit. Luați-l mai tărișor. Ai să ai în grijă districtul până la sosirea succesorului meu. Aș fi vrut să te numească definitiv, dar cunoști administrația noastră. Presupun că-l vor numi pe Bullows totuși. E un om de treabă, dar are prea puțină fermitate pentru cerința frontierei. Apoi, nu știe cum să procedeze cu preoții. Va trebui să fii cu ochii pe preotul orb din

Jaghi. Veți găsi asta în hârtii, — în cufărul care conține uniforma, cred. Convocați oamenii Khusru-Keyl. Am să-mi țin ultima audiență publică... Khoda-Dad-Khan!

Șeful oamenilor se îndreaptă spre litieră, urmat de camarazii lui.

— Oameni, zise Orde cu o voce rapidă, în dialectul țării, eu am să mor, și Orde n-o să mai fie aici ca să vă zmulgă tresa și să vă împiedice să șterpeliți batalul.

— Domnul va avea grijă să nu fie așa, îl întrerupse corul de voci profunde. Sahib nu va muri.

— Ba da, va muri, și el va ști care dintre Mahomet și Moise a spus adevărul. Dar va trebui ca voi să rămâneți oameni cinstiți când eu nu voi mai fi aici. Aceia dintre voi care trăiesc pe frontiera noastră vor trebui să-și plătească impozitele normal ca și până acum. Am spus un cuvânt pe tema satelor care vor trebui tratate mai blând anul acesta. Aceia dintre voi care trăiesc la munte trebuie să se abțină să șterpească vite și să dea foc la acoperișurile de paie. Ei vor trebui să-și astupe urechea la vocea preoților, care nu cunosc deloc forța de guvernare și pe care voi ați împinge-o în războaie smintite, în care voi sunteți siguri că vă veți pierde viața și în care recoltele voastre vor fi mâncate de străini. Apoi, voi nu va trebui sub nici o formă să jefuiți caravanele. Va trebui să vă lăsați armele la postul de poliție când veți veni, așa cum aveți obiceiul și cum eu am prevăzut. Și Tallantire Sahib va fi cu voi, dar eu nu știu cine îmi va lua locul. Și ceea ce vă spun, e purul adevăr, căci eu sunt ca și cum aș fi deja mort, copiii mei — fiindcă, chiar de sunteți bărbați robuști, — voi sunteți niște copii.

— Și tu ești tatăl nostru și mama noastră, izbucni Khoda-Dad-Khan cu o înjurătură. Ce-o să ne facem, acum când nu va mai fi nimeni să vorbească pentru noi și să ne învețe să ne purtăm ca lumea.

— Vă va rămâne Tallantire Sahib. Duceți-vă să-l găsiți. El vă cunoaște limba și inima. Faceți în așa fel să-i mențineți liniștiți pe tineri. Ascultați-i pe bătrâni și supuneți-vă lor. Khoda-Dad-Khan, ia inelul meu. Ceasul și lanțul sunt pentru fratele tău. Păstrați aceste obiecte în amintirea mea, și eu îi voi vorbi lui Dumnezeu în fața căruia mă voi înfățișa, orice-ar fi, și îi voi spune că alde Khusru-Keyl sunt oameni bravi. Vă dau voie să vă

retrageți.

Khoda-Dad-Khan, cu inelul trecut pe deget, scoase din piept un suspin zgomotos, când auzi formula bine cunoscută care punea capăt audienței.

Fratele său se întoarse pentru a arunca o privire spre fluviu.

Zorile de ziuă se arătau deja.

O pată albă se detașa pe argintul mat al curentului:

— Ea vine, spuse omul, cu voce scăzută. Poate că o mai trăi el două ore!

Și își scoase din centură ceasul pe care tocmai îl primise moștenire și fără a înțelege nimic, privi cadranul, așa cum îi văzuse făcând pe englezi.

Timp de două ore, pânza umflată merse pe căi ocolite, merse la întâmplare, în amonte, în aval, în timp ce Tallantire continua să-l țină pe Orde între brațele lui, iar Khoda-Dad-Khan să-i frece picioarele.

El reîncepea din timp în timp să vorbească despre district și despre soția lui, dar tot mai frecvent de aceasta, pe măsură ce sfârșitul se apropia.

Poate că, se gândeau ei, el nu se îndoiește că soția lui, în chiar clipa aceea, își riscă viața într-o șubredă barcă indigenă, pentru a-l întâlni. Dar teribila intuiție a muribundului îi înșela.

Orde se degajă dintr-o mișcare pentru a se apleca înainte.

El privi printre perdele și văzu că pânza era aproape.

— E Polly, spuse el simplu, chiar dacă buzele i se suceau de agonie. Dick... Îi vei... explica...

Și o oră mai târziu, Tallantire primi pe mal o femeie în costum de călărie din pânză cadrilată și pe cap cu o pălărie de pai.

Ea plângea, își chema soțul... micul ei... și scumpul ei, în timp ce Khoda-Dad-Khan se arunca la pământ, cu fața în nisip, ascunzându-și ochii.

II

Ideea era dintre cele mai simple și în asta se și afla ceea ce constituia farmecul său.

A-și crea o reputație de om de stat cu vederi grandioase, o reputație de originalitate și pe deasupra să creeze impresia de a ceda în fața dorințelor poporului, nimic nu era mai ușor.

Nu trebuia decât să fie numit ca guvernator al țării un copil al țării.

Două sute de milioane de subiecți din cei mai afectuoși, din cei mai recunoscători din Imperiul Maiestății Sale ar a-plauda un asemenea act și elogiul lor s-ar transmite de-a lungul eternității.

Totuși era indiferent la elogiu și la oprobriu, așa cum i se cuvenea celui mai mare din Vice-Regii care au existat vreodată

Administrația sa avea ca bază Principiul, și Principiul trebuia susținut sub orice formă, în afară de orice discuție. Pana sa și limba sa creaseră India nouă, abundând în perspective, — cu o părere ascultată, onorată, îndârjită, o națiune printre națiuni. Toate acestea îi aparțineau.

În consecință, cel mai mare dintre toți Vice-Regii făcu un alt pas înainte și în același timp se consulta cu cei care erau în măsură să aducă lămuriri în alegerea unui succesor pentru Yardley-Orde.

Era un gentleman, care făcea parte din administrația civilă din Bengal, care își cucerise locul și pe deasupra un grad universitar, într-un loial concurs public cu fiii englezilor.

Era cultivat. Era umblat, era om de lume și dacă e să dăm crezare raporturilor, el condusesese, dând dovadă de înțelepciune și, lucru încă și mai important, cucerind simpatii, un district foarte populat din regiunea de sud-est a Bengalului.

Fusese în Anglia și încântase lumea din multe saloane.

El se numea, dacă amintirile Vice-Regelui erau exacte, Dl. Grish-Chunder-Dé, Maestru în arte.

Pe scurt, se găsea cineva pentru a ridica o obiecție contra numirii, tot conform Principiului, a unui om din țară, pentru a guverna țara?

Districtul Bengal sud-est putea, după el, să fie în mod avantajos încredințat unui tânăr funcționar civil de naționalitatea domnului Grish-Chunder-Dé, care scrisese o broșură clin cele mai remarcabile asupra valorii politice a simpatiei în materie de administrație.

Cât despre domnul Grish-Chunder-Dé, putea fi transferat în

nord, la Kot-Kumharsen.

Vice-Regele, din Principiu, era inamicul oricărei intervenții în numirile făcute de guvernele provinciale.

El dorea să dea de înțeles că nu exprima decât o recomandare și un sfat în această circumstanță.

Și în ceea ce privea simpla chestiune de rasă, domnul Grish-Chunder-Dé era mai englez decât englezii și totuși poseda acea dispoziție simpatică cu totul aparte, acea intuiție pe care n-o dobândesc decât la sfârșitul carierei oamenii cel mai bine dotați din corpul funcționarilor de elită care există în lume.

Regii austeri, cu barbă neagră, care dețineau un loc la masa Consiliului Indiei, se divizară, adaptați la situație, ceea ce avu ca rezultat inevitabil provocarea unei veritabile Crize de nervi celui mai mare dintre toți Vice-Regii și aducerea lui în-tr-o stare de încăpățănare îndrăcită și mișcătoare totuși, asemenea celei care se observă la un copil.

—Principiul e de bună calitate, fără îndoială, spuse șeful Provinciilor-Roșii unde era situat Kot-Kumharsen.

Era un om cu privirea obosită și care avea și el teoriile lui.

— Singura dificultate e că...

— Restrângeți funcționarii districtului: flancați-l pe Dé, la dreapta și la stânga, cu doi subcomisari dintre cei mai energici, dați-i cel mai bun asistent din Provincie. Faceți să intre mai întâi, prin niște fricțiuni, frica de Dumnezeu în capul populației și, dacă treaba merge rău, spuneți-i că nu l-au susținut colegii săi. Toate micile lui experiențe încântătoare sfârșesc prin a produce efectul de recul asupra șefului districtului, spuse Cavalerul Săbiei-în-vânt cu o franchețe brutală care-i provocă frisoane Șefului Provinciilor-Roșii.

Și printr-o înțelegere tacită de acest gen, transferul fu făcut fără nici un pic de zgomot în plus și aceasta dintr-o mulțime de motive.

E trist să spunem că ceea ce ține loc de opinie publică în India contrazicea înțelepciunea Vice-Regelui în această numire.

Fără îndoială că nu lipseau nici organele mercenare, cunoscute de toată lumea, în solda unei birocrații tiranice, care dădeau de înțeles, aproape în chiar acești termeni, că Excelența Sa era un imbecil, un visător și, lucru încă și mai rău, un om care se juca cu existențele omenești.

„Gazeta Excelenței Sale Vice-Regele” care apărea la Calcutta era dedicată „pentru a mulțumi o dată în plus, încă o dată, Mult-Iubitului nostru Vice-Rege, pentru ceea ce făcea la fel de glorios ca să prevaleze capacitățile națiunilor din Bengal în îndeplinirea sarcinilor din ce în ce mai crescute, atât din punct de vedere administrativ, cât și executiv, în regiuni care sunt în afara cunoștinței noastre”.

„Nu concepem că ar exista cea mai mică îndoială că excelentul nostru concetățean și compatriot, Dl. Grish-Chunder-Dé, Cavaler, Maestru în arte nu ar menține acest prestigiu în Bengali, în pofida a tot ceea ce ar putea complota pe ascuns intriga și *peshbundi* pentru a strivi în germen reputația sa, pentru a compromite viitorul său în rândurile orgolioșilor funcționari civili, dintre care unii se vor vedea constrânși să servească sub ordinele unui indigen disprețuit și chiar să-i primească dispozițiile”.

— „Cum găsiți asta, stăpânii mei”.

— Îl vom implora încă o dată pe Mult-Iubiul nostru Vice-Rege să se încarneze într-o forma superioară prejudecății de rasă și orbirii în ceea ce privește culoarea și de a acorda acestei flori a administrației *noastre* civile actuale plenitudinea remunerației și avantaje de care profită deja frații săi mai favorizați.

III

— Când intră acest individ în funcțiune? Mă aflu singur chiar în acest moment și, după cât se pare, mă vor pune sub ordinele sale.

— Ați fi ținut la o deplasare? zise Bullows cu un aer șiret.

Apoi, punând mâna pe umărul lui Tallantire:

— Suntem în aceeași barcă. Nu ne abandonați. Și totuși, când dracul ăsta va fi aici, de ce-ai mai rămâne, dacă poți obține un alt post?

— Era cel al lui Orde, răspunse Tallantire cu simplitate.

— Ei bine, în prezent este cel al lui Dé. Este Bengali-ul bengalezilor îmbuibat de cod și de procedură, un om superb, atâta timp cât nu va fi vorba decât de rutină și de muncă de

birou, și un om cu o conversație plăcută. Normal că el a stat mereu în districtul lui natal unde trăiesc toate surorile lui, toți verii lui și toate mătușile lui, undeva la sud de Dacca. S-a mulțumit să facă din district o mică proprietate încântătoare de familie. Își lăsa subordonații să facă ce le plăcea lor. Le permitea tuturor să profite de șansa lor de vânătorearea de rupii. Toate acestea i-au adus acolo o imensă popularitate.

— N-am nimic de văzut acolo, înăuntru. Cum naiba să-i fac eu pe oamenii districtului să înțeleagă că vor fi guvernați de un Bengali? Crezi că... vreau să zic: guvernul crede că cei din Khusru-Kheyl vor sta liniștiți când vor afla asta? Ce vor zice mahomedanii șefi de sate? — Și poliția compusă din Sikhși de Muzbi, și din Pathani — cum își va face *ea* treaba sub conducerea lui? Noi n-am zice un cuvânt dacă guvernul ar numi un măturător, dar oamenii mei vor cleveti și vor cleveti, știi asta. E de o prostie cruntă.

— Bătrâne, știi toate astea și încă și altele. Am prezentat aceste argumente într-o lumină favorabilă și mi s-a răspuns „că aș da dovadă de o prejudecată vinovată și puerilă”. Pe Jupiter, dacă alte Khusru-Kheyl nu arată nimic mai rău decât o prejudecată, eu nu mai știu să fac deosebirea. Ai perspectiva să vezi cum se ridică împotriva-ți tot districtul și atunci va trebui să-mi las treaba și să vin să te-ajut s-o scoți la capăt. N-am nevoie să te pun să susții pe acești Bengali în toate felurile: vei acționa așa din propriul tău interes.

— În amintirea lui Orde. Din partea mea, n-am să-mi fac griji pentru vreo doi gologani.

— Nu vorbi prostii. E deja destul de penibil, Dumnezeu știe, și guvernul o s-o știe prin urmare, dar nu e motiv ca să te bosumfli. Trebuie să faci un efort pentru a face districtul să meargă. Trebuie ca *tu* să te pui pe cât posibil între el și orice insultă. Va trebui ca *tu* să-i arăți frânghiile de manevră. Va trebui ca tu să-i calmezi pe Khusru-Kheyl. Va trebui ca tu să-l avertizezi și pe Curbar de la poliție, să aibă ochii deschiși în caz de neplăceri. Eu sunt totdeauna la capătul unui fir de telegraf și dispus să-mi pun reputația în pericol pentru a ține în mână districtul împreună cu tine. Ai să-l pierzi pe al tău, sigur. Dacă faci să meargă lucrurile ca lumea și să nu fie ploaie de lovituri de baston în timpul unui turneu, el va fi acela onorat pentru

asta. Și dacă ceva merge anapoda ți se va spune că nu l-ai susținut cu bună credință.

— Treaba ne privește. Succesul e în mâinile lui Allah! cum zicea Orde de câte ori era într-o situație mai nu știu cum ca de obicei.

Și Bellows plecă pe cal.

Veți găsi poate ciudat și deplorabil ca doi gentlemen din administrația civilă a Maiestății Sale în Bengal să discute în acești termeni despre un alt gentleman, făcând parte și el din administrație și care este un om cultivat și prin asta afabil.

Și totuși ascultați nițel zicerile inocente ale Mullahului orb din Jagai, preot al Khusru-Kheyl-ilor care e așezat pe o stâncă înaltă ce domină frontiera.

Cu cinci ani în urmă, o bombă plecată la întâmplare dintr-o baterie de tunuri de munte improșcase de pământ figura Mullahului, ocupat în momentul acela cu lansarea unei trupe de Ghazis cu toată viteza contra unei jumătăți de duzină de baionete englezești. Așa a devenit el orb și acest mic accident nu-i diminuase cu nimic ura contra englezilor.

Yardley-Orde îi cunoștea slăbiciunea și îl tachinase de mai multe ori pe tema asta, glumind.

— Câini ce sunteți, zicea Mullahul oamenilor din trib, atenți în jurul focului, câini biciuiți, ascultați de Orde-Sahib, îl numeați frate și vă purtați ca și cum ați fi fost copiii lui. Ei, bine! Veți vedea ce caz va face guvernul englez din voi. Orde-Sahib e mort, o știți.

— Ai! Ai! Ai! făcură o duzină de voci;

— Era un om. Gel care vine în locul lui, ghiciți cine e? Un Bengali din Bengal, un mâncător de pește, un om din sud.

— E o minciună, spune Khoda-Dad-Khan, și dacă tu n-ai fi preot, te-aș băga pe țeava puștii mele.

— Ah, acolo-mi ești, băutor de ocazie cu englezii? Du-te mâine de partea cealaltă a frontierei și oferă-ți serviciile succesorului lui Orde-Sahib și va trebui să-ți scoți încălțările la ușa cortului unui Bengali și să-ți pui ofranda în laba neagră a unui Bengali. Asta, știu, și în tinerețea mea, când un tânăr vorbea grosolan cu un Mullah care deschide porțile Cerului și ale Infernului, nu înfigea țeava puștii în gâtul Mullahului! Oh! Nu.

Mullahul cel orb îl ura pe Khoda-Dad-Khan cu o ură de

Afgan, fiindcă amândoi își disputau conducerea triburilor, dar se temea de el mai întâi pentru darurile lui corporale și în al doilea rând pentru darurile sale spirituale.

Khoda-Dad-Khan privi inelul lui Orde și scoase un mormăit.

—Am să mă duc mâine, fiindcă nu sunt un prost bătrân care predică războiul contra englezilor. Dacă acest guvern, lovit de nebulie, a făcut asta, atunci...

— Atunci, croncăni Mullahul, ai să aduci tinerii și tu ai să cazi în cele patru sate de la frontieră?

—Sau am să-ți sucesc gâtul, corb negru de Jehannun, ca unui aducător de vești proaste.

Khoda-Dad-Khan își unse foarte grijuliu cu ulei lungile-i bucle, se încinse cu cea mai frumoasă centură bonkhariană și, escortat de câțiva prieteni, coborî de pe munte pentru a-i face o vizită noului sub-comisar din Kot-Khumarsen.

În același timp el aducea tributul: patru sau cinci mohuri de aur, piese prețioase datând din Akbar și legate într-o batistă albă.

Atunci sub-comisarul i-ar pipăi în mână și i-ar da înapoi.

Această mică ceremonie era uzitată pentru a da de înțeles că cei din Khusru-Kheyl vor fi pașnici atâta timp cât asta ar depinde de influența personală a lui Khoda-Dad-Khan, până data viitoare și mai ales dacă se-ntâmplă ca Khoda-Dad-Khan să-l găsească pe noul sub-comisar pe placul său.

Sub consulatul lui Yardley-Orde, vizita se termina prin-tr-un somptuos dineu și poate și cu lichioruri păstrate special pentru această ocazie, în orice caz prin povești minunate și printr-o bună camaraderie.

Atunci, Khoda-Dad-Khan s-ar fi întors cu pas nesigur în fortăreața sa, jurând că Orde-Sahib era un prinț, Tallantire un alt prinț și că oricine și-ar permite o incursiune pe teritoriul englez ar fi jupuit de viu.

În aceste împrejurări, el găsi că și corturile sub-comisarului conservau în întregime aspectul lor ordinar.

Crezându-se un privilegiat, el sări dintr-un singur pas marc portuța și se găsi în prezența unui Bengali suav și durduliu, în costum englezesc, care scria la o masă.

Lipsit de elevația pe care o conferă educația și nepreocupându-se deloc de diplomele universitare, Khoda-Dad-Khan îl

luă imediat pe om drept un Babu — funcționarul indigen al sub-comisarului —, drept un animal pe eare-l detești și-l disprețuiești.

— Heu! zise el cu bonomie, unde ți-e stăpânul, mic Babu?

— Eu sunt sub-comisarul, spuse în engleză gentlemanul.

Dar el își exagera importanța și puterea diplomelor universitare, și începu să-l privească fix pe Khoda-Dad-Khan.

Dar când ai fost obișnuit din cea mai fragedă pruncie să vezi băătălia, masacrul și moartea subită, dacă sângele proaspăt îți agită nervii în același grad ca și vopseaua roșie și înainte de toate dacă ai crezut cu convingere că un Bengali este servitorul oricărui Hindustan și că Hindustanul în întregime este infinit mai jos decât importanța și simpatica voastră persoană, atunci sunteți, chiar fără educație, în stare să țineți piept unei priviri fixe chiar îndelung susținută.

Puteți chiar să faceți să coboare privirea pe un absolvent al unui colegiu din Oxford dacă acesta este născut într-o seră caldă, din părinți crescuți în seră caldă, temându-se de suferința fizică așa cum unii oameni se tem de păcat; și mai ales când mama adversarului vostru l-a forțat să adoarmă cu groază povestindu-i istorii teribile cu demoni care locuiesc în Afganistan, legende înspăimântătoare despre negroimea din nord.

Ochii care erau prevăzuți cu ochelari de aur se plecară spre sol.

semicerc pentru a ieși să-l caute pe Tallantire în împrejurimi.

— Iată, spuse el cu o voce grosolană, împingând spre el monezile, atingeți-le și înapoiati-le. Asta îmi garantează buna conduită. Dar, vai, Sahib, oare guvernul a înnebunit de ne trimite un câine de Bengali negru? Va trebui ca eu să servesc sub comanda unui asemenea om? Va trebui ca eu să lucrez la ordinele lui? Ce înseamnă asta?

— E un ordin, spuse Tallantire care se așteptase la o scenă de genul acesta. E un S... Sahib foarte instruit.

— El, un Sahib! E un *Khala admi*¹ care nu merită nici să alerge la coada catârului unui negustor de ulcele. Toate popoarele pământului au tracasat Bengalul; e scris. Știi, când noi, ceilalți din nord, aveam nevoie de femei sau de pradă, știi unde

¹ *Khala admi* — un negru

ne duceam. În Bengal, niciodată în altă parte. Ce-i cu poveștile astea de adormit copiii, cu Sahib? Și încă și după Orde-Sahib? E-adevărat, Mullahul cel orb avea dreptate.

— Și ce zice Mullahul? întrebă Tallantire cu un ton neliniștit.

El n-avea deloc încredere în bătrânii cu ochii morți și cu limba ascuțită.

— Ei, bine, acum, din cauza jurământului pe care i l-am făcut lui Orde-Sahib când am asistat la moartea lui, acolo, lângă fluviu, am să vorbesc. În primul rând, e adevărat că englezii au pus călcâiul Bengali-ului pe propriul lor gât, și că nu mai e nici un fel de putere engleză în țară?

— Eu sunt aici, zise Tallantire, și servesc pe Manaraneea² Angliei.

— Mullahul vorbea o altă limbă și a zis că fiindcă noi îl iubeam pe Orde-Sahib, guvernul ne trimite un porc pentru a se vedea că noi suntem câini și până în prezent am fost ținuți în frâu cu forța pumnului. Și tot așa ca să-i facă să plece pe soldații albi, ca să mai poată veni și alți Hindustani și că totul era pe punctul de a se schimba.

Iată cea mai mare gală pe care o poate produce o politică rău înțeleasă într-o țară foarte vastă.

Ceea ce părea perfect posibil la Calcutta, foarte oportun la Bombay, absolut inatacabil la Madras e rău înțeles în nord și își schimbă cu totul înfățișarea pe malurile Indusului.

Khoda-Dad-Khan explică la fel de clar că acest lucru i se întâmpla fiindcă, tot având el în sinea lui intenția de a fi fidel, nu putea să răspundă realmente de membrii mai temerari ai tribului său sub influența Mullahului orb.

Ar fi putut pricinui o mulțime de neplăceri, ar fi putut să nu pricinuiască deloc, dar în orice caz ei n-aveau deloc intenția să se supună sub-comisarului.

Tallantire era oare sigur că în cazul în care s-ar fi practicat în mod sistematic jaful pe frontieră, trupele districtului ar fi putut curma asta prompt?

— Spune-i Mullahului, răspunse sec Tallantire, că dacă spune în continuare prostii, își va conduce oamenii la o moarte sigură și tribul său la blocadă, la amendă pentru violare de

² *Manaranee* — marea regină

limite și la despăgubiri pentru sângele vărsat. Dar de ce să mai vorbești unui om al cărui cuvânt nu mai are greutate în deliberările tribului?

Khoda-Dad-Khan încasă această insultă.

El aflase un lucru pe care ținea mult să-l știe și se întoarse în munții lui pentru a primi complimentele batjocoritoare ale Mullahului, a cărui limbă, bânduind în preajma focurilor de campanie, era o flacăra mai devorantă și decât flacăra hrănită cu galete de bălegar.

IV

Dacă ați vrea să acordați o clipă de atenție districtului necunoscut Kot-Kumharsen.

El se întinde, tăiat în două de cursul Indusului, sub linia înălțimilor Khusru, metereze inutile de pământ și de piatră asamblate la întâmplare.

El are șaptezeci de mile lungime pe cincizeci lățime, întreținea o populație cu puțin mai mică de două sute de mii de suflete și impozitele pe care le plătea se ridicau la patruzeci de mii de lire pe an pentru o suprafață din care o bună jumătate era deșert din care nu se putea scoate nimic.

Cultivatorii nu prea erau oameni cu caracter blând; lucrătorii din minele de sare erau încă și mai puțin, iar crescătorii de vite nu erau chiar deloc.

Un post de poliție în colțul de sus din dreapta și un foarte mic fort în pământ, în colțul de sus din stânga împiedicau în egală măsură contrabanda cu sare și șterpeleala de animale domestice, atât cât era posibil, după ce funcționarii civili uzașă de influența lor.

În sfârșit, în colțul de jos în dreapta se afla Jumala, cartier general al districtului, mizerabilă adunătură de hambare albite cu piatră de calcar, pe care proprietari glumeți le închiriau sub numele de case, locuri infectate de febra de la frontiere prin care pătrundeau zilnic ploile și pe care vara le transformase în cuptoare.

Așa era locul spre care se îndrepta Grish-Chunder-Dé, pentru a lua oficial în primire funcția de șef de district.

Dar vestea venirii sale îl precedase.

Bengalii erau la fel de rari ca și câinii pre-pelicari cu păr lung printre acești locuitori simpli ai frontierei care-și crăpau unii altora capul cu lungile lor cazmale și aveau un cult imparțial pentru sanctuarele hinduse și mahomedane.

Ei se îmbulziseră să-l vadă, și-l arătau unii altora cu degetul, îl comparau când cu o bivoliță gata să fete, când cu un cal istovit, după cum le permitea slaba lor putere de a potrivi metaforele.

Râdeau de garda lui de poliție, întrebau cât timp marii Sicși vor mai fi de acord să plimbe maimuțe bengaleze.

Se informară dacă își adusese femeile cu el și îl făcură să promită că nu va intra în vorbă cu ale lor.

Și trecerea în revistă se încheie cu o vrăjitoare ridată care, în picioare la marginea drumului, își dădu o palmă peste sânii slabi, la trecerea lui și începu să strige:

—Am hrănit de-aici șase care-ar fi putut să mănâncej șase mii ca *ăsta*. Guvernul i-a împușcat și uite ce-a făcut un rege din asta.

La care, un meșter de pluguri, mare zbanghiu cu turban albastru, cu o osatură imensă, țipă:

—Să sperî, mătușă, că el are încă timp să-i ajungă din urmă pe fiii tăi morți.

Și copiii, mici bulgări bruni, se uitau cu curiozitate.

În general liota de copii avea de câștigat umblând fără rost după Orde Sahib și copiii n-aveau decât să deschidă gura ca să primească bani mărunți sau să asculte cele mai autentice povești, din acelea cărora nici chiar mamele lor nu le știau de obicei decât prima jumătate.

Nu, nu omul acesta gras era cel care le-ar fi povestit cum Pir Prith a smuls dinții ochiului cu zece demoni, cum aceste pietre mari au venit singure să se aranjeze la rând pe vârful muntelui Khusru și ce s-ar fi întâmplat dacă de la poarta satului cineva ar fi strigat foarte tare către lupul gri: „Badl Khas a murit”.

În acest timp, Grish-Chunder-Dé discuta îndelung și cu o voce precipitată cu Tallantire, așa cum o fac cei ce sunt „mai englezi decât englezii” de la Oxford și din țară, făcea dovada

erudiției livrești legat de *bump suppers*³, de concursurile de cricket, de vânătoare cu câini dresați, de alte sporturi profane.

—Va trebui să-i ținem bine în mână pe acești oameni, spuse el o dată sau de două ori cu un ton nesigur, să-i ținem-bine în mână, să-i mânăm cu hamul strâns. Nu servește la nimic, știți bine, să arăți delăsare în districtul tău.

Și, o clipă mai târziu, Tallantire îl auzi pe Debendra-Nath-Dé, care în mod fratern se atașase la șansa rudei sale și spera în umbra protecției sale pentru a-și rezolva și el problemele, zicând cu glas scăzut:

—„Mai mult valorează peștele uscat la Dacca decât săbiile trase la Delhi. Măi frate, oamenii ăștia sunt diavoli, așa cum ne zicea mama. Și vei fi obligat să fii mereu cu ochii-n patru.”

În seara aceea, avu loc o audiență într-un mic orășel neînsemnat, la treizeci de mile de Jumala.

Noul sub-comisar rosti un speech ca răspuns la felicitările funcționarilor subalterni indigeni.

Era un speech alcătuit cu grijă și care ar fi fost foarte plăcut dacă o frază din trei n-ar fi început prin aceste cuvinte inocente:

— *Hamara hokkum hai*.⁴

Atunci un hohot de râs, clar, vibrant ca sunet de clopot, țâșni din spatele cortului cel mare unde se așezaseră un oarecare număr din proprietarii de pe frontieră.

Râsul se întinse, își luă o nuanță de dispreț și figura slabă și ascuțită a lui Debendra-Nath-Dé se făcu palidă, iar Grish-Chunder-Dé întorcându-se spre Tallantire îi zise:

—Asta *dumneata* mi-ai făcut-o, dumneata ai organizat totul.

În aceeași clipă se auzi de afară un.zgomot de potcoave de cai și apăru Curbar, suprintendentul poliției districtului, aco-perit de sudoare și praf.

Statul îl exilase într-un colț de provincie, pentru șapte ani lungi, ca să împiedice contrabanda cu sare și spera o avansare care nu veni niciodată.

Uitase arta de a-și ține curată propria uniformă.

Își pusese niște pintenii ruginiți la cizmele văcsuite și purta

³ *bump suppers* — prânz oferit la colegiul din Oxford sau Cambridge, care era câștigat la concursul de vâsle.

⁴ *Hamara hookum hai* — din ordinul meu

neglijent pe cap un turban sau o cască.

Slăbit, îmbătrânit, uzat de căldură și de frig el aștepta dreptul de a primi o pensie care l-ar fi împiedicat doar să crape de foame.

— Tallantire, spuse el, fără să se ocupe de Grish-Chunder-Dé, vino afară. Vreau să-ți vorbesc.

Ieșiră.

— Iată ce-i, reluă Curbar. Cei din Khusru-Kheyl au năvălit și au înconjurat o jumătate de duzină de *coolies*⁵ pe cheiul cel nou al canalului lui Ferris. Ei au ucis un cuplu de oameni și au luat cu ei o femeie. Nu voiam să te deranjez pentru asta, Ferris e pe urmele lor, cu Hugonin, ajutorul meu și cu zece oameni de la poliția călare. Dar ăsta nu-i decât începutul, așa cred eu. Focurile lor s-au aprins pe înălțimile de la Hassan-Ardeb și, dacă nu ne grăbim, va fi o frumusețe de incendiu cât ține frontiera noastră. E sigur că or să facă un raid în cele patru sate Khusru care sunt în partea noastră. Iată unde au dus anii de gâlceavă de sânge între ei și știi bine că Mullahul cel orb n-a încetat să predice războiul sfânt de la moartea lui Orde. Ce zici de asta?

— La dracu'! spuse Tallantire cu un aer preocupat. Au început-o cam repede. Ei bine, îmi pare c-am să fac bine să dau fuga călare la fortul Ziar și să iau de acolo toți oamenii disponibili ca să-i postez în satele din câmpie, de n-o fi prea târziu. Tommy Dodd comandă la fortul Ziar, cel puțin așa cred. Ferris și Hugonin ar trebui să le dea o lecție bună hoților de pe canal și... Nu, nu trebuie să-l compromitem cu ostentație pe șeful poliției la garda vistieriei. Dumneata, dumneata te întorci la canal. Eu am să-i telegrafiez lui Bullows să vină la Jumala cu un puernic detașament de gardă de poliție și să vegheze asupra vistieriei. Nu va avea loc un atac în părțile astea, dar va fi de efect.

— Eu... Eu... țin să știu ce înseamnă asta, spuse vocea sub-comisarului care îi urmase pe cei doi.

— Oh! zise Curbar, care făcând parte din poliție, era incapabil să înțeleagă că cincisprezece ani de educație trebuie, în principiu, să facă dintr-un Bengali un englez — s-au bătut la frontieră. Sunt grămezi de oameni uciși acolo. Se vor mai bate încă și va mai fi o grămadă de oameni uciși.

⁵ *coolies* (engl.) — muncitori asiatici.

— De ce?

— Pentru că milioanele de locuitori ai acestei țări nu sunt deloc mulțumiți de dumneavoastră și se gândesc că, sub autoritatea dumneavoastră indulgentă o vor duce bine. Dar mă frapază un lucru: că ați face mai bine să luați măsuri. După cum știți, eu activez după ordinele dumneavoastră. Ce părere aveți?

— Eu — Eu... vă iau pe toți drept martori că nu mi-am asumat încă povara districtului, bâlbâi sub-comisarul, pe un ton care nu amintea cu nimic acel „mai englez...”

— Ah! Mă îndoiam. Ei bine, cum ziceam, Tallantire, planul dumitale e bun. Pune-l în aplicare. Ai nevoie de o escortă?

— Nu, numai de-un cal acceptabil. Dar ce depeșe sunt de trimis la cartierul general?

— Îmi închipui, după culoarea obrajilor lui, că superiorul dumneavoastră va trimite câteva telegrame extraordinare, înainte de sfârșitul nopții. S-o facă, și jumătate din trupele de provincie vor sosi să vadă ce se întâmplă. Bun, mergeți, aveți grijă. Khusru-Kheyl își dă loviturile de jos în sus, amintiți-vă asta... Oh! Mir Klan, dați-i lui Tallantire cel mai bun cal și spuneți să plece cinci oameni să-l escorteze la Jumala pe sub-comisarul Sahib Bahadur. E o treabă urgentă.

Treaba era urgentă într-adevăr și Debendra-Nath-Dé n-o îmbunătățea cu nimic cramponându-se de graba unui polițist,,i întrebând care-i drumul cel mai scurt, dar cel mai scurt posibil ca să meargă la Jumala.

Or, originalitatea aduce ghinion în Bengali.

Debendra-Nath-Dé ar fi trebuit să rămână cu fratele lui, care fugi cam grăbit spre Jumala, urmărind calea ferată și aducând mulțumiri unor divinități absolut necunoscute celor mai bogate dintre universități, pentru aceea că nu și-a asumat disolut deloc încă guvernarea districtului și putea încă — fericită resursă a unei rase ingenioase — să cadă bolnav.

Și am regretul s-o spun, când ajunse la destinație, doi polițiști, cărora nu le lipsea deloc spiritul grosier și care vorbiseră între ei tot zgâlțâindu-se pe șeile lor pe cai, organizară un divertisment în onoarea lui.

El consta în aceea că mai întâi unul din ei, apoi celălalt, intrară în camera lui pentru a-i da detalii extraordinare privind războiul și ridicarea în masă a triburilor sângeroase, diabolice,

asupra incendierilor de orașe.

Ar fi cam la fel ca și cum ai alerga călare, spuneau cei doi potlogari în compania lui Curbar, în urmărirea Afganilor imposibil de prins.

La fiecare invenție, auditoriul avea de manevrat telegraful vreo jumătate de oră și de trimis depeșe cărora cu greu le mai putea anula efectul la Delhi.

Grish-Chunder-Dé telegrafie astfel tuturor autorităților care aveau dreptul să pună în mișcare o baionetă sau să opereze o schimbare în modul de a pătrunde.

Era singur.

Ajutoarele lui fugiseră și nu era adevărat că el nu-și asumase deloc administrația districtului.

Dacă telegramele au fost transmise, s-au întâmplat o mulțime de lucruri, dar cum unicul primitor de semnale care se afla la Jumala se dusese la culcare, cum șeful de gară, după ce a aruncat o privire pe enormul teanc de hârtii, descoperi că regulamentul căilor ferate îi interzicea să transmită mesaje imperiale, polițiștii Ram Singh și Nigal Singh fură absolviți de obligație și transformară grămada de hârtii în pernă ca să doarmă pe ea confortabil.

Tallantire își vâra pintenii în burta unui impetuos armăsar cu ochii de un albastru de porțelan și se apucă să facă o cavalcadă de patruzeci și cinci de mile cât îl despărțeau de fortul Ziar..

Capabil să parcurgă districtul cu ochii legați, el nu-și pierdu deloc timpul ca să caute scurtături.

El coborî drept de-a curmezișul acestui ținut cu pășuni bogate până la vadul unde murise Orde și unde fusese înmormântat.

Solul prăfos stingea zgomotul copitelor calului său.

Luna făcea să-i meargă în față umbra lui, spiriduș neobosit și roua abundentă îl udă până la piele.

Movile, măracini care biciuiau pântecul calului său, drumul nepavat cu macadam ori ramurile de tamaris îi sfichiuiau fruntea ca niște canini, câmpii fără sfârșit, coborâșuri, toate acoperite de buruieni și presărate cu vite somnolente, deșerturi de-a dreptul și coline noi, toate acestea defilau și armăsarul înainta cu greu în nisipul profund de pe malul Indusului.

Tallantire nu avu nici o idee distinctă până în momentul în care vârful bacului, balansându-se, nu atinse pământul pe celălalt mal și unde calul său sări brusc într-o parte și avu o ezitare în fața pietrei albe de la mormântul lui Orde.

Atunci el își descoperi capul și strigă, atât de tare că mortul l-ar fi putut auzi.

— Iată-ne la drum, bătrâne! Urează-mi noroc.

În frigul glacial al zorilor, el ciocănea cu fierul scăriței de șa poarta fortului Ziar, unde cincizeci de săbii din acest regiment în zdrențe se presupune că vegheau la interesele Majestății sale pe o întindere de câteva sute de mile de frontieră.

Acest fort în particular era comandat de un sub-ofițer care, născut dintr-o familie veche de Deroulett, răspundea normal la numele de Tommy Dodd.

Tallantire îl găsi înfășurat într-un palton de blană de oaie, frisonând de febră ca o frunză care tremură și încercând să descifreze lista bolnavilor întocmită de farmacistul indigen.

— Ah! Iată-vă! spuse el. Ei, noi suntem bolnavi cu toții și nu cred să pot să urc pe cal mai mult de treizeci de oameni, dar noi avem toată bu-bu-bunăvoința... O clipă, vi se pare asta efectul unei capcane ori al unei minciuni?

Și îi întinse lui Tallantire o foaie de hârtie pe care erau scrise cu greutate, în caractere gurmukhi:

„Noi nu putem să stăpânim caii cei tineri. Ei vor să-și ia hrana de cum descrește luna, în cele patru sate de pe frontieră. Ei vor ieși noaptea viitoare prin pasul de la Jagai”.

Apoi aceste cuvinte într-o engleză curgătoare:

„Prietenul dumneavoastră sincer”,

— Brav om! zise Tallantire: e opera lui Khoda Dad-Khan, o știu. Este singura buche de engleză pe care el a putut vreodată să și-o bage în cap și de care el e nespus de mândru. El își joacă partida împotriva Mullahului orb, vicleanul de el.

— Eu nu mă pricep la politica celor din Khusru-Kheyl, dar dacă voi sunteți satisfăcuți, sunt și eu. Hârtia asta a fost lansată noaptea trecută pe deasupra porții fortului. M-am gândit că am putea face un efort să aflăm despre ce este vorba. Oh! dar uite că noi suntem bolnavi de febră: nu-i nici o îndoială. Crezi că e o treabă serioasă, după părerea dumatăle? spuse Tommy Dodd.

Tallantire îi schiță în câteva cuvinte situația și Dodd suiera

și tremura de febră rând pe rând.

El consacră acea zi strategiei, artei războiului și repunerii pe picioare a bolnavilor, așa încât la sfârșitul zilei el putea să dispună de patruzeci și doi de soldați, slabi, obosiți, zdrențăroși.

Tommy Dodd îi contemplă cu orgoliu și le adresa aceste cuvinte:

„Soldați, dacă muriți, veți merge în infern. În consecință, încercați să rămâneți în viață. Dar dacă mergeți în infern, nu poate fi mai cald acolo decât aici și nimeni nu poate să spună că vom suferi și acolo de febră. În consecință, nu vă temeți de moarte. Acum, defilați pe latura stângă!”

Ei râseră cu tristețe și plecară.

V

Multă vreme se va scurge până când cei din Khusru-Kheyli să uite atacul lor de noapte asupra satelor din ținutul de jos.

Mullahul promisese o victorie ușoară și o bogată pradă de război dar iată că soldații înarmați de Regină au ieșit parcă de sub pământ și i-au lovit la întâmplare, călărind în goană la lumina stelelor, că nu mai știau încotro s-o apuce și toți avură teama că au atras o întreagă armată pe spinarea lor și se retraseră în munții lor.

Fură văzuți, în această pățimașă fugă, o mulțime de oameni sucombând din pricina rănilor făcute de lamele afgane dirijate de jos în sus și mai mult încă, de gloanțele trase de tirul mai multor puști cu bătaie lungă.

Atunci începură să strige că e trădare la mijloc și când și-au recâștigat înălțimile pe care și le păzeau, au pierdut în câmpie acolo jos nu numai vreo patruzeci de morți și vreo șaizeci de răniți, ci și toată încrederea în Mullahul cel orb.

Zbierau, înjurau și discutau despre asta în jurul focului.

Femeile se lamentau de pierderile suferite și Mullahul, cu voca lui ascuțită, îi blestema pe cei ce se întorceau.

Atunci Khoda-Dad-Khan, elocvent în limbajul său improvizat și care nu luase nici un pic parte la luptă, se sculă pentru a se folosi de circumstanțe.

El făcu remarca, că tribul îi era dator de toate necazurile

sale, de la primul până la ultimul, Mullahului orb, care-i min-țise până în cele mai mici detalii și, prin cuvintele lui, îi băgase într-o cursă.

Era fără îndoială un afront ca un Bengali, un fiu de Bengali să emită pretenția să administreze frontiera, dar acest fapt nu era deloc de natură să anunțe, așa cum pretindea Mullahul, o eră de necuviințe și de jecmăneală, și inexplicabila prostie a englezilor nu le micșorase câtuși de puțin energia de a-și păzi frontiera.

Dimpotrivă, tribul dezamăgit, în ciuda tacticii șefilor săi, urma să-și vadă, chiar în momentul când stocul său de provizii era cel mai scăzut, întrerupt orice fel de comerț cu Hindustanul, până în ziua în care și-ar fi trimis ostateci ca gaj de bună purtare și ar fi plătit pentru dezordinile comise, și un impozit de sânge la prețul de treizeci și șase de lire englezești pe cap de sătean ucis.

— Și știi asta, acești câini din regiunea de jos vor jura că noi am ucis cu zecile. O să plătească Mullahul amenzile sau va trebui să ne vindem noi puștile?

Se auzi mormăit surd în jurul focului:

— Acum, fiindcă toată asta e opera Mullahului de la care n-am câștigat decât promisiunea Raiului, eu sunt de părere că noi ceilalți oameni din Khusru-Kheyl, avem nevoie de o capelă unde să ne facem rugăciunile. Suntem slăbiți și pe viitor cum o să fim în stare să trecem frontiera spre Madar-Kheyl, cum ne era obiceiul, ca să îngenunchem la mormântul lui Pir Saiji? Oamenii din Madar ne vor ieși în cale pe neașteptate și pe bună dreptate. Dar Mullahul nostru e un om sfânt. El a trimis astă-noapte în paradis vreo patruzeci dintre noi. Atunci el să ne însoțească turma și noi vom construi pe corpul lui această capela cu boltă de olane albastre de Moultan și vom aprinde candelă la picioarele lui în toate zilele de vineri. Va fi un sfânt. Vom avea capela noastră și femeile noastre se vor ruga aici din nou pentru recolte și pentru astuparea găurilor pe care le-am căpătat în pățania asta de revoltă. Ce ziceți de asta?

Un rânet cumplit veni în întâmpinarea acestei sugestii și curând acestui râs îi succedă dulcele *Wheep-Wheep* al cuțitelor scoase din teci.

Era un sfat din cele mai oportune și care corespundea unei

nevoi de multă vreme resimțită de către trib.

Mullahul se îndreptă dintr-o săritură, cu globii ochilor săi stinși ieșindu-i din orbite, simțind moartea dacă nu o vedea, și chemând cu mari țipete blestemul lui Dumnezeu și al lui Mahomed asupra tribului.

Atunci începu în jurul focurilor și printre ele, o parte din acea baba-oarba pe care Khuruk Shah, poetul tribului, a cântat-o în versuri ce nu vor pieri niciodată.

Îl gâdilau ușurel la subsuori cu vârful cuțitului.

El făcu un salt într-o parte scoțând un țipăt, dar asta pentru a simți o lamă rece trecându-i pe la ceafă sau gura puștii mângâindu-i bărbia.

El își chemă partizanii în ajutor, dar cel mai mare număr dintre aceștia rămăseseră să zacă în câmpii, căci Khoda-Dad-Khan își dăduse o oarecare osteneală ca să le asigure moartea.

Oamenii îi descriseră splendoarea capelei pe care ar construind-o și copiii bateau din palme, strigând:

—Aleargă, Mullahule! Aleargă, e unul în spatele tău!

La urmă, după ce s-au distrat destul, fratele lui Khoda-Dad-Khan îi plantă un cuțit între coaste.

— Și ca urmare, spuse Khoda-Dad-Khan, cu o simplitate-încântătoare, eu sunt în prezent șeful în Khusru-Kheyl.

Nimeni nu protestă și toată lumea merse la culcare, să-și odihnească picioarele înțepenite și dureroase.

Acolo, jos în câmpie, Tommy Dodd ținea o conferință despre frumusețile unui atac nocturn de cavalerie și Tallantire, aplecat pe șa, se lăsa pradă unor hohote de râs convulsive, pentru că la încheietura mâinii atârna o sabie pătată de sânge de-al celor din Khusru-Kheyl, tribul pe care Orde îl ținuse atât de bine în frâu.

Un soldat rajput îi făcuse remarcă privitoare la urechea dreaptă a calului său care fusese tăiată de la rădăcină cu o lovitură de sabie lansată la întâmplare de mâna neexperimentată a cavaleristului său și Tallantire nu mai rezistă.

Râse, plânse cu sughițuri și chiar atunci Tommy Dodd îl implora să coboare și să se culce.

—Va trebui să așteptăm până în zori, zise el. Am telegrafiat colonelului chiar în momentul când plecam să trimită în spatele nostru o companie de Beshaklis. O să fie furios văzând

că ne-am păstrat întreaga plăcere numai pentru noi. Netrebnicii ăștia de pe coline n-or să ne mai facă necazuri.

— Atunci spuneți celor din Beshaklis să-și continue ruta și să meargă să se uite ce-o să i se-ntâmples lui Curbar, pe canal. O să trebuiască să facem patrule pe toată lungimea frontierei. Sunteți sigur — Tommy, că... că asta... era numai urechea calului...?

— Oh! Absolut sigur, zise Tommy. Era cât pe-acum să-i tăiați capul. *Eu* v-am văzut când ne-am aruncat în încăierare. Ei, hai, dormi, bătrâne...

Spre prânz sosiră două escadroane de Berhaklis și o trupă de confrăți, ofițeri de pe frontieră, toți furioși și cerând ca Tommy Dodd să compară în fața unui consiliu de război pentru a-i fi făcut „să rateze picnic-ul”.

Apoi, toți porniră în galop traversând câmpiile până la șantierul canalului, unde Ferris, Curbar și Hugonin erau pe punctul să țină o predică unor coolies îngroziți, demonstrându-le ce prostie enormă era să abandoneze un serviciu bun și un salariu bun numai fiindcă o duzină din camarazii lor au fost tăiați în bucățele.

Vederea unei trupe pe Beshaklis aduse înapoi încrederea care se cam clătina și fracțiunea de Khusru-Kheyl pe care poliția o urmărise, avu satisfacția să contemple malul canalului forfotind de activitate ca de obicei, în timp ce aceia dintre ei care se refugiaseră în albiile torentelor și în văgăuni erau urmăriți pe acolo de către soldați.

Spre apusul soarelui începu o necruțătoare patrulare a frontierei executată de poliție și de trupă, aidoma eternei goane a cowboy-ilor în jurul vitei care se încăpățânează să nu se arate docilă.

— În prezent, spunea Khoda-Dad-Khan camarazilor lui, arătându-le în depărtare o linie de focuri ce clipeau, puteți vedea până în ce punct se va schimba vechea ordine a lucrurilor. După cavalerie, or să sosească drăcoacele de tunuri mici pe care ei le pot trage-până pe crestele munților și chiar, așa cum știu eu, până în nori, dacă noi suntem stăpânii culmilor. Dacă consiliul tribului găsește că e bine, voi merge să-l găsesc pe Tallantire Sahib, — el mă iubește — și am să văd dacă pot să facem ceva să evităm blocada. Să vorbesc în numele tribului?

— Da, în numele lui Dumnezeu, vorbește pentru trib! Ce mai strălucesc blestematele de corturi! Și-or trimite oare englezii trupele prin telegraf ori asta-i opera lui Bengali?

La coborârea din munți, Khoda-Dad-Khan fu oprit de o discuție cu un om din tribul vecin, ceea ce îl determină să facă o cale întoarsă pentru a-și lua ceva ce uitase.

Apoi, pornind spre cei doi soldați care-l urmăriseră, pe compatriotul său, ceru să fie condus sub escortă, în prezența lui Tallantire care era cu Bullows la Jumala.

Frontiera era liniștită și momentul explicațiilor date în scris sosise.

— Domnul fie lăudat, spunea Bullows, că aceste necazuri au venit așa degrabă. Sigur, nu vom putea explica în amănunt cauza lor, dar India întreagă va înțelege. Și e preferabil să ai o vie și scurtă explozie decât cinci ani de administrare slabă dincoace de frontieră. Asta costă mai puțin. Grish-Chunder-Dé s-a îmbolnăvit și a fost transferat în propria sa provincie fără să primească nici o mustrare. El insista cu ardoare pe faptul că el încă nu se instalase oficial în acest district.

— Normal, răspunse Tallantire cu amărăciune. Ei, bine! care-i vina de care se presupune că sunt vinovat?

— Oh! Vi se va spune că ați depășit toate previziunile noastre, că ar fi trebuit să redactați un raport, să scrieți, să avizați, timp de trei săptămâni, timpul necesar ca cei din Khusru-Kheyl să poată în mod serios să coboare în forță. Dar eu nu cred că autoritățile ar îndrăzni să facă zgomot pe tema asta. Ele și-au primit lecția. Ați văzut cum prezintă Curbar afacerea? E incapabil să redacteze un raport, dar e capabil să spună adevărul.

— La ce servește să spui adevărul? Ar face mai bine să rupă raportul? Eu am destule din astea. Sunt descurajat complet. Tărăboiul ăsta era de-o inutilitate absolută. Singurul lui avantaj e că ne-a descotorosit de acest Babu.

Atunci Khoda-Dad-Khan își făcu intrarea, ținând în mâini un mic sac de plasă plin cu nutreț și cu doi soldați după el.

— Ați putea să nu fiți niciodată obosiți! spuse el pe un ton de bună dispoziție. Ei, bine, Sahib, a fost o bătălie frumoasă și mama lui Naim Shah vă datorează ceva, Tallantire Sahib. O lovitură sigură cu ascuțișul de-a curmezișul maxilarului, o

coastă căptușită și iacă c-a intrat direct în claviculă. O lovitură frumoasă, într-adevăr! Dar eu vin să vorbesc pentru trib. S-a comis o greșeală... o mare greșeală. Tu știi, Tallantire Sahib, eu și ai mei am păstrat legământul pe care i l-am făcut lui Orde Sahib pe malul Indusului.

— Cum își păstrează un Afgan cuțitul, tăind c-o parte, slăbind de cealaltă, spuse Tallantire.

— Asta nu dă decât un plus de forță loviturii, deci, dar eu zic adevărul în fața lui Dumnezeu. Numai Mullahul orb, el singur a antrenat pe tineri în așa ceva, cu vorbe meșteșugite. A zis că nu mai e lege pentru frontiera lui fiindcă au trimis un Bengali și că nu mai avem de ce ne teme de englezi. Atunci ei au coborât ca să se răzbune de această insultă și să prade. Știți ce s-a-ntâmplat și ce am făcut ca să repar totul. Acum o sută dintre ai noștri sunt uciși ori răniți. Suntem cu toții năucii și mârniți și nu mai avem nici un chef să facem război. Mai mult, pentru că ne-ați ascultat în chip favorabil, noi am tăiat capul Mullahului orb ale cărui sfaturi ne-au condus în comiterea unei nebunii. Îl aduc, drept dovadă...

Și îl aruncă pe jos.

— N-o să mai facă necazuri nimănui, fiindcă acum *eu* sunt șef și de aici înainte am să am un loc mai sus la toate audiențele. Totuși e ceva ce compensează acest cap. S-a mai comis o greșeală. Unul dintre oamenii noștri l-a întâlnit pe acest animal negru, acest Bengali, cauza tuturor acestor nenorociri, care era călare, mergând la întâmplare și plângând. Alla-Dad-Khan, pe care am să-l împușc mâine, dacă doriți, s-a gândit că acest om a fost cauza morții atâtor oameni de treabă. El a făcut să sară acest cap și eu vi-l aduc ca să vă puteți acoperi rușinea, înmormântându-l. Vedeți, nimeni nu i-a luat ochelarii, deși sunt de aur.

Și Tallantire văzu rostogolindu-se la picioarele sale capul ras de păr al unui gentleman bengali, cu ochelari pe nas, cu ochii larg deschiși, cu gura căscată, — capul Groazei încarnate.

Bullows se aplecă.

— Totuși asta va fi o nouă amendă pentru moarte și o amendă serioasă, Khoda-Dad-Khan, fiindcă acest cap este al lui Debondra-Nath, fratele sub-comisarului. Cât despre Babu, e de mult timp în siguranță. Toată lumea o știe, cu excepția acestor

imbecili de Khusru-Kheyl.

—Bah! Puțin contează al cui e acest stârv. Pentru mine e carne. Individul ăsta era la poalele munților noștri, întrebând de drumul spre Jumala și Alla-Dad-Khan i l-a arătat pe cel al lui Jehannum, fiindcă e un imbecil, așa cum ai pus. Rămâne de văzut ce-o să ne facă Guvernul. Cât despre blocadă...

— Cine ești tu, vânzător de carne de câine, spuse Tallantire cu o voce tunătoare, pentru a vorbi de condiții și de tratate? Întoarce-te în munți și așteaptă acolo să cheme Guvernul poporul tău ca să-l pedepsească — copii imbecili ce sunteți. Numărați-vă morții și rămâneți liniștiți. Și să fiți siguri că Guvernul vă va trimite un *om*.

— Cu atât mai bine, replică Khoda-Dad-Khan, că și noi suntem oameni.

Și îl privi pe Tallantire în ochi și adăugă:

— Și să dea Dumnezeu, Sahib, ca omul acela, să fii tu.

EVREUL RĂTĂCITOR

— Dacă faceți ocolul pământului în direcția orientului, câștigați o zi, i-au spus oamenii de știință lui John Hay.

De-a lungul anilor, John Hay a mers în est, în vest, în nord, în sud, a făcut afaceri, a fost îndrăgostit, și-a întemeiat o familie, așa cum fac mulți dintre oameni și informația științifică menționată mai sus a rămas uitată în adâncimile spiritului său cu mii de alte lucruri de egală importanță.

Murindu-i o rudă bogată, el se găsi în posesia unei averi care depășea toate previziunile rezonabile pe care le făcuse în cariera precedentă care a fost accidentată și neplăcută.

La drept vorbind, cu mult înainte ca acea dispoziție testamentară să i se fi ivit, existase în creierul lui John Hay un norișor, o ușoară scădere a inteligenței care apărea, dispărea aproape înainte ca el să fi putut întrezări cea mai mică soluție de continuitate.

Așa cum zboară liliiecii la mici distanțe în jurul streșinilor de la case pentru a avertiza că obscuritatea se apropie.

El intră în posesia unor sume considerabile în bani, în pământuri, în case, dar în spatele încântării lui se ridica o fantomă care striga că nu mai are prea mult să se bucure de toate acestea.

Era fantoma rudei bogate, care fusese autorizată să se întoarcă pe pământ pentru a-l face să moară pe nepotul său prin forța supliciului.

În consecință, împuns de acest eveniment perpetuu, John Hay, fără a se abandona acestui fix al său, în mod grav afectat de o agitație în mijlocul căreia el tănuise norul pe care-l avea în spirit, converti toate valorile, casele, pământurile în frumoase pietre prețioase-suverani, de un roșu aprins, rotunde, sclipitoare, valorând fiecare douăzeci de șilingi.

Pământurile pot să-și piardă orice valoare, casele pot să se înalțe la cer, palide aripi ale flăcării roșii, dar până-n ziua de apoi un suveran va rămâne un suveran, în alți termeni un rege al plăcerilor.

În posesia suveranilor săi, John Hay i-ar fi cheltuit poale pe vreo distracție grosolană, după pofa inimii sale, dar el era obsedat de perpetua teamă de moarte, căci fantoma rudei sale

rămânea în picioare în vestibulul casei sale, alături de cuierul de pălării și își petrecea timpul strigându-i că viața e scurtă, că nimic nu-l putea face să spere o prelungire și că deja pompele funebre luau măsura de sicriu pentru nepotul său.

John Hay era aproape tot timpul singur acasă și chiar și atunci când era cu cineva, prietenii săi nu puteau să audă țipetele unchiului.

Umbra interioară a creierului său se lărgea, devenea mai neagră.

Teama de moarte îl împingea pe John Hay spre nebunie.

Atunci, din profunzimile spiritului său, unde avea înghesuite toate informațiile scoase din uz, țâșni la lumină acest fapt științific al călătoriei în direcția orientului.

Încă de la prima ocazie când unchiul său striga din josul scării că trebuie să se grăbească a trăi, o voce și mai pătrunzătoare îi striga:

—De fiecare dată când faci turul lumii în direcția orientului, câștigi o zi.

John Hay, care simțea crescând în el neîncrederea și bănuielile privind specia umană, era prea puțin dornic să împărtășească prietenilor săi acest prețios mesaj de speranță.

Ar fi fost în stare să-l înhațe ei, acest mesaj, pentru a-i face analiza.

Era cert că faptul era adevărat și era pentru el o suferință ascuțită să-l vadă disecat de prea grosolane mâini.

Printre toate generațiile umane care trudesec din greu, el era singurul căruia îi fusese încredințat secretul nemuririi.

Ar fi fost o impietate, ar fi însemnat să mergi împotriva planurilor Creatorului, să pui omenirea în mișcare în direcția orientului.

În afară de asta, ar fi rezultat o îmbulzeală neplăcută asupra *steamer*⁶-elor și John Hay dorea în plus să fie singur.

Dacă reușea să facă ocolul pământului în două luni un anumit personaj pe care-l întâlnise în lecturile lui, dar al cărui nume nu și-l putea aminti, făcuse traiectul complet în optzeci de zile, — ar fi avut beneficiul net al unei zile întregi, și continuând tot așa timp de treizeci de ani fără întrerupere, ar fi câștigat o sută optzeci de zile, adică aproape o jumătate de an.

⁶ *steamer* — vapor cu aburi.

Asta n-ar fi însemnat mult, dar cu timpul, cu progresul pe care-l vor face omenirea și civilizația, ar fi putut să-și intensifice viteza.

Înarmat cu un număr serios de suverani, John Hay se puse în mișcare pentru călătoriile sale, la vârsta de treizeci și cinci de ani, și în compania a două impulsuri când plecă de la Douvres spre Calais.

Tocmai se dădea în funcțiune calea ferată din valea Eufratului și el fu primul om care luă la Calais un bilet direct spre Calcutta, ceea ce însemna treisprezece zile petrecute în tren.

Treisprezece zile petrecute în tren nu e prea favorabil pentru nervi, dar el făcu ocolul lumii și parcurse traiectul din America la Calais în douăsprezece zile, echipat pentru două luni.

Iată-l deci întors cu un prețios avans de douăzeci și patru de ore la activ.

Trecură trei ani; John Hay își făcea cu religiozitate turul în jurul lumii cu scopul de a avea mai mult timp de consacrat întrebuințării suveranilor săi.

Sfârși prin a fi cunoscut pe un mare număr de linii ca omul care nu voia decât să meargă înainte.

Când era întrebat cine este, el răspundea:

— Sunt persoana care vrea să trăiască și în momentul de față mă ocup să dobândesc asta.

Zilele treceau când urmărind siajul alb care se forma în urma prorei steamer-elor celor mai rapide, când pierzând cu privirea solul brun care trecea într-o clipă prin fața portierelor trenurilor celor mai accelerate.

Își nota pe un carnețel fiecare minut pe care-l ștergea din eternitatea nemiloasă printr-o învârtire de roată sau o rotire de elice.

— Iată ce face mai mult decât să te rogi pentru o viață lungă, spuse John Hay, când se îndrepta spre orient pentru a-și începe cel de-al douăzecelea circuit.

Timpul făcuse pentru el mai mult decât îndrăznise să spere.

Grație prelungirii liniei din valea Brahmaputrei până la întâlnirea cu drumul de fier interior din China, acest bilet de

calea ferată era valabil până la Hong-Kong via Karachi și Calcutta.

Turul complet se putea încheia în patruzeci și șapte de zile, plus o fracțiune.

Debordând de o fatală exaltare, John Hay încredința secretul longevității sale unicei sale prietene, persoana care-și luase obligația pazei apartamentului său de la Londra.

El spuse și plecă.

Dar ea era o femeie plină de idei și merse fără întârziere să-i consulte pe oamenii legii, cei care-l puseseră primii pe John Hay în posesia strălucitei lui moșteniri.

Mai rămânea un mare număr de suverani și un alt Hay ardea de dorința de a-i cheltui în lucruri mai prețioase decât biletele de tren și locurile la bordul steamer-elor.

Procesul fu lung, căci atunci când un om călătorește ca sa-și salveze viața, el nu-și pierde vremea.

John Hay înainta din nou în cursa lui în jurul lumii și îl întâlni la Madras pe doctorul frânt de oboseală care fusese trimis după el.

Acolo și-a aflat el recompensa pentru chinurile lui și certitudinea unei fericite nemuriri.

Într-o jumătate de oră, doctorul care-l așteptase cu nerăbdare la pândă pe acest om cu buzele uscate, cu mâinile tremurânde, cu ochii mereu întorși spre orient, îl convinse să se odihnească puțin într-o căsuță situată pe plaja din Ma-dras.

Singurul lucru ce-i mai rămânea de aici încolo de făcut lui John Hay era să stea suspendat pe acoperișul casei sale, prin cabluri, și să lase sfera terestră să se învâртеască după placul ei dedesubtul lui.

Era mai avantajos decât steamer-ul sau trenul, căci în fiecare zi el câștigă o zi și devenea astfel egal cu soarele care nu moare.

Celălalt Hay se obliga să-i plătească cheltuielile veșnic.

*

* *

Noi nu putem, e adevărat, să luăm la Calais bilete pentru Hong-Kong, dar asta se va putea poate peste vreo cincisprezece ani.

Și, în orice caz, unii oameni vă vor spune că dacă urmați

calea meridională a Indiei, veți găsi într-un cochet bungalow, albit cu var, un om așezat într-un scaun suspendat de acoperiș.

El este instalat pe o foaie subțire de oțel, suficientă, se știe, pentru a anihila atracția terestră.

Acest om e deja bătrân, uzat și face față continuu Soa-relui-Răsare.

El ține în mână un ceas cu contor, în vederea măsurării acestei curse a eternității.

El nu poate bea, nici fuma, iar cheltuielile pentru hrana lui se ridică la mai mult de douăzeci și cinci de rupii pe lună, dar e John Hay, nemuritorul.

El aude afară lumea rostogolindu-se cu un zgomot de tunet și e foarte preocupat să explice că el nu e răspunzător de nimic; dar dacă-i spuneți cumva că acel zgomot nu e decât cel al refluxului, el varsă lacrimi amare, căci umbra care este în creierul său se împrășteie pentru o clipă, timp în care creierul își suspendă opera, și el are uneori îndoieli asupra sincerității doctorului.

— De ce, spune John Hay, soarele ăsta nu rămâne oare mereu deasupra capului meu?

PRIN MIJLOCUL FOCULUI

Polițistul gonea peste pădurea din Himalaia, sub stejarii învâluți în mușchi și ordonanța lui mergea la trap în urma lui.

— E o treabă urâtă, Bhère-Singh, spuse polițistul. Unde sunt?

— E chiar o treabă urâtă, spuse Bhère-Singh. Cât despre ei, fără nici o îndoială că sunt gata să se prăjească într-un altfel de foc decât din ramuri de brad.

— Să sperăm că nu, spuse polițistul, căci ținând cont de diferența dintre o rasă și alta, e povestea Francescăi di Rimini, Bhère-Singh.

Bhère-Singh nu cunoștea nici o iotă despre povestea Francescăi di Rimini, așa că tăcu chitic până ajunseră într-un luminiș al cărbunarilor, unde flăcările slabe cântau: „Whit! Whit! Whit!” și pâlpâiau murmurând pe cenușa albă.

Acest rug trebuie să fi fost considerabil când era în combustie.

Îl văzuseră noaptea strălucind, urcând, coborând, din Donga-Pa, pe versantul opus văii și își spusese că probabil cărbunarii din Kodru erau pe punctul de a se îmbăta.

Dar erau pur și simplu Suket-Singh, *cipaye*⁷ în regimentul 102 de infanterie indigenă din Punjaub și Athira, o femeie, — care ardeau, ardeau, ardeau.

Iată ce se întâmplase și polițistul confirmă spusele mele.

Athira era soția lui Madhu, care era cărbunar, chior și cu un caracter foarte urât.

La opt zile de la căsătorie, o bătu pe Athira cu un băț zdravăn.

O lună mai târziu, Suket-Singh, *cipaye*, sosi pe acolo căutând răcoarea munților, cu un concediu luat de la regiment și îi electriza pur și simplu pe sătenii din Kodru prin expunerea amănunțită a serviciilor militare și de glorie sub ordinele guvernului, cu stima pe care o avea pentru el, Suket-Singh, colonelul Sahib Bahadur.

Și Desdemona îl asculta pe Othello, așa cum fac toate Desdemonele din lume, îl asculta și îl iubea.

⁷ *cipaye* — soldat autohton din armata engleză a Indiilor.

— Eu am o soție, spunea Suket-Singh, deși, după toate, n-ar însemna mare lucru. Și sunt obligat, după un timp, să mă întorc la regimentul meu și n-aș vrea să dezertez fiindcă mă gândesc să ajung *havildar*.⁸

Nu există echivalent himalaian al tiradei: „N-aș putea să te iubesc atâta, scumpo, dacă n-aș iubi onoarea și mai mult”, dar Suket-Singh era pe-aproape.

— Nu-ți face griji din asta, spuse Athira. Rămâi cu mine și dacă Madhu vrea să mă bată, bate-l și tu.

— Foarte bine, spuse Suket-Singh.

Și îl bătu crunt pe Madhu, spre marea plăcere a tuturor cărbunarilor din Kodru.

— Asta i-ajunge, spuse Suket-Singh, dându-l de-a dura pe Madhu pe coasta povârnișului. Acum o să avem liniște.

Dar Madhu urcă din nou pe coasta înverzită, târându-se și veni să se învârtă primprejurul colibei sale, cu ochii plini de mânie.

— O să mă omoare, îi spuse Athira lui Suket-Singh. Trebuie să mă duci de aici.

— Asta o să fie grozav de stânjenitor pentru mine în serviciu. Soția mea îmi va smulge barba, dar nu contează, spuse Suket-Singh, am să te iau.

Și avu neplăceri, scandal la cazarmă.

Suket-Singh fu tras de barbă și soția lui Suket-Singh plecă să stea la mama ei, luând cu ea și copiii.

— Iaca așa e bine, spuse Athira.

— Da, e foarte bine.

Madhu rămăsese deci singur în coliba de unde se vedea pe vale până la Donga-Pa, și de la începutul lumii nimeni n-a avut vreodată simpatie pentru oamenii atât de nefericiți ca Madhu.

Se duse să-l caute pe Juzeen Dazé, vrăjitorul care deține Capul Maimuței vorbitoare.

— Ad-o înapoi pe nevastă-mea, spuse Madhu.

— Nu pot s-o fac, spuse Juzeen Dazé, atâta timp cât tu nu reușești să-l faci pe Suket să urce din nou până la Donga-Pa.

— Fără enigme, spuse Madhu, agitându-și toporișca pe deasupra capului cărunt al lui Juzeen-Dazé.

— Dă toți banii pe care-i ai notabililor din sat, spuse

⁸ *havildar* — sergent indigen.

Juzeug-Dazé. Ei vor ține consiliu comunal și consiliul comunal va trimite un mesaj pentru ca soția ta să se întoarcă.

Madhu dădu tot ce posedă pe lumea asta, fie că erau douăzeci și șapte de rupii, opt anna, trei pice și un lanț de argint consiliului din Kodru și totul se petrecu așa cum prevăzuse Juzeug-Dazé.

Îl trimiseră pe fratele Athirei la regimentul lui Suket-Singh pentru a o aduce pe Athira înapoi acasă.

Suket-Singh îl plimbă la pas de jus-împrejurul cazarmei, apoi îl duse și pe ia *havildar* care îl rupse în bătaie cu cureaua.

— Întoarce-te, urlă fratele Athirei.

— Unde să mă-ntorc? întrebă Athira.

— La Madhu, zise el.

— Niciodată, spuse ea.

— Atunci Juzeug-Dazé o să trimită un blestem și ai să te usuci ca un copac descojit primăvara.

Athira dormi cu aceste vorbe.

A doua zi ea avu dureri de reumatism.

— Încep să mă usuc ca un copac descojit primăvara, spuse ea. Asta, e blestemul lui Juzeug-Dazé.

Și ea începu într-adevăr să slăbească, să se ofilească, pentru că teama îi usca inima și pentru că cei ce cred în blesteme mor de blesteme.

Suket-Singh era și el îngrijorat, fiindcă o iubea pe Athira mai mult decât pe propria sa soție.

Trecură două luni și fratele Athirei veni să se planteze în ușa cazarmii regimentului și lătră:

— Aha! Va să zică te usuci. Întoarce-te.

— Am să mă-ntorc, spuse Athira.

— Zi mai bine că *noi* o să ne-ntoarcem, făcu Suket-Singh.

— Da, dar când? întrebă fratele Athirei.

— În una din zilele astea, într-o dimineață, foarte devreme, spuse Suket-Singh.

Și ieși imediat să-i ceară colonelului Bahadur Singh o săptămână de concediu.

— Mă usuc ca un copac descojit primăvara — gemu Athira.

— În curând o să-ți fie mai bine, spuse Suket-Singh.

Și îi spuse tot ce avea pe suflet și râseră amândoi încetișor, căci ei se iubeau unul pe celălalt.

Dar sănătatea Athirei se îmbunătățea din oră în oră.

Plecară împreună, călătorind cu clasa a treia, așa cum prevedea regulamentul. Apoi luară o brișcă joasă cu două roți pentru a merge pe înălțimi și urcară munții pe jos.

Athira adulmeca parfumul pinilor din munții săi natali, înălțimile ude ale Himalaiei.

— E bine să trăiești, spunea ea.

— Ha! făcu Suket-Singh, unde-i drumul spre Kodru și unde-i casa pădurarului?

—Asta costa vreo patruzeci de rupii acum doisprezece ani, spuse pădurarul dându-i pușca

— Uite-aici douăzeci, spuse Suket-Singh și trebuie să-mi dai cele mai bune cartușe..

— Ce bine-i să trăiești! spunea Athira cu ardoare, inhalând aroma turbei de pini.

Și așteptară să cadă noaptea peste Kodru și Donga-Pa.

Madhu așezase în stivă, pe o movilă care-i domina casa, lemnul uscat care trebuia să-i servească la făcutul cărbunelui de lemn în timpul zilei.

—E foarte politicos din partea lui Madhu că ne-a scutit de chinul ăsta, spuse Suket-Singh împiedicându-se de stivă, care avea vreo douăsprezece picioare pătrate pe patru înălțime. Trebuie să așteptăm răsăritul de lună.

Când răsări luna, Athira îngenunche pe stivă.

— Și dacă era doar un *snider*⁹ al guvernului, spuse Suket-Singh cu un aer trist, uitându-se pe deasupra țevii, consolidate cu fir de fier, a puștii pădurarului.

— Grăbește-te spuse Athira.

Și Suket-Singh se grăbi, dar Athira încetase pentru totdeauna să se mai grăbească.

Apoi, el aprinse rugul în patru colțuri și se urcă deasupra, încărcându-și iar pușca.

Micile flăcări începură să șerpuiască între marile buturugi și printre lemnele cele mai mici.

— Guvernul trebuia să ne învețe să apăsăm pe trăgaci cu degetul piciorului, spuse Suket-Singh cu un aer sălbatic, întorcându-se către lună.

A fost ultima remarcă pe care-o făcu aici cipaye-ul Suket-

⁹ *snider* — act fals, contrafăcut.

Singh.

*
* *

În una din zilele astea, foarte devreme, Madhu se duse aproape de rug și scoase strigăte ascuțite și dureroase.

Apoi alergă să-l aducă pe polițistul care făcea un turneu prin *district*.

— Omul ăsta de joasă speță mi-a distrus lemn de cărbune în valoare de patru rupii, spuse Madhu gâfâind. El mi-a ucis și nevasta și a lăsat o scrisoare pe care n-o pot citi și pe care-a agățat-o în ramura unui pin.

Suket-Singh scrisese, cu acel scris țeapăn și aplicat care se învăța în școala regimentului:

„Să fim arși împreună dacă mai rămâne ceva, căci noi ne-am spus rugăciunile necesare. Noi i-am blestemat și pe Madhu și pe Malak, fratele Athirei — oameni răi și unul și altul. Să fie trimise efectele mele colonelului Sahio Bahadur!”

Polițistul a privit mult timp cu atenție, cu curiozitate acest pat conjugal făcut din cenușă albă și roșiatică pe care zăcea înnegrită țeava puștii pădurarului.

Dădu distrat cu pintenul într-un butuc pe jumătate carbonizat și scânteii guralive țâșniră.

— Iată niște oameni cu totul originali, spuse polițistul.

— Whew! Whew! Whew! făcură micile flăcări.

Polițistul înregistrează în jurnalul său scheletul faptelor, căci guvernului de la Punjaub nu-i place romanțiozitatea.

— Și acum, spuse Madhu, mie cine-o să-mi plătească cele patru rupii?

EVREII DIN SUSHAN

Mobila pe care tocmai o cumpărasem era cât se poate de nepotrivită să inspire încredere.

Scaunele se separau de picioarele lor, mesele de părțile lor de deasupra la cea mai mică provocare.

Dar, așa cum era, trebuia plătită și Ephraïm, agent și însărcinat cu încăsările de taxe de către comisarul financiar al ținutului, aștepta pe verandă cu chitanța în mână.

Fu anunțat de servitorul mahomedan în acești termeni
— Ephraïm Jahudi, Ephraïm Evreul.

Ar fi trebuit ca cel ce crede în fraternitatea umană să-l fi auzit pe Elahi Buksh al meu râșnind al doilea dintre cuvinte între dinții lui albi cu tot disprețul pe care-și permitea să-l manifeste în prezența stăpânului său.

Personal, Ephraïm avea o conduită plăcută, atât de plăcută într-adevăr, încât te întrebai cum de a decăzut până la profesia de agent de încasări.

Avea aerul unei oi prea hrănite și vocea îi era în raport cu aerul.

Era pe figura lui o mască de permanentă mirare copilărească.

Când îl plăteai, ai fi zis că-ți admiră bogăția. Când îl trimiteai la plimbare, ai fi zis că nu înțelegea o astfel de cruzime a inimii.

Niciodată un Evreu n-a avut mai puțin fizionomia temutei rase.

Ephraïm purta papuci din fâșii și haine de cârpă cu o croială atât de absurdă, încât cel mai neobrăzat dintre subofițerii englezi avusese, la vederea lui, un recul înspăimântat.

Era foarte lent și foarte măsurat în limbaj și foarte atent să nu contrazică pe nimeni.

După mai multe săptămâni, Ephraïm avu pornirea să-mi vorbească despre prietenii lui.

— Suntem opt la Sushan și așteptăm să fim zece. Atunci vom cere să se facă o sinagogă și vom obține de la Calcutta permisiunea.

Acum n-avem nici un fel de sinagogă.

Eu sunt și preotul și măcelarul poporului meu.

Eu sunt din tribul lui Juda-cred, dar nu sunt prea sigur de asta.

Tatăl meu a fost din tribul lui Juda și noi dorim foarte mult să avem sinagoga noastră.

Am să fiu preotul de la această sinagogă.

Sushan este un oraș important din nordul Indiei care numără vreo zece mii de locuitori și acești opt oameni din poporul ales erau închiși în centrul său, așteptând ca timpul și hazardul să vină să le completeze colonia.

Miriam, soția lui Ephraim, doi copii mici, un tânăr orfan de rasa lor; Jackael Israel, unchiul lui Ephraim și bătrân cu părul alb, soția sa Haster, un evreu din Cutch, un oarecare Hyem Benjamin, în sfârșit Ephraim, preot, și măcelar, aceștia erau evreii din Sushan.

Ei locuiau în aceeași casă, la marginea orașului, printre grămezi de salpetru, printre dărâmături de cărămizi, turme de animale și o coloană permanentă de praf ridicată de neîntrerupta trecere a vitelor care merg să se adape la râu.

Seara, puștii orașului se duceau în această așezare de ramblee ca să-și lanseze zmeele de jucărie și copiii lui Ephraim se țineau la o parte, privind aceste jocuri din înaltul acoperișului, dar nu coborau niciodată ca să ia parte.

În spatele casei se întindea un mic spațiu împrejmuit cu cărămizi, unde Ephraim prepara prânzul coreligionarilor săi după ritualul evreiesc.

O dată, poarta mare a careului a fost brusc forțată sub șocul unei busculade din interior și atunci se arată blajinul colector la treabă, cu nările dilatate, cu buzele descoperindu-i dinții și susținând cu mare căznă în stare de stabilitate o oaie pe jumătate turbată.

Era acoperit cu o îmbrăcămintă ciudată care nu amintea cu nimic hainele de cârpă ori pantofii din fâșii și avea un cuțit în dinți.

Tot luptând cu animalul între cei patru pereți, respira cu suspine zgomotoase și s-ar fi zis că acest om și-a schimbat natura. Când măcelăria a fost gata, văzu că poarta fusese deschisă și o închise cu grabă, mâna lui lăsând o amprentă roșie pe lemn, în timp ce copiii săi, cățarați pe acoperișul vecin, contemplant scena deschizând îngroziți ochii.

Ephraïm, în plin exercițiu al uneia din funcțiile sale sacerdotale, nu constituia o priveliște pe care să dorești s-o mai vezi și a doua oară.

Vara veni la Sushan și făcu tare ca fierul solul bătătorit de pe terenul de ramblee.

Era aduse o epidemie în oraș.

— Nu ne va atinge, spunea Ephraïm cu un aer confidențial. Înainte de sosirea iernii vom avea sinagoga noastră. Fratele meu va veni de la Calcutta cu soția și copiii lui și atunci am să fiu preotul sinagogii.

Jakael Israel, bătrânul, se târa uneori pe afară în serile înăbușitoare ca să meargă să se așeze pe o grămadă de rambleu și să vadă defilând cadavrele care erau coborâte spre râu.

— Ea nu se va apropia de noi, sușotea Jakael Israel, fiindcă noi, suntem poporul lui Dumnezeu și nepotul meu va fi preot în sinagoga noastră. Ei să moară!

Și se întorcea cu pasul lui nesigur și baricada ușa pentru a se izola de lumea „gentililor”.

Dar Miriam, soția lui Ephraïm, privea pe fereastră defilând morții pe târgi și spunea că ei îi este teamă.

Ephraïm o încuraja și o făcea să întrezărească perspectiva viitoarei sinagogi.

Apoi își făcea încasările ca de obicei.

Cei doi copii îi muriră în aceeași noapte și fură înmormântați de Ephraïm la o oră foarte matinală.

Decesele n-au figurat niciodată în registrele orașului.

— Necazul acesta e necazul meu, spunea Ephraïm.

Și el considera acest argument suficient pentru a sfida regulile sanitare ale unui mare imperiu înfloritor și deosebit de bine administrat.

Tânărul orfan, care depindea de caritatea lui Ephraïm și a soției sale, nu era capabil de recunoștință.

Se pare că era un ins josnic și ticălos.

Le ceru protectorilor săi atâta bănet cât au vrut să-i dea și o șterse pentru totdeauna din locurile acelea.

La o săptămână după moartea copiilor ei, Miriam ieși noaptea din pat și hoinări pe câmpuri pentru a-i căuta.

Îi auzea strigând în spatele fiecărui tufiș, bălăcindu-se prin toate bălțile de pe câmpuri și îi implora pe căruțașii întâlniți pe

drum să nu-i ia copilașii. Dimineata, la răsărit, soarele îi străpungea cu razele capul descoperit. Ea se afunda în răcoarea grâului umed pentru a se culca și nu mai reapăru, așa că Hyem Benjamin și Ephraim o căutară vreo două nopți.

Aerul de răbdare și de mirare se accentua pe fizionomia lui Ephraim, dar el găsi curând o explicație.

—Noi suntem în așa mic număr aici și oamenii ăia sunt atât de numeroși, spuse el, că Dumnezeu nostru putea foarte bine să ne fi uitat.

În casa de la marginea cetății, bătrânii Jakael Israel și Hester murmurau, fiindcă nu mai aveau pe nimeni să se ocupe de ei și fiindcă Miriam se dovedise infidelă rasei sale.

Ephraim ieșea pentru a se ocupa de încasările lui și serile fuma în compania lui Hyem Benjamin până în ziua când Hyem Benjamin muri, în zori, nu fără a-i fi plătit ce-i datora lui Ephraim.

Jakael Israel și Hester își petreceau toată ziua în singurătatea casei goale și când Ephraim se întorcea, ei plângeau cu ușurința cu care plângi la vârsta lor, iar plânsul sfârșea prin a-i adormi.

Opt zile mai târziu, Ephraim, împleticindu-se sub un enorm pachet de haine și ustensile de bucătărie, se îndrepta, împreună cu bătrânul și bătrâna, spre gară, unde îmbulzeala și confuzia îi făcură să scâncească.

— Ne întoarcem la Calcutta, spuse Ephraim care-o avea pe Hester agățată de mâneca lui. Ai noștri sunt mai numeroși acolo, iar aici casa e goală.

O ajută pe Hester să urce, apoi se întoarse pentru a-mi spune:

— Dacă am fi fost zece, aș fi fost rabin la sinagogă. Sigur e că Dumnezeu nostru ne va fi uitat.

Supraviețuitorii coloniei distruse părăsiră gara ca să meargă în sud, în timp ce un sub-ofițer, frunzărind cărți din bibliotecă fredona, fluierând singur, „cei zece negri mititei”.

Dar cântecul avea o intonație la fel de lugubră ca și marșul funebru.

Era balada evreilor din Sushan.

CETATEA NOPTII DE GROAZĂ 46 v1

Căldura, cu umiditatea ei densă care se etala pe fața țării ca o cuvertură, era prima cauză care gonea orice speranță de a adormi.

Greierii ajutau căldura și șacalii, cu urletele lor, ajutau greierii.

Era imposibil să rămâi imobil în casa sumbră', goală, cu ecouri, sonore, să privești legănatul *punkali'*-ului în aerul inert.

Prin urmare, la ora zece seara, îmi puneam bastonul în picioare în mijlocul grădinii și așteptam să văd în ee parte va cădea.

Căzu exact în direcția drumului luminat de lună și care duce spre Cetatea Noptii de groază.

Zgomotul pe care-l făcu în cădere deranjă o iepuroaică.

Ea își părăsi culcușul într-un fel cam molatec și alergă spre un vechi cimitir mahomedan, unde cranii separate de maxilarele lor, oase de bazin cu formele lor curbate, nemilos expuse ploilor de iulie sclipeau cu o nuanță de brun închis sidefat pe solul unde ploile își săpaseră striatiile.

Căldura din aer, moliciunea solului îi scosese până și pe morți la suprafață ca să caute un pic de răcoare.

Iepuroaia schiță câțiva pași, adulmecă curioasă un hârb de lampă înnegrit de fum și sfârși prin a dispărea în umbra unui masiv tufiș de tamaris.

Coliba împletitorului de rogojini aflându-se în drumul spre templul hindus, era plină de adormiți care zăceau aidoma unor cadavre înfășurate în lînțolii.

Sus strălucea luna, ca un ochi care nu clipește.

Obscuritatea dă măcar o iluzie de răcoare.

!Km greu de crezut că valul de lumină care cădea de MIS n-a fost vreodată cald.

Nu atât de cald ca soarele, dar totuși de o căldură grețoașă și capabilă să comunice atmosferei o temperatură mai lădicată decât am dorit-o noi.

Drept ca o bară de oțel șlefuit, se alungea drumul spre ('r ta tea Noptii de groază.

Pe cele două laturi ale drumului zăceau corpuri depuse!« paturi în atitudini fantastice: o sută șaptezeci de corpuri

omenești.

Unii acoperiți în întregime cu un lînțoliu alb, cu gura lamasă închisă;1 alții goi și negri ca abanosul în plină lumina.

Unul din ei, alungit pe spate, cu falca atârîndu-i, destul (În depărtat de ceilalți, alb de argint și gri cenușiu.

IC un lepros adormit.

Restul, sunt *coolies* pleoștiți, servitori, negustori de mă-umțisuri și vizitii din stația de închiriat trăsuri care e foarte aproape.

Scena reprezintă împrejurimile cetății Lăhore,, într-o noapte călduroasă de august.

Era acolo tot ce se vedea, dar nu era cătuși de puțin

li iar tot ce.se putea vedea.

Vraja clarului de lună pătrundea peste tot și lumea era "t iliil transformată din cauza asta.

Lungul șir de corpuri goale, flancat de rigida statuie de îi'L>itit nu oferea o priveliște prea ispititoare.

ICI se compunea numai din bărbați.

Sexul feminin se mulțumea deci să doarmă cum putea IM adăposturi înăbușitoare din colibele de pământ?

La această întrebare răspundea scâncetul inegal al unui "liil de sub acoperișul jos al unei colibe.

Unde suni copii trebuie să fie și mamele lor ca să se ocupe de ei. Lor le trebuie îngrijiri în aceste nopți copleșitoare.

Un ('ap mic negru, rotund ca o ghiulea, se aventură deasupra acoperișului în pantă și un picior brun, subțire, lamcnlabil de subțire, alunecă până la un stejar mic. x

I n zgomot ascuțit de brățări de sticlă se făcu auzit.

Un braț de femeie apăru o clipă pe deasupra acestui

i ui apoi, se rotunji în jurul gâtului subțire și copilul fu luat înăuntru, în ciuda protestelor lui, la adăpostul pe care-l forma i Micuțul.

Țipătul lui firav, foarte ascuțit, se stinse abia născut în aerul greoi, căci și copiii din țară, chiar și ei găseau că e prea cald ca să plângă.

Alte corpuri, alte părți din drumul albit de lună, un șir de cămile la oprirea lor pe marginea drumului.

Se zăresc șacali care aleargă.

Niște ponei care trag trăsuri de închiriat dorm, înhămați

încă; șaretele rustice cu ornamente de aramă clipeso sub clarul de lună, apoi iată alte corpuri care zac. -

Solul este acoperit pretutindeni unde o șaretă cu două roți pentru grăunțe își ridică brancardele; peste tot vezi un trunchi de copac, un buștean tăiat cu fierăstrăul, un cuplu de bambuși, câțiva pumni de cânepă pentru acoperit proiectându-și umbrele.

Ei sunt alungiți, unii cu fața la pământ, cu brațele încrucișate în praf; alții cu mâinile împreunate deasupra capului, alții făcuți covrig așa cum se strâng câinii, alții, aruncați ca niște saci moi de iută peste marginile șaretelor de grăunțe, alții, în sfârșit, îndoți, cu capul pe genunchi, sub plina lumină a lunii.

Ai fi avut o oarecare ușurare să-i auzi măcar sforăind, dar ei nu sforăie și nu le trebuie decât o trăsătură, atât, una singură pentru a se asemana cu totul cadavrelor.

Câini costelivi îi miros și se îndepărtează.

Ici, colo, un copilăș e auzit în culcușul părintesc și fiecare copil fără excepție are un braț protector în jurul corpului. Dar cel mai mare număr de copii dorm cu mamele pe acoperișurile caselor.

Paria cu piele galbenă, cu dinți albi nu merită atâta încredere ca să fie tolerați în vecinătatea corpurilor brune.

O răbufnire de căldură înăbușitoare iese din poarta Delhi și e cât pe ce să mă facă să mă răzgândesc de a mai intra la ora aceea în Cetatea Noptii de groază.

E un amestec în care intră toate mirosurile rele de origine animală sau vegetală ce se pot produce într-o zi și o noapte într-un oraș închis.

Comparativ, temperatura care domnește sub boschețfa imobili de bananieri și portocali în afara zidurilor cetății, pare glacială.

Aibă cerul milă de toți bolnavii, de toți copiii pe care-i închide noaptea asta incinta orașului! Zidurile înalte ale caselor continuă să emane o căldură turbată și din fundăturile ascunse care le flanchează ieste duhneala în efluvii fetide care-ar putea otrăvi un bivol. Dar bivoli nu se văd deloc pe acolo.

O ceată din aceste animale defilează în acest moment pe strada principală.

Ei se opresc din timp în timp pentru a-și pune nările grele

pe obloanele închise ale unui negustor de grâna și pentru a sufla din ele ca din tuburi de orgă.

Apoi domnește liniștea — acea liniște în care se aud toate zgomotele nocturne ale unei mari cetăți.

Se aud, dar de-abia se aud, sunetele nu știu cărui instrument cu coarde.

Sus, dar sus, cineva deschide o fereastră și zgomotul cadrului de lemn stârnește ecouri în vidul străzii.

Pe unul din acoperișuri, o hookah e în plină activitate și oamenii discută cu glas scăzut pe deasupra caneluri pipei.

Puțin mai departe, un zvon de conversație se aude mai distinct.

O crăpătură luminoasă lucește peste părțile glisante ale închizătoarei magazinului.

În interior, un negustor cu barbă neîngrijită, cu privirea obosită, își face contabilitatea în mijlocul baloturilor de țesătură de bumbac imprimată care-l înconjoară.

Trei ființe, acoperite de lințolii, îi țin companie și emit din când în când o remarcă.

El începe prin "a înregistra un articol, apoi face o ob-rrvație și își trece dosul mâinii pe fruntea muiată toată de udoare.

Căldura, în această stradă împrejmuată de construcții, e teribilă.

În interiorul magazinelor ea trebuie să fie intolerabilă, ilar treaba merge fără întrerupere: înregistrare, mormăit gutural și mișcare a mâinii care se ridică pentru a șterge fruntea se succed cu o precizie de ceasornic.

Un polițist, fără turban și aproape adormit, e întins de-a curmezișul șoselei care duce la Moscheea lui Wazir Khan.

O bară de clar de lună cade pe fruntea și pe ochii adormitului, dar el nu face nici o mișcare.

În curând va fi miezul nopții și s-ar zice că zăpușeala se dublează.

Scuarul gol, care se găsește în fața Moscheii e umplut până la refuz de corpuri și trebuie să mergi cu cea mai mare precauție ca să nu-i calci.

Clarul de lună trasează benzi late în diagonală pe fațada înaltă cu emailuri colorate a Moscheii și toți porumbeii care

visează în nișele și unghiurile făcute de zidărie își proiectează distinct umbrele.

E posibil să urci pânăi în vârful marilor minarete și să contempli de acolo cetatea?

Oricum, demersul merită osteneala și sunt șanse ca ușa de la scară să nu fie închisă.

Închisă, nu e: dar un portar cu totul adormit e întins cu toată lungimea lui de-a curmezișul pragului, cu fața întoarsă spre lună.

Un șobolan țâșnește din turbanul lui la zgomotul pașilor ce se apropie.

Omul mormăie, deschide o clipă ochii, se întoarce pe partea cealaltă și adoarme din nou.

Toată căldura unei decade dintr-o ardentă vară indiană e înmagazinată în spațiul negru ca smoala, între zidurile lustruite ale scării în spirală.

La jumătatea drumului, o creatură vioaie, prietenoasă, împodobită cu pene și sforăie!

Alungată din treaptă în treaptă de zgomotul pașilor mei, ea își ia zborul spre înălțimi și recunosc în ea un uliu.

Sunt ulii cu zecile care dorm în acest minaret și în altele și pe cupolele pe care ei le domină.

E ca o boare de răcoare, la înălțimea aia, sau cel puțin o briză mai puțin caldă.

Răcorit astfel, mă întorc să contemplan Cetatea Noptii de groază.

Ce motiv de desen pentru Dore! Zola ar fi putut să descrie spectacolul acestor mii de oameni adormiți fă lumină și la umbră, sub lună..

Acoperișurile sunt tixite de bărbați, de femei, de copii.

Aerul e plin de zgomote neclare.

E agitație în Cetatea Noptii de groază și asta nu, <are' nimic surprinzător: te și miri cum de acești oameni mai pot să respire.

Dacă examinați cu atenție minuțioasă această mulțime, veți găsi în ea poate aproape tot atâta mobilitate ca și într-o mulțime gălăgioasă din plină zi, doar că gălăgia e voalată.

Pretutindeni, sub lumina vie, puteți vedea pe cei ce dorm întorcându-se, răsucindu-se, Joindu-se în așternut, re-luându-și

iar poziția.

Și în curțile adânci ca niște fântâni, între case, e același freamăt,

Luna necruțătoare scoate în evidență toate astea.

Tot așa, ea arată și câmpiile ce împrejmuiesc Cetatea și pe iei-colo, în afara zidurilor, o iașie lată cât mâna, Ravee.

Ea arată și strălucirea de argint sclipitor pe înaltul unei 'lâdiri, chiar dedesubtul minaretului Moscheii.

E un biet suflet de om ce s-a ridicat acolo să-și arunce

0 ulcică de apă pe corpul încins.

Zgomotul cristalin al apei care cade ajunge cu greu la ureche.

Doi sau trei oameni, în regiuni îndepărtate din Cetatea Noptii de groază, îi imită exemplul. Strălucirile de apă formează semnale heliografice.

Un mic nor trece peste fața lunii.

Cetatea și locuitorii săi, care imediat se conturau în alb și negru, se șterg în mase negre, de un negru mai intens.

Dar zgomotul acestei agitații nu încetează, e suspinul unei mari cetăți copleșite de căldură, aceea a unui popor care caută zadarnic odihna.

Numai femeile din clasele inferioare dorm pe acoperișurile clădirilor.

Dar care trebuie să fie supliciul celor învășmântate în /ariana, care stau cu ferestrele zăvorâte și unde mai licăresc mea și câteva lămpi?

Se aud pași, acolo jos, în curte.

E muezinul, servitorul fidel, dar iată că e mai mult de-o mă de când trebuia să urce să-i spună celui credincios că

1 urâciunea e preferabilă somnului — acestui somn care nu \ rea sa vină.

Muezinul caută o clipă ușa unuia din minarete, dispare

i a leva minute. Apoi, o voce compatibilă cu mugetul unui laur — o magnifică, tunătoare voce de bas — arată că el.1 ajuns în înaltul minaretului.

Trebuie să se fi auzit strigătul acela până la malurile ei apate ale Ravee-ului. Chiar de la un capăt la altul al ui (îi, o absolut impresionat. Dispărând norul, omul apare, siluetă neagră pe cer, cu mâinile puse sub urechi, jocul plămânilor ridicându-i

pieptul.

— Allah ho Akbar!

Apoi e liniște, la capătul căreia un alt muezin, undeva pe la Templul de Aur, repetă strigătul:

—Allah ho Akbar.

Și asta reîncepe de patru ori în total.

Deja o duzină de oameni s-au sculat din așternuturile lor

— Depun mărturie că nu există alt Dumnezeu decât Dumnezeu.

Ce splendid e acest strigăt, această proclamație de credință, care-i face pe oameni să se scoale din paturile lor cu zecile, la miezul nopții!

Încă o dată, vocea tunătoare azvârle aceeași frază, vibrând cu totul de propria ei vehemență.

Apoi, de aproape ca și de departe, aerul repetă:

— Mahomet e profetul lui Dumnezeu.

S-ar zice că-și lansează sfidarea la marginile orizontului unde fulgerul de căldură se joacă și țâșnește aidoma unei săbii nude.

Toți muezinii Cetății strigă și unii oameni de pe acoperișuri încep să îngenuncheze.

O lungă liniște precede ultimul strigăt.

— La Ilaha Illallah!

Și muezinul coboară scara cu pas nesigur și murmurând în barbă.

El trece peste arcul de la intrare și dispare.

Atunci liniștea înăbușitoare se restabilește peste Cetatea Noptii de groază.

'Ulzii din minaret au adormit la loc cu un sforăit și mai sonor.

Briza fierbinte urcă în valuri, în pale leneșe și luna pare că alunecă spre orizont.

Așezat cu ambele coate pe parapetul turnului, poți să pândești, să admiri pe îndelete până în zori, tortura pe care căldura o impune acestui stup aglomerat.

— Cum e pe-acolo, pe sus? — La ce te gândești? Se vor trezi oare?

Se aud alte ulcele care se golesc în avalanșe, zgomote

incerte de paturi care se apropie sau se îndepărtează de umbră, ciudate instrumente cu coarde cărora depărtarea le modifică sunetul și o lamentație plângăcioasă și surdul murmur al vreunui îndepărtat tunet.

În curtea Moscheii, portarul care, la sosirea mea, era întins de-a curmezișul pragului, se agită cam tare în somn, își ridică mâinile deasupra capului, murmură ceva, și ret-dcvine nemișcat.

Legănat de sforăitul uliilor, — uliii sforăie ca oamenii care sunt îndopați cu prea multă mâncare, — eu cad într-o somnolență enervată.

foni dau seama că a sunat ora trei și că e o răcoare ușoară, — foarte ușoară — în atmosferă.

În acest moment Cetatea este absolut nemișcată.

Cel mult se aude cântecul de dragoste al vreunui câine vagabond.

Nimic altceva decât somnul greoi și posomorât!

După asta vin mai multe săptămâni de întuneric, căci luna e absentă.

Câinii tac și ei și eu pândesc prima sclipire a zorilor înainte de a o lua pe drumul spre casă.

Iar zgomotul acesta de pași care se târâie.

Chemarea dimineții va începe și veghea mea de noapte s-a sfârșit.

— Alia ho Akbar! Alia ho Akbar!

Răsăritul capătă o culoare gri. Vântul din zori se ridică de parcă s-ar fi supus ordinelor muezinului și Cetatea Noptii de groază, ca un singur om, se scoală din pat și își întoarce fața spre ziua care începe să crească.

În timp ce se ivește din nou viața, zgomotele reîncep să apară.

La început e un murmur ușor, apoi, un zbârnâit de bas profund.

Trebuie într-adevăr să-ți amintești că Cetatea întreagă c pc acoperișurile caselor.

Cu pleoapele îngreunate de restanțele de somn îndelung amânate, plec de la minaret.

Traversez curtea. Mă întorc în piață.

Deja cei ce dormeau s-au sculat, au intrat din nou în

i u sete și sunt gata să-și fumeze narghileaua matinală.

Acest minut de răcorire a aerului a încetat. E la fel de cald ca înainte.— Are Sahib bunătatea să facă loc?

— Ce este?

Un obiect pe care bărbații îl poartă pe umerii lor înaintează în lumina slabă și eu mă îndepărtez.

E corpul unei femei care se îndreaptă spre cheiul rugurilor. Unul din cei de față spune:

— A murit la miezul nopții de căldură.

Așadar e Cetatea Morții, în egală măsură ca cea a Noptii.

49CÂND CRESC APELE

Tweed spune către Till: „Ce ai de fugi așa ele înceți?” Till îi răspunde lui Tweed: „Fără îndoială că tu mergi repezător și eu merg încet, dar în timp ce tu îneci un om, eu înec doi”.

— Nu e nici o posibilitate de a trece râul în seara asta, Sahib. Se spune că un car cu boi a fost dus deja și că ekka, care a trecut acum o jumătate de oră, înainte de sosirea dumneavoastră, n-a ajuns încă la celălalt mal.

Sahib e grăbit?

Vreau să împing înainte elefantul care trage la edec ca s. i-l văd.

— Ohe! Mahout -ul cabanei! Adu-l pe Ram Pershad și dacă el ține piept curentului, o să meargă bine.

Un elefant nu minte niciodată, domnule și Ram Pershad
i * despărțit de prietenul lui Kala Nag. Și el vrea să treacă în partea cealaltă.

— Bine lucrat! bine lucrat, Regele meu!

Înaintează până în mijloc, mahoutji și vezi ce mai zice râul.

— Bine lucrat:, Ram Pershad. Perla elefanților înaintează de-a curmezișul râului.

Lovește-l la cap, animalule! Cârligul n-a fost făcut ca să te scarpini tu pe spinare, bastardule! Lovește, lovește!

— Ce-ți face ție grohotișul. Ram Pershad, Rustum al meu, muntele meu de forță! înainte, înainte!

— Nu, Sahib, vă chinuiți degeaba. Il auziți trâmbițând. I-i îi spune lui Kala Nag că îi este imposibil să treacă. A întors pe loc și dă din cap. Nu-i deloc prost. El știe ce face Barhwi când se supără.

— Aha! sigur tu nu ești un prost. *Sctlaam*, Ram Pershad,

Hahadur!

— Condu-l sub copaci, mahout și ai grijă să aibă miro-lenii la ei.

— Bine lucrat, prinț al purtătorilor de trompă, Salaam la Sirhar și mergi la culcare.

:— Ce să fac? Trebuie ca Sahib să aștepte ca râul să scadă.

O să scadă mâine dimineată, dacă o vrea Dumnezeu, sau poimâine cel mai târziu.

Acum de ce se supără Sahib așa de tare? Eu sunt servitorul lui. Pentru Dumnezeu, n-am iăcut eu să crească așa de tare apa. Ce pot să fac? Coliba mea și tot ce e în ea sunt în slujba lui Sahib, și el începe să plângă.

Veniți, stăpâne, ce, credeți că râul o să scadă fiindcă-i aruncați înjurături? Pe vremuri, englezii nu erau deloc așa. Mașinile cu foc i-au moleșit. Pe timpuri, când mergeau pe spatele cailor, fie zi, fie noapte, ei nu ziceau nimic dacă un râu le bara trecerea ori dacă o trăsură rămânea împotmolită.

Era voia Domnului!

Nu era ca o mașină cu foc care merge, care merge, care merge și merge de parc-ar avea toți dracii din țară atârnați de coada ei.

Mașina cu foc i-a stricat pe englezi.

După toate astea, ce-i o zi pierdută? și chiar, la nevoie adică, două zile? Ori Sahib se grăbește poate să se căsătorească, ca graba să-l facă să-și piardă capul?

— Oho! ho! ho!

Eu sunt un bătrân și văd puțini Sahibi. Iertați-mă dacă am uitat respectul care îi este datorat. Sahib nu e deloc supărat?

Să se căsătorească? Ho! Ho! Ho! Sufletul unui bătrân e ca un arbore *numah*. Fruct, mugur, flori și frunze moarte din toți anii trecuți se regăsesc împreună. Lucruri de altădată, lucruri noi, lucruri dispărute din amintire; aceste trei lucruri sunt la un loc.

Așezați-vă pe pat, Sahib și beți lapte. Oh!

Ar vrea Sahib într-adevăr să fumeze tutun de-al meu? E bun, e tutun din Nuklao. Atunci fumați, Sahib, dacă știți să mânuiți tubul. Sahib se servește ca un Musulman. Wah! Wah! unde-a învățat asta?

Să se căsătorească! Ho! Ho! Sahib spune că nu e nici o căsătorie la mijloc. Dar e oare de crezut că Sahib îmi spune adevărul, mie, un om negru? Atunci, nu e 'de mirare că e grăbit.

Timp de treizeci de ani am bătut gongul pe vad, e un timp așa de lung! *

Acum treizeci de ani, vadul acesta se afla pe drumul *bunjaras* -ilor și am văzut trecând într-o singură noapte două mii de vite de povară.

Acum a venit calea ferată și mașinile de foc zic: *buz! buz 1 buz 1* și o sută de mii de chintale defilează pe podul ăsta mare.

E cu totul minunat, dar vadul e cam gol acum, că nu mai sunt *bunjaras* ca să se oprească cu corturile sub copaci.

Nu, nu merită să vă uitați la vremea de-afară. O să plouă până-n zori.

Ascultați: pietrele își vorbesc seara asta în patul râului, ascultați-le: erau gata să se descărneze oasele, Sahib, dacă ați fi încercat să treceți.

Vedeți, eu închid ușa, n-o să mai intre o picătură de' ploaie.

Wahi Ahi! Ugh! treizeci de ani petrecuți la gura vadului. Eu sunt bătrân... și... unde naiba o fi uleiul pentru lampă?

...O să scuzați, dar din cauza vârstei mele cam mari, am somnul la fel de ușor ca un câine si dumneavoastră ați făcut un pas spre ușă.

Hai, priviți, Sahib, priviți și ascultați.

Curentul e acum la o bună milă de la un mal la celălalt. Puteți să-l vedeți sub stele și are zece picioare adâncime.

N-o să scadă deloc fiindcă e mânie în ochii dumneavoastră și înjurăturile dumneavoastră n-or să-l facă deloc să stea liniștit.

Care, dintre vocea dumneavoastră și cea a râului, e cea mai învrăjbită, Sahib?

Adresați-vă lui, poate că e rușinat?

Culcați-vă la loc, Sahib. Mai trageți un somn. Eu știu ce înseamnă furia lui Barhwi când a plouat la poalele colinei.

Am traversat râul înot o dată, într-o noapte de zece ori mai rea ca asta și, prin voia Domnului, am scăpat de la moarte, atunci când ajunsesem chiar pe pragul ei.

Să vă povestesc? E un subiect foarte fain. Să-mi umplu din nou pipa.

Era acum treizeci de ani, pe când eram tânăr și de-abia mă stabilisem lângă vad.

Pe atunci eram puternic și *bunjaras* nu se indoiau deloc cAnd le spuneam: vadul e bun".Lucrasem toată noaptea în apa curgătoare ce-mi ajungea până la omoplați, în mijlocul la vreo sută de boi înnebuniți de spaimă și eu i-am mânat până spre malul celălalt fără să se piardă măcar o copită.

Terminând asta, m-am dus să caut oamenii, care friso-nau de frig și ei mi-au dat ca recompensă ce aveau ei mai de preț în turma lor, clopotul de chemat vitele ce aparținea grupului lor. Așa era de mare stima ce-o aveau pentru mine!

Dar azi, când plouă și râul urcă, eu mă vâr în coliba mea și gem ca un câine.

Forța m-a lăsat. Sunt bătrân și mașinile cu foc au făcut pustiu pe lângă marginile vadului. Altădată se vorbea de Omul puternic de la Barhwi.

Uitați-vă la figura mea, Sahib, e figura unei maimuțe. Și brațul meu e brațul unei femei bătrâne.

V-o jur, Sahib, o femeie a iubit această figură și s-a sprijinit pe brațul ăsta încovoiat.

Sunt douăzeci de ani de atunci, Sahib. Credeți-mă, spun adevărul, sunt douăzeci de ani de atunci.

Mergeți la ușă și vă uitați. Observați o luminiță departe, dincolo, pe malul celălalt?

E focul templului în sanctuarul Hanului, în satul Pateera.

' În nord, sub steaua cea mare, se află chiar satul, dar el e ascuns de o buclă a râului.

E prea departe ca să ajungi acolo înot, Sahib? V-ați scoate hainele să încercați o asemenea aventură?

Și totuși m-am dus înot la Pateera, nu o dată ci de mai multe ori, chiar dacă sunt și vârtejuri în râu.

Dragostea nu cunoaște caste. Fără asta, cum aș fi făcut eu, musulman și fiu de musulman, curte unei femei hinduse

— unei văduve hinduse, surorii șefului din Pateera? Și totuși așa a fost.

Oamenii din casa șefului au venit în pelerinaj la Muttra atunci când *Ea* nu era decât o logodnică.

Carul tras de boi avea roțile poleite cu argint și perdele de mătase ascundeau femeia.

Sahib, nu mă grăbeam, deloc să-i trec, căci vântul ridicase perdelele și am văzut-o.

La întoarcerea din pelerinaj, tânărul băiat ce devenise soțul ei, era mort, și am revăzut-o în carul cu boi. Pe cuvânt, ce proști sunt hindușii ăștia!

Ce clacă ea era hindusă sau jaină, măturătoare, leproasă sau de castă pură? Aș fi luat-o de soție și i-aș fi creat un interior aproape de vad.

Al șaptelea din cele Nouă Precepte zice că un bărbat nu-și poate lua de soție o femeie dintre idolatri? E adevărat?

Șiții și suniții declară de comun acord că un bărbat musulman nu poate lua o femeie dintre idolatri?

Sahib e cumva preot, ca să știe așa de bine? Am să-i spun ceva ce nu știe.

În dragoste nu există nici șiții, nici suniți, nici lucru interzis, nici idolatru și cele Nouă Precepte nu sunt decât vreascuri pe care flacăra dragostei le transformă în cenușă.

E adevărat: m-aș fi însurat cu ea, dar ce puteam face? Șeful ar fi trimis oameni să mă stâlcească în bătaie cu bățul.

Nu am... nu mi-era frică de cinci oameni, dar cum să ții piept la jumătate de sat?

Așa că am luat obiceiul, așa cum stabilisem între noi, să mă duc noaptea în satul Pateera.

Ne întâlneam în grâu, fără ca cineva să bănuiască ceva.

Priviți acum, aveam obiceiul să traversez pe aici. Mergeam de-a lungul junglei până dă cotul râul, apoi luam cotul până la Pateera.

Lumina templului îmi servea de ghid când nopțile erau întunecoase.

Jungla asta de pe malul râului colcăie de șerpi, — mici *karait*s care dor pe nisip, — și în afară de asta frații *Ei* m-ar fi strâns de gât dacă m-ar fi întâlnit în grâu.

Dar nimeni nu știa... nimeni nu știa decât Ea și cu mine; și vântul, suflând pe nisipul de pe malul râului, îmi ștergea pașii.

În lunile calde, era la-ndemână să traversez vadul la Pateera și la începutul ploilor, când râul începea să crească, încă era un lucru ușor.

Luptam cu toată forța corpului meu contra forței curen-
lului.

Seara, mâneam în coliba asta și beam acolo la Pateera.

Ea spusese că un anume Hirnam Singh, un hoț, o ceri isc în căsătorie și că el era dintr-un sat de la amonte, dar de pe același mal.

Toți sicșii sunt niște câini și, în nebunia lor, ei au re-luzat acest prețios dar al Domnului, tutunul.

Eram gata să-l nimicesc pe Hirnam Singh dacă vreodată s-ar fi apropiat de Ea, cu atât mai mult cu cât el jurase că Ea are un amant, și că el ar porni o ambuscadă și ar face cunoscut numele acestuia la executor dacă măcar nu rmerge cu el. Ce javre sicșii ăștia!

Aflând acestea, treceam râul înot având mereu la brâu un mic cuțit bine ascuțit și vai de cel ce-ar fi stat, în drumul meu!

Nu știam figura lui Hirnam Singh, dar l-aș fi ucis pe oricare ar fi venit să se pună între mine și ea.

Într-o noapte, pe la începutul ploilor, mi-a venit în gând să mă duc înot la Pateera, cu toate că râul era mânios.

Oi', așa e natura lui Barhvi, Sahib. Cât ai respira de vreo douăzeci de ori, el coboară de pe coline un zid de trei picioare înălțime și eu l-am văzut, cât ai aprinde focul și ai face o mâncare de chupatty, trecând de la volumul unui pârliaș la cel al unui frate de-al lui Jumna.

Era un banc de nisip la vreo jumătate de milă mai jos de iocul unde lăsam în urmă râul.

Mergeam spre locul ăla ca să-mi trag răsuflarea înainte de a-mi continua traversarea, căci simțeam mâinile râului apăsându-mi cu greutate pe călcâie.

Și chiar, de câte nu e-n stare un tânăr pe care Dragostea îl cheamă?

Stelele nu dădeau decât o lumină slabă și fcând eram la jumătatea drumului spre bancul de nisip, o creangă din copacul ăla puturos, deodarul, mi-a atins în treacăt gura pe când înotam.

Asta arăta că el căzuse de ploi puternice la poalele colinelor și chiar mai departe, căci deodarul este un copac viguros care nu se desprinde prea ușor de pantă.

Mă grăbeam, ajutat de curent, dar înainte de a atinge bancul de nisip, am simțit cumva bătând în mine,și de Jur împrejur, pulsul râului și atunci am observat că bancul dispăruse..

Fui purtat de un val foarte înalt care mergea de la un mal la altul.

I s-a întâmplat vreodată lui Sahib să cadă într-o apă care dă o luptă cu omul și nu-l lasă deloc să-și folosească liber membrele?

Cât despre mine, având capul afară din apă, mi se părea că nu mai e decât apă până la capătul pământului că râul mă purta ca pe o epavă.

Un om e puțin lucru în mijlocul unui râu care-a dat pe-afară. Și potopul ăsta, chiar dacă eu nu știam 'nimic

despre asta, era Marele Potop despre care oamenii vorbesc și azi.

Părerea mi-o formasem și rămăsei întins pe spate, ca un buștean, de teama morții.

Efau în apă creaturi vii care țipau, care urlau jalnici, animale din pădure, vite.

Printre astea o voce de om cerând ajutor.

Dar ploaia veni îndreptându-se drept spre apă și înăl-bind-o și nu mai auzii nimic decât mormăitul stâncilor în aval și mormăitul ploii în amonte.

Am fost și rostogolit în voia curentului, în timp ce luptam să pot respira.

E groaznic să mori când ești tânăr.

Poate Sahib, stând aici în picioare, să vadă podul de la calea ferată? Uitați, se văd luminile trenului poștal care merge la Peshavvar.

Podul e acum la douăzeci de picioare deasupra râului, dar în noaptea aia apa vuia la stâlpii podului și spre ei am fost eu aruncat înainte. Dar se adunase o mare cantitate de lemn care plutea, pe ici, pe colo, în jurul stâlpilor, și n-am pățit-o prea rău.

Numai apa mă strângea așa cum strânge un om puternic pe unul mai slab.

De-abia am avut timp să observ una din barele de fier și să mă cațăr până la arc.

Sahib, apa spumega peste șine de vreun picior grosime. Judecați după asta cam cum era inundația.

Nu puteam să aud nimic, nu puteam să văd nimic: eram în stare doar să mă mențin culcat pe planșeu și să respir gâfâind.

După un oarecare timp ploaia se opri și atunci apărură pe

cer niște stele aburite cu totul. Sclipirea lor îmi arăta o întindere de apă neagră, căreia ochiul nu-i observa vreo limită.

Apa se ridicase pe deasupra șinelor.

Erau animale moarte printre bucățile de lemn plutitoare care se încurcau printre stâlpii podului, erau altele prinse cu gâtul în verigile parapetului în plutirea lor neîngrădită, erau altele carfe nu erau încă înecate și care luptau să se fixeze într-un loc pe grătar, — bivoli, vite mici, porci sălbatici, unul sau doi câpriori; șerpi și șacali nenumărați. Corpurile lor formau o masă neagră pe partea stângă a podului, dar. cele mai mici dintre ele erau antrenate de forța curentului de-a curmezișul deschizăturilor parapetului și Se duceau să se piardă în valuri.

Apoi stelele se stinseră. Ploaia reîncepu. Râul încă mai urca.

Simțea că podul începe să miște sub mine, ca un om care se mișcă în somn în momentul în care se trezește.

Dai-nu mi-era teamă, Sahib, vă jur, nu mi-era teamă, chiar dacă nu mai aveam putere în membrele mele.

Știam că n-o să mor deloc înainte de-a o vedea, pe Ea, încă o dată.

Dar mi-era tare frig și simțeam că podul avea să fie luat pe sus. “

Era în apă un tremur, un tremur cam ca acela care precede sosirea unui val mare.

Podul s-a ridicat în una din părți în momentul în care a primit șocul, în așa fel încât parapetul s-a scufundat, în timp ce cel din stânga rămânea, desenându-se clar.

Pe barba mea, Sahib, vă jur că vă spun adevărul. Ca un vapor încărcat cu piatră de Mirzapore care se dă peste cap în bătaia vântului, așa s-a răsturnat și podul în Barhwi. Așa a fost și nu altfel.

Alunecam de pe podeaua podului în apă; în spatele meu venea în luga mare valul râului în furie.

Îi auzeam vocea și țipătul care țâșnea în mijlocul podului, când el fu smuls din pilonii lui și se prăbuși și eu nu mai știu nimic ce s-a-ntâmplat până în momentul în care mă ridicam iar în mijlocul inundației celei mari.

Întind mâna să înot și... uite că ea cade pe părul unui om! Era mort, căci nimeni altul decât mine. Omul cel Puternic de pe

Barhwi n-a putut să supraviețuiască în această cursă.

Erau cel puțin două zile de când era mort, căci plutea foarte bine, menținându-se la suprafață și asta m-a ajutat.

Atunci am răs; eram de-aeum sigur că am s-O văd iar și că nimic rău nu mi se va întâmpla.

Apucați cu mâna din încheietură părul omului, căci nu puteam mai mult și coborâram împreună pe firul apei, el, mort și eu viu.

De n-aș fi avut ajutorul ăsta, aș fi plutit liber, eram înghețat până-n măduva oaselor, aveam carnea crispată și lipită de oase. Dar *ăluia* nu-i mai era frică deloc, el cunoscând până la capăt puterea râului și eu îl lăsa să meargă pe unde-i plăcea.

La urmă, sosirăm sub influența unui curent oblic care se îndrepta direct spre malul drept și cu picioarele am încercat să mențin direcția asta.

Dar mortul se balansa greoi în vârtej; mi-era teamă ca vreo creangă să nu-l atingă și să nu-l lase să scape.

Vârfurile tamarinilor atingeau genunchii mei în treacăt. Am înțeles imediat că pe acolo eram în partea revărsată, acoperită cu apă, de peste grâu.

Curând mi-am lăsat picioarele să meargă.

În fine, mortul se opri pe o movilă, lângă un smochin. Atunci, plin de bucurie, mi-am scos corpul din apă.

Sahib știe unde mă dusesese vârtoarea inundației? Pe movila care servește de bornă spre partea de est a satului Pateera și nicăieri altundeva.

Am tras mortul pe movilă, ca recunoștință pentru serviciile făcute și chiar și pentru că nu știam dacă n-o să mai am nevoie de el.

Atunci, scoțând de trei ori un strigăt, așa cum fac șacalii, venii în partea unde aveam noi întâlnirile.

- Era chiar aproape de hambarul șefului. Dar iubita mea era deja acolo, toată numai plânset. Se temea să nu-mi fi luat inundația coliba pe sus lângă vadul Barkwiului.

Când mă apropiam lin mergând prin apă până la înălțimea gleznei, Ea mă luă drept o fantomă și o rupse la fugă, când... eu o luai în brațe și... În timpul ăla eu nu eram deloc o fantomă, deși eram un bătrân, acum. Ho! Ho! un grăunte de grâu uscat într-adevăr, o tijă de porumb, fără suc! Ho! Ho!

I-am povestit cum podul Barhwi se ruptese și ea îmi spusese că sunt mai mare decât orice muritor din lume, fiindcă nimeni nu era în stare să treacă peste Barhwi în plină creștere a apelor și fiindcă văzusem ce nici un om n-a avut de văzut până atunci.

Mână în mână, mersem la movila unde zăcea mortul și eu îi spusei cum mă ajutase el să trec vadul. Ea aruncă o privire la cadavrul ce se arăta în lumina stelelor, căci sfârșitul nopții a fost senin și Ea își ascunse figura în mâini strigând:

—E corpul lui Hirnam Singh.

Eu îi răspunsei:

—Porcul ăsta a fost mai folositor după moarte decât cât timp a fost viu, iubito.

Și ea răspunse:

—Așa este, fiindcă el a salvat viața ființei celei mai scumpe iubirii mele. Totuși, nu trebuie să rămână aici, căci asta mi-ar aduce rușine.

Corpul era la mai puțin de o bătaie de pușcă de poarta ei.

Atunci am spus, rostogolind cadavrul cu mâinile mele:

—Dumnezeu s-a făcut judecător între noi, Hirnam Singh, pentru ca sângele tău să nu cadă vreun pic pe capul meu. Acum, ți-am adus un prejudiciu, îndepărtându-te de movila crematoriu. Aranjează tu cu corbii.

Apoi, l-am pus din nou în apa inundației.

A fost antrenat departe, unde continua să-și agite deasa lui barbă neagră, cum face un preot în strană.

Și nu l-am mai văzut pe Hirnam Singh.

Ne-am despărțit înaintea zorilor și eu m-am îndreptat spre partea din junglă care nu era inundată.

În plină zi, îmi dădui seamă de ceea ce-am făcut și oasele corpului se scrântiră în carnea mea, căci erau două *kas* de apă agitată cu furie între satul Pateera și arborii de pe celălalt mal.

La mijloc, stâlpii podului de pe Barhwi se îndreptau ca niște cioturi de dinți pe maxilarele unui bătrân.

Nu mai era nimic viu pe ape, nici păsări, nici bărci. Nu era decât o armată de cadavre, boi, cai, oameni.

Râul luase o culoare roșie de sânge antrenând argila de la poalele colinelor.

Niciodată nu mai văzusem o inundație ca asta și nici de atunci înapoi n-am mai văzut una asemenea și, o, Sahib, nu e

nimeni în lumea asta care să fi făcut ce-am făcut eu.

Nu, de mi s-ar oferi toate pământurile șefului, nu rni-aș risca a doua oară viața într-un scut Ca ăsta de întuneric care ascunde pericolul.

Am urcat cam distanța unui *kas pe* mal, până la casa unui fierar.

I-am povestit că inundația m-a alungat din coliba mea și el mi-a dat de mâncare.

Am rămas șapte zile la fierar.

În sfârșit a trecut un vapor și m-a dus acasă. Nu mai era urmă de zid, nici de acoperiș, nici de dușumea, nimic decât o placă de noroi vâscos. Judecați prin asta, Sahib, înălțimea pe care o atinsese inundația.

Fusese scris ca eu să nu mor nici în casa mea, nici în valurile lui Barhwi, nici în surparea podului de pe Barhwi, căci Dumnezeu l-a trimis pe Hirnam Singh, care era mort de două zile, chiar dacă eu habar n-am cum a murit acest om, ca să-mi servească mie drept colac de salvare.

Hirnam Singh e în Infern de vreo douăzeci de ani și gândul la noaptea aceea trebuie să-i fie partea cea mai încântătoare a supliciului.

Ascultați, Sahib, râul, și-a schimbat vocea: o să adoarmă înaintea zorilor, care or să apară în mai puțin de o oră.

O dată cu ziua, o să coboare din nou.

...Ce știu eu de asta?... Mi-am petrecut eu oare treizeci de ani aici fără să învăț să cunosc vocea râului, așa cum un tată cunoaște vocea fiului său?

De (la o clipă la alta mânia se micșorează în graiul lui.

Jur, de acum într-o oră, două ore cel mult, orice pericol va dispărea. N-aș ști să spun ce-o să fie în cursul dimineții.

Grăbiți-vă, Sahib. Mă duc să-l chem pe Ram Pershad și de data asta el n-o să se mai întoarcă.

Mușamaua e bine strânsă în corzi pe bagaje?

Ohe, Mahout în direcția pământ, elefantul pentru Sahib și spuneți oamenilor de pe celălalt mal că nu se va trece până la revărsatul zorilor.

Bani?... Nu, Sahib; eu nu sunt din ăia. Nici măcar ca să am cu ce să iau bomboane liotei de copii. iCasa mea, vedeți, e goală

și eu sunt bătrân.

Dutt! Ram Pershad, Dxitt! Dutt! Dutt! Norocul să vă însoțească, Sahib!

'-<la 409. coala 5

ÎNVIEREA LUI IMRAY

Imray realizase imposibilul.

Fără avertisment prealabil, fără un motiv de conceput, tânăr, la începutul carierei, a fost de părere să dispară din lume, — adică din mica stațiune indiană unde locuia.

Într-o anumită zi, era vesel nevoie mare, sănătos, fericit, foarte în evidență, la clubul său, printre jucătorii de biliard.

Intr-o altă dimineață, nimic.

Toate cercetările ce au putut fi făcute nu reușiră să facă să se afle ce se întâmplase cu el.

El dispăruse de la locul lui. Nu s-a mai arătat deloc la birou la ora reglementară. Docarul Sui n-a mai fost deloc pe marile drumuri.

Pentru aceste motive și pentru că el încurca astfel în proporții microscopice administrația Imperiului indian, Imperiul indian i-a suspendat mersul pe un timp minuscul pentru a face o anchetă asupra soartei lui Imray.

S-au dragat bălțile. S-au sondat puțurile. S-au expediat ' telegrame de-a lungul liniilor -de cale ferată și până la orașul de îmbarcare cel mai apropiat, — la o mie două sute de mile de acolo, — dar nici urmă de Imray la capătul corzilor în puțuri, nici al liniilor telegrafice.

Dispăruse. Locul său nu l-a mai văzut.

Atunci marele Imperiu indian își reluă treaba pentru că el nu comportă nici o întârziere și Imray trecu de la starea de om la cea de mister — deveni acel lucru de care oamenii vorbesc la masa de la clubul lor timp de vreo lună și la care nu se mai gândesc apoi. Armele lui, caii lui, trăsurile lui fură vândute la licitație.

Șeful său imediat îi scrisese o scrisoare absurdă mamei lui în care îi spunea că Imray dispăruse fără să se poată explica cum și că bungalowul rămânea neocupat, la drum.

După ce trecură cele două sau trei luni de căldură, prietenul meu Strickland, din administrația poliției, considera că c

bun de închiriat acel bungalow, de la proprietarul indigen.

Aceasta se întâmpla înainte de a se fi logodit cu miss Youghal, — eveniment care a fost povestit într-o altă povestire, — și în timp ce el își continua cercetările privind viața indigenă.

Genul său de viață personală era destul de original.

Lumea se plângea de faptele și gesturile lui ordinare.

Era întotdeauna de mâncare la el, dar niciodată ora regulată pentru masă.

El mânca, în picioare sau plimbându-se, orice fel de mâncare se afla în bufet și asta e prea puțin igienic pentru interiorul unei ființe omenești.

Dotarea lui consta în șase carabine, trei puști de vânătoare, cinic șei, undițe *masheer* cu articulații rigide, mai groase și mai puternice decât cele mai mari undițe de pescuit somn.

Aceste obiecte umpleau jumătate din bungalow, cealaltă jumătate fiindu-i rezervată lui Strickland și cățelei sale Tietjens, o enormă corcitură de Rampour, care țipa când primea ordine și care devora în fiecare zi rația a doi oameni.

Ea îi vorbea lui Strickland într-o limbă a ei și pretutindeni unde ea întâlnea în cursul promenadelor ceva de natură să tulbure liniștea care domnea sub Majestatea Sa împărăteasa Regină, ea se întorcea la stăpânul ei și îl informa.

Curând Strickland intră în campanie și întreaga lui muncă se sfârșea prin griji, amenzi și închisoare pentru unii și pentru alții.

Indigenii o priveau pe Tietjens ca pe un spirit familiar și o tratau cu acel extrem respect care se naște din ură și din groază.

O cameră din bungalow îi era rezervată în exclusivitate.

Ea avea patul ei personal, o cuvertură, un vas de băut și dacă cineva pătrundea noaptea în camera lui Strickland, ea nu scăpa niciodată prilejul de a-l pune jos pe intrus și de a țipa până când cineva nu venea cu lumină.

Strickland îi datora viața. Când era pe frontieră în urmărirea unui asasin din partea locului omul veni cu noaptea-n cap cu intenția de a-l expedia pe Strickland mult mai departe de Insulele Andaman. Tietjens îl simți în momentul în care intra în patru labe, cu un pumnal între dinți, în cortul lui Strickland și când recordul crimelor sale fu etalat în ochii legii, el fu spân-

zurat.

Din ziua aceea, Tietjens purta o zgardă de argint brut și avu o monogramă brodată pe cuvertura ei și cuvertura era de material de cașmir cu dublă urzeală, deoarece ea era o cățea delicată.

În nici o împrejurare eu nu îl părăsea pe Strickland.

Când el fu atins de febră, ea pricinui mari necazuri doctorilor, fiindcă nu știa cum să-l îngrijească pe stăpânul ei și nu voia să permită nici unei alte creaturi să încerce.

Macarnaght, din serviciul medical al Indiei, o lovi în cap cu un pat de pușcă, înainte de a o putea face să înțeleagă că trebuia să le cedeze locul celor care veniseră să-i administreze chinină.

La puțin timp după ce Strickland se instalase în bungalowul lui Imray, treburile mă făcură să trec prin această stațiune și cum toate camerele de la club erau ocupate, m-am stabilit, natural, la Strickland.

Era un bungalow foarte confortabil cu opt camere sub un acoperiș de paie care înfrunta ploile.

Sub unghiul acoperișului era întinsă o bucată de stofă formând plafonul și care chiar avea aerul unui plafon înăl-bit proaspăt.

Proprietarul îl vopsise proaspăt când Strickland luase bungalowul — și dacă nu știți cum sunt construite bungalowurile indiene nu vă veți îndoi niciodată că deasupra stofei e o cavernă întunecoasă, triumghiulară, sub acoperiș și că sub bârna principală și pantele laterale de paie ar locui bande de șobolani, lilieci, furnici și ființe diverse.

Tietjens mă întâmpină din prag cu un lătrat ca dangătul clopotelor la catedrala Saint-Paul și își puse labelle pe umărul meu și zise că era mulțumită că mă vede.

Strickland se străduia să încropească un fel de prânz pe care să-l numească lunch și imediat ce s-a sfârșit acest prânz, a ieșit pentru a-și vedea de treburi, abandonându-mă în societatea lui Tietjens și a propriilor mele ocupații.

Căldurile verii încetaseră pentru a face loc căldurii umede a ploilor. Aerul supraîncălzit era imobil, dar ploaia cădea în picături lunguiețe ca baionetele pe pământ și ridica o ceață albastruie țâșnind tare și clipocind.

Bambușii, merele dragostei, ponsetia, arborii de manga din grădină stăteau țepeni în ploaia care-i biciuia și broaștele începeau să cânte în tufișurile de măracini de aloe.

Cu puțin înainte ca lumina să dispară și pe când ploaia cădea cel mai tare, mă așezai pe veranda din spate. Auzeam cum cade apa de pe acoperișul de paie mormăind și mă scuturai de parcă aș fi fost acoperit de ceea ce numim căldură spinoasă.

Tietjens ieși cu mine, își puse capul pe genunchii mei și păru că e foarte supărată.

Eu îi dădui biscuiții ei când ceaiul fu gata. Luai ceaiul pe veranda din spate, ca să profit de puțină răcoare pe care-o găseam.

În spatele meu, camerele din casă erau plonjate în întuneric. Puteam să simt mirosul hamurilor lui Strickland, uleiurile lui de pușcă și nu aveam nici cel mai mic chef să mă instalez în mijlocul la așa ceva.

Servitorul meu veni să mă caute în amurg, cu muselina hainelor lipită de membre, de apa care-i șiroia pe trup.

Îmi spuse că a venit un domn și a cerut să vadă pe cineva.

Foarte lipsit de chef și din cauza lipsei de lumină care domnea prin camere, mă dusei în salonul gol și spusei omului meu să aducă lumină.

Poate era un vizitator în salon, poate nu era nici unul. Mi se păru că văd o figură lângă fereastră, dar când fu adusă lumina, nu se mai văzu nimic decât săgețile ploii afară și nu mai rămânea decât mirosul pământului care își potolea setea.

li spusei omului meu să nu fie mai șiret decât trebuie și mă întorsei pe verandă pentru a discuta cu Tiejens.

Ea plecase în plină ploaie și m-am chinuit o mulțime n-o aduc înapoi cu cuvinte mângâietoare și chiar cu biscuiți pe vârful cărora pusesem bucățele de zahăr.

Strickland se întoarse călare, murat tot, chiar la ora mesei și primele lui cuvinte fură:

A venit cineva?

li explicai, scuzându-mă, că servitorul meu mă trimisese în salon cu o alarmă falsă sau că vreun vagabond voise să-i facă o vizită lui Strickland și că orice reflexie ar fi făcut, s-a gândit că-i preferabil să fugă fără să-și dea numele.

Strickland a cerut să fie servită masa fără să mai facă

vreun alt comentariu și cum era o masă cu bunătăți și servită pe o față de masă albă, ne așezarăm la masă.

La ora nouă Strickland a simțit nevoia să se culce.

Eu, la fel, și eu eram obosit.

Tietjens, care rămăsese întinsă sub masă, se ridică și ieși pe partea cea mai puțin expusă din verandă, imediat ce stăpânul ei s-a dus spre camera lui care era învecinată cu somptuoasa cameră rezervată lui Tietjens.

Dacă o simplă soție ar fi vrut să se culce în aer liber pe această ploaie care cade, asta n-ar fi fost decât un detaliu, dar Tietjens era o cățea și, din două, animalul e preferabil.

Mă uitai la Strickland, așteptându-mă să o bată cu un bici.

El avu un surâs anume, cel al omului care surâde după ce a povestit vreo hidoasă tragedie casnică:

— Ea întotdeauna a făcut așa de când ne-am instalat aici.

Cățeaua era cățeaua lui Strickland, eu nu spusei nimic, dar simțeam tot ce el resimțea dacă lua treaba asta prea ușor.

Tietjens se instalează afară sub fereastra camerei mele de dormit.

Rafale după rafale, se succedară, vuiră pe acoperiș și sfârșiră prin a se risipi. Fulgerul mângălise dâre pe cer ca un ou aruncat în poarta unui hambar, dar lumina era deja de un albastru palid și nu mai era gălbuie deloc.

Privind la jaluzeaua mea din fire de bambus, văzui prin ea cățeaua în picioare și nu adormită, pe verandă, cu părul zbârlit pe toată spinarea, proțăpită în față pe labelle întinse la maximum ca niște cabluri de fier care suportă un pod suspendat. x

În foarte scurtele intervale dintre două tunete, încercam să adorm, dar mi se păi-ea că cineva mă cheamă într-un mod foarte urgent.

Acela, cine-o fi fost, făcea un efort să mă cheame pe nume, dar nu reușea decât să scoată un murmur răgușit.

Apoi tunetul a încetat.

Tietjens merse în grădină și urlă la luna nouă.

Cineva încerca să-mi deschidă ușa, se ducea și venea prin casă, se opri respirând zgometos pe verandă și chiar

în momentul în care am adormit am auzit un ciocănit, un

tipăt sălbatic la ușa din partea unde era capul meu.

Am alergat în camera lui Strickland și l-am întrebat dacă e bolnav și dacă el m-a chemat.

El era întins pe pat, pe jumătate îmbrăcat, cu pipa în gură..

—Mă așteptam să te văd venind, spuse el. Dar am cir-<ulat eu oare prin casă?

Li explicai că fusese în sufragerie, în fumoar, în două sau trei alte locuri.

Ei râse și mă sfătui să mă culc la loc.

Mă culcai din nou și dormii până dimineată, dar în toate visele mele am avut convingerea că greșeam față de cineva refuzând să-i dau ceea ce îi trebuia.

Ce-i trebuia? Imposibil de spus, dar acolo era cineva care aluneca, marmura, sucea încuietorile, se ducea, venea, îmi reproșa indiferența și în timpul tuturor acestor vise o auzeam pe Tietjens urlând în grădină și ploaia care bătea.

Am rămas două zile în această casă.

Strickland se ducea în fiecare zi la birou, lăsându-mă singur timp de opt sau zece ore pe zi, fără altă societate decât cea a lui Tietjens.

Cât era ziuă, mă simțeam foarte bine și la fel Tietjens, dar de la lăsatul serii, ea și cu mine, ne instalam pe veranda din spate, strângându-ne unul în altul pentru a ne ține companie.

Eram singuri acasă, dar ea nu era mai puțin preocupată de acela cu care n^aș fi vrut absolut deloc să am de a face

Niciodată nu l-am zărit, dar mi se-ntâmpla să văd tapetul care separa camerele mișcându-se încă de când treceai pragul, să auzi scaunele trosnind ca și cum bambusul s-ar fi îndreptat după ce s-ar fi îndoit sub o greutate care tocmai dispărea.

Mi se păru, mergând să caut o carte în sufragerie, că cineva era acolo, în umbra verandei de la fațadă, așteptând ca eu să plec.

Tietjens făcea lăsatul serii și mai interesant, privind fix în camerele întunecoase, cu părul tot zbârlit, urmărind miș-iiile a ceva invizibil pentru mine.

Niciodată ea nu intra în camere, dar ochii ei se mișcau și asta era absolut îndeajuns.

Numai atunci când servitorul meu venea să-mi aran-!</<lămpile, făcând toate camerele luminoase și locuibile intra și ea

cu mine și își petrecea timpul așezată, urmărind cu privirea un om invizibil, gazdă suplimentară, pândindu-i mișcările în timp ce el se ducea și venea în spatele meu.

Câinii sunt plăcuți tovarăși.

Îi explicai lui Strickland sub toate formele că mă gândeam să mă duc la club să-mi asigur acolo un adăpost.

Îi admiram ospitalitatea. Eram încântat de puștile și de undițele lui, dar eram sătul de casa lui și de atmosfera care domnea aici.

Mă ascultă până la capăt, apoi avu un surâs foarte dezamăgit, din care era exclus disprețul, surâsul unui om care înțelege lucrurile.

— Rămâi, zise el, și ai să vezi ce înseamnă asta. Toate cele despre care mi-ai vorbit le-am știut din ziua în care am luat bungalowul. Rămâi. Așteaptă. Tietjens m-a părăsit. Ai să mă părăsești și tu?

Îl urmasem de aproape cu ocazia afacerii unui mic idol, care era cât pe ce să mă bage la azilul de nebuni și nu eram câtuși de puțin dispus să-l ajut în noi experiențe.

Era un om care atrăgea neplăcerile, așa cum alții, oameni obișnuiți, atrag invitațiile la masă.

Așa că mi-am îndoit claritatea expunerii pentru a-l face să înțeleagă că aveam enorm de multă afecțiune pentru el, și că aș fi încântat să-l întâlnesc ziua, dar că nu mai țineam deloc să dorm sub același acoperiș cu el acolo.

Asta se întâmpla după masă și când Tietjens ieșise să meargă pe verandă.

—Pe sufletul meu, asta nu mă miră deloc, spuse Strickland, ridicând ochii spre draperia servindu-i de plafon, ui-tă-te acolo.

Cozile a doi șerpi treceau între strofă și cornișa din perete.

Ei aruncau umbre alungite la lumina lămpii.

— Natural, dacă te temi de șerpi... spuse Strickland. Eu

îi urăsc și mi-e frică de șerpi, pentru că privind în ochii oricărui șarpe, vei vedea acolo că știe foarte multe, și chiar mai mult, despre decăderea omului și că el încearcă tot disprețul pe care diavolul l-a încercat când Adam a fost alungat din Rai. În afară de asta, mușcătura lui e în general fatală și dinții lui îți traversează partea de jos a pantalonilor.

— Ai face bine să-ți reînnoiești acoperișul, spusei eu. Da-mi o undiță și mergem să-i forțăm să iasă.

— Se vor ascunde între bârnele acoperișului, spuse Strickland. Nu pot suporta șerpi deasupra capului meu. O să urc acolo sus. Dacă-i dau jos, fii gata să-i distrugi cu o țeavă de pușcă.

Nu eram prea grăbit să-l ajut pe Strickland în această treabă, dar am luat țeava puștii și așteptam în sufragerie, în timp ce Strickland aducea de pe verandă o scară din grădină și o înălța într-o parte a camerei.

Cozile de șerpi urcară din nou și dispărură.

Auzeam perfect zgomotul sec de frecare pe care îl produc corpurile alungite alergând pe-o stofă aspră.

Strickland luă o lampă, în timp ce eu încercam să-l fac să înțeleagă pericolul de a vâna șerpi de pe un acoperiș între o pânză de plafon și un pat de paie, fără a vorbi de deteriorarea cauzată imobilului crăpând pânzele ce serveau de plafon.

— Prostii! strigă Strickland. Ei sunt cu siguranță refugiați de-a lungul peretelui, pe lângă stofă. Cărămizile sunt prea reci pentru ei și căldura camerei e tot ce le trebuie.

Își băgă mâna în colțul pânzei și smulse țesătura mucegăită de lângă cornișă.

Stofa cedă cu un zgomot tare de ruptură și Strickland își trecu capul prin deschizătură pentru a privi în întuneric sub unghiul format de bârnele acoperișului.

Eu strângeam din dinți și ridicam țeava puștii, căci nu aveam nici cea mai mică idee de ce avea să coboare.

— Hum! făcu Strickland a cărui voce era atenuată și mărită de rezonanță sub acoperiș. E aici loc pentru o altă serie de camere și, pe Jupiter, locul ăsta are un ocupant.

— Șerpi? făcui eu.

— Nu, e un bivol. Dă-mi primele două bucăți dintr-o undiță și eu am să-l trag. Obiectul este întins))e bârna principală.

Îi dădui țeava puștii.

— Ce cuib pentru cucuvele și șerpi? Nu-i de mirare că șerpilor se adăpostesc aici, spuse Strickland urcând puțin mai sus în acoperiș.

Puteam să-i văd cotul mergând înainte și înapoi pe când împingea țeava.

— Ieșiți de-aici, oricine-ați fi voi. Atenție; sunt capete care se arată pe dedesubt! Mișcă, se clatină!

Văzui pânza plafonului întinzându-se în mijlocul sălii, formând un sac pe care greutatea l-a antrenat puțin câte puțin peste lămpile aprinse de pe masă.

Luai una în grabă pentru a o pune departe de pericol și mă îndepărtai.

Atunci stofa smulsă de pe pereți se crăpă, se despică. Fragmentele de material zburară pe deasupra și pe masă căzu un obiect pe care nu îndrăzneam să-l privesc până-n momentul în care Strickland, dând la o parte scara, fu în picioare lângă mine.

El nu spuse prea multe, nefiind prea darnic cu vorba, dar trase un capăt din fața de masă care atârna și îl aruncă pe deasupra obiectului, care era pe masă.

— Îmi pare bine, spuse el apropiind lampa, că uite-l pe prietenul nostru Imray întors aici. Ah! Vrei. Vrei?

Fu o mișcare sub fața de masă; un șarpe mic scăpă de acolo răsucindu-se pentru a fi strivit cu mânerul bastonului

Nu prea eram în largul meu să fac observații care să merite osteneala de a fi raportate.

Strickland începuse să reflecteze și își administra unul după altul câteva pahare pline ochi.

Obiectul ascuns sub fața de masă nu mai dădea nici un semn de viață.

— E Imrav? zic eu.

Strickland ridică fața de masă o clipă și privi.

— E Imray, zise el, și are gâtul tăiat de la o ureche la cealaltă.

Atunci am vorbit împreună ca pentru noi:

— Atunci de asta șușotea prin casă.

Tietjens, care era în grădină, lătra cu furie.

O clipă mai târziu, nasul ei mare ridică și deschise tapiseria din sufragerie.

Ea adulmecă și rămase liniștită.

Pânza de plafon, ruptă în fâșii, atârna aproape până la nivelul mesei și cu greu găseai loc ca să te îndepărtezi de la descoperirea asta.

Atunci Tietjens intră și se așeză, descoperindu-și dinții și

îndreptându-și picioarele din față.

Ea îl privi pe Strickland.

— E o treabă urâtă, bătrâno, spuse el. Oamenii nu se urcă în poduri ca să moară acolo și nu-și iau precauția de a lega strâns în urma lor pânza de acoperământ. Să avem asta în vedere. «

— Să reflectăm la asta undeva în altă parte, spusei eu.

— Excelentă idee! Stinge lămpile. Mergem în camera mea

N-am stins deloc lămpile.

Am mers în camera lui Strickland și i-am permis să facă întuneric

Atunci el mă urmă.

Fumam și reflectam. Strickland era acela care reflecta. Eu, unul, fumam cu frenezie pentru că îmi era frică.

— Imray s-a întors, spuse Strickland. RăMne să știm cine l-a omorât pe Imray. Să nu spui nimic. Tocmai îmi vine o idee., Când am închiriat bungalowul, am angajat majoritatea servitorilor lui Imray. Imray era ireproșabil, inofensiv, nu-i așa?

Îl convinsei că obiectul de sub fața de mjasă nu-”avea aerul nici al unuia, nici al altuia.

— Dacă adun toți servitorii, ei se vor susține unul pe altul ca un singur om. Ei vor minți ca Arienii. Ce mă sfă-tuiești?

— Interoghează-i unul câte unul, spusei eu.

— Ei se vor salva și-i vor pune la curent pe toți colegii lor, zise Strickland. Trebuie să-i izolăm. Crezi că servitorul tău ar ști ceva de treaba asta?

— Posibil, atât cât pot eu să știu, dar nu găsesc lucrul acesta ca probabil. Nu sunt decât două sau trei zile de când el este aici.

— Tu, ce idee ai? — am întrebat eu.

— Nu pot s-o spun încă. Cum dracu s-a dus Imray să se culce în spatele acestei pânze de plafon?

Se auzi o tuse puternică afară la ușa camerei de dormit a lui Strickland

Asta indica faptul că Bahadur-Khan, servitorul său particular, se sculase și ar fi vrut să-l vadă pe Strickland culcat).

— Intră, spuse Strickland. Iată o noapte caldă bine, nu-i așa?

Bahadur-Khan, mare mahomedan cu turban verde, de șase picioare, spuse că noaptea era foarte caldă, dar că va fi încă ploaie și că dacă Onoarea sa voia, asta ar fi dat ceva ușurare pământului.

— Așa va fi, dacă vrea Dumnezeu, spuse Strickland, întinzând cizmele. Am în cap, Bahadur-Khan, că te-am copleșit fără rcmușcări cu treburi zilele astea și chiar din ziua în-care ai intrat în serviciul meu. În ce zi era?

— Oare fiul cerului a uitat? Era când Imray Sahib a plecat în secret în Europa fără să spună nimănui nimic și când eu... chiar... eu... am intrat în serviciul onorabilului protector al săracilor.

— Acest Imray Sahib a plecat în Europa?

— Așa se spunea printre servitori.

— Și tu îți vei relua serviciul lângă el, când el se va întoarce?

— Desigur, Sahib, era un stăpân bun și îi îndrăgea pe inferiorii lui.

— E perfect adevărat. Eu mă simt foarte obosit, dar totuși, am să merg la vânătoare de antilope mâine. Da-mi pușca aia mică de care mă servesc ca să trag în antilopa nea-giă. E acolo, în husa ei.

Omul se aplecă spre husă, îi întinse lui Strickland țevile, patul puștii, restul și Strickland le monta.

Câscând jalnic, el întinse mâna spre cutia cu muniții, luă de acolo un cartuș puternic și îi dădu drumul în chiulasa iui „360 express”.

— Și Imray Sahib a plecat în secret în Europa? E chiar ciudat, Bahadur-Khan, nu-i așa?

— Ce știi eu despre felul de a acționa al omului alb, fiu al cerului?

— Intr-adevăr, puține lucruri. Dar ai să știi mai multe. Mi-a parvenit știrea că Imray Sahib s-a întors din voiajele lui atât de lungi și chiar în acest moment el se află în camera de alături, unde își așteaptă servitorul.

— Sahib!

Lumina lămpii făcu să lucească țevile puștii, care se îndreptară spre pieptul larg al lui Bahadur-Khan.

— Hai, du-te și privește, spuse Strickland. Ia o lampă.

Stăpânul tău e obosit și te așteaptă. Du-te.

Omul luă o lampă și intră în sufragerie, urmat de Strickland, care îl împingea literalmente cu țeava puștii.

El privi un moment în profunzimile negre din spatele pânzei de plafon, apoi cadavrul șarpelui strivit sub piciorul său. Apoi o tentă gri i se întinse pe față, când văzu obiectul sub fața de masă.

— Ai văzut? întrebă Strickland după o tăcere.

— Am văzut. Eu sunt din argilă în mâinile omului alb. Ce socoteală își face Dqmnia Voastră?

— Să te spânzur de azi într-o lună. Și mai ce?

— Pentru că l-am ucis? Nu, Sahib, gândiți-vă. Plim-bându-se printre servitori, și-a aruncat ochii pe copilașul meu, care avea patru ani. L-a vrăjit și, zece zile mai târziu, -copilul a murit de febră. Copilașul meu!

— Ce-a spus Imray Sahib?

— A spus că e un copil frumos. L-a mângâiat pe cap. De aceea a murit fiul meu. De aceea l-am omorât pe Imray Sahib pe înserat când s-a -întors de la' birou și dormea. Fiul -cerului știe tot. M-am supus ordinelor fiului cerului.,

Strickland mă privi pe deasupra puștii și îmi suuse în limbajul curent.:

— Ești martor la ceea ce-a spus: l-a omorât.

Bahadur-Khan, în picioare, părea, în claritatea unicei lămpi, de o paloare lividă.

Nevoia de a se justifica nu se lăsă mult timp așteptată.

— Sunt prins în capcană, zise el, dar acest om a început. El s-a uitat cu ochi răi la copilul meu. Eu l-am ucis și ascuns. Nu sunt decât oameni care au demoni în slujba lor, zise el aruncând o privire de ură lui Tietjens, culcată în fața lui, cu un aer bestial indiferent, care pot să știe ce am făcut eu.

— Bine zis. Dar tu ar fi trebuit să-l atașezi de bârna principală cu o coardă. Acum tu ai să atârni la capătul unei coarde! Un om de serviciu?

Un polițist somnoros răspunse la apelul lui Strickland.

El fu urmat de un altul,

Tietjens nu mișca.

— Luați-l la închisoare, spuse Strickland. Iată un proces de făcut instrucția.

—Am să fiu spânzurat, deci? zise Bahadur-Khan, nefă-când nici un efort de a scăpa și cu ochii fixați pe sol.

—Dacă e adevărat că soarele strălucește și că apa curge, iu vei fi spânzurat, zise Strickland.

Bahadur-Khan dădu înapoi un pas, frisonă și deveni imobil. Cei doi polițiști așteptară noi ordine.

—Luați-l, spuse Strickland.

—Nu, dar am să plec în curând, zise Bahadur-Khan. Priviți, de acum eu sunt un om mort.

Ridică piciorul.

La degetul mic de la picior se agățase capul șarpelui pe jumătate strivit. În ultimele convulsii el se fixase solid acolo.

—Eu descind dintr-o familie de proprietari, zise Bahadur-Khan, tot în picioare, dar tremurând. Ar fi fost dezonorant pentru mine să urc la spânzurătoarea publică. De aceea aleg acest mijloc. Să nu uitați de cămășile lui Sahib că sunt bine numărate și că pe măsuta de toaletă se află o bucată de săpun supliment. Copilul meu a fost vrăjit, și eu i-am tăiat beregata vrăjitorului. De ce căutați să mă faceți să pier? Onoarea mea e teafără și... și... eu mor.

După vreo oră, el muri așa cum mor cei ce au fost mușcați de micul kariat.

Polițiștii 11 luară, ca și pe obiectul învelit în fața de masă, pentru a-i pune la locurile lor respective.

Aveau nevoie de ei pentru a face lumină în cazul dispariției lui Imray.

—Iată, spuse Strickland pe un ton calm, cățărându-se în patul său, iată ce înseamnă secolul nouăsprezece. Ai auzit ce-a spus acest om?

—L-am' auzit, răspunsei eu. Imray a comis o confuzie, o eroare.

—Pur și simplu prin ignorare a naturii unei mici febre sezoniere și a unei coincidențe. Bahadur-Khan era în serviciul său de patru ani.

Eu frisonai.

Propriul meu servitor mă servea de un timp exact la fel.

Când am intrat în camera mea l-am găsit așteptând, impasibil ca un cap de efigie de pe un penny, gata să-mi scoată cizmele.

— Ce i s-a întâmplat lui Bahadur-Khan? zic eu.

— A fost mușcat de un șarpe și a murit. Restul, Sahib îl știe.

Acesta fu răspunsul.

— Și tu, tu ce ai știut din afacerea asta?

— Atât cât se poate ști de la cel ce vine pe înserat să ceară satisfacție. Încet, Sahib, stați să vă scot cizmele.

Tocmai căzusem în somnul pe care-l aduce excesul de oboseală, când îl auzii pe Strickland, care din camera lui, striga:

— Tietjens s-a întors în camera ei.

Ea era instalată, într-adevăr.

Marea cățea de vânătoare era întinsă pe pat, pe cuvertura ei și în camera vecină tapetul formând plafonul lăsa să se spânzure fâșii nepăsătoare care măturau masa. **TREI NU FAC DECÂT UNU**

Căci gelozia e turbarea unui om, ăe aceea el fi-va fără milă în ziua răzbunării

Migdale și struguri, Sahib? Struguri de Kabul? Sau poate un ponei din cei mai rari, dacă Sahib vrea numai să mă însoțească? El are treisprezece și trei, Sahib. El joacă polo, trage șareta, duce o doamnă și...

Samt-Kurshed, și venerat Imams, e Sahib însuși 1 Simt că mi se unge inima și că ochii mi se bucură. Să nu fiți obosit vreodată!

Vederea unui prieten într-un oraș îndepărtat e ca apa rece în Tirah. Și deci ce faceți în acest loc blestemat? La sud de Delhi, Sahib, cunoașteți dictonul, — șobolanii sunt oameni și curtezanele sunt soții?

Sunteți la ordin? Ahoo! Un ordin e un ordin până în ziua când ești destul de puternic să nu i te mai supui.

O, tatăl meu, o, prietenul meu, e un ceas binecuvântat acesta al regăsirii noastre. Totul merge bine — pentru inimă, pentru corp și pentru casă? E o zi fericită cea în care iată-ne din nou împreună.

Trebuie să vă însoțesc? Ar fi o mare favoare. Cumva în rondo-ul din piața pichetelor? Am trei cai, colete și un cal al grăjdarului.

Și-apoi, amintiți-vă că poliția de aici mă privește ca pe un hoț de cai. Bastarzii ăștia din ținuturile de jos știu ei câte ceva

despre hoții de cai.

Vă amintiți cum, la Peshawar, Karnal a bătut tare în porțile lui Jumrud... ce saltimbanc era... și i-a luat colonelului toți caii într-o singură noapte.

Acum Kamal a murit, dar nepotu-său i-a preluat afacerile și vor mai fi o mulțime de cai lipsă la apel dacă recruții lui Khaiber nu cască ochii.

Fie pacea lui Dumnezeu și favoarea Profetului său asupra acestei case și a tot ce ea adăpostește!

Shafizullah, leagă iapa bălțată sub copac și scoate apă. Caii pot suporta soarele, dar pune-le pe spate o țesătură dublă de fetru.

Nu, prietene, nu te osteni să te ocupi de asta. Am să-i vând la neghibii de ofițeri care știu atât de multe despre cal, iapa e voinică, cel gri e un drac ce vrea mereu mângâiat și cel maron... Dar cunoști trucul creșterii.

Când vor fi vânduți, mă întorc la Pubbi, sau poate că măntorc în valea lui Peshawar.

O, prieten al inimii mele, îmi face bine să te revăd iar.

Mi-am petrecut toată ziua făcând plecăciuni și mințind pe Sahibii-ofițeri, cu caii ăștia și sunt de-a dreptul însetat să vorbesc cinstit.

Auggrh! înainte de masă e bun niște tutun. Nu te a-propia de mine, că nu suntem în țara noastră. Stai pe verandă și eu am să mă duc să aduc fața de masă. Dar mai întâi am să beau.

Iată c apă excelentă, cu adevărat, la fel de bună ca aia din Sheoran când ea provine din topirea zăpezilor.

Toată lumea e bine sănătoasă și mulțumită, în nord: Khoda-Bash și ceilalți?

Yar-Khan a coborât, cu caii, din Kurdistan, — numai treizeci și șase de capete din care mai bine de jumătate ponei de povară și a declarat răspicat în Kashmir Serai că voi englezii veți trimite tunuri și îl veți face pe Emir să salte în infern.

Acum sunt cincisprezece taxe de trecere pe drumul de la Kabul la Dakka și Yar-Khan, care se credea deja în siguranță, a fost debarasat de toți armăsarii lui de Balkh de către guvernator.

E o mare nedreptate și Yar-Khan e turbat de furie.

Cât despre ceilalți, Mahub-Ali e mereu la Pubbi unde scrie

Dumnezeu știe ce.

Tuglug-Khan este la închisoare pentru treaba cu postul de poliție din Kohat.

Faiz-Beg a venit de la Ismail-Ki-Dehra cu o centură de Bokhara pentru tine, frățioare, la sfârșitul anului, dar nimeni nu știa unde ai plecat; tu nu lăsaseși vești.

Verii au obținut un nou teren lângă Pakpattan ca să crească acolo catări pentru trăsurile guvernului și, la Bazar, circulă o poveste cu un preot... Oh! Ce poveste hazlie. Ascultă.

Sahib, de ce această tortură? Dacă veșmintele mi-s murdare, e din cauza prafului da pe drum. Ochii îmi sunt triști, este efectul luminii orbitoare a soarelui. Picioarele mele sunt umflate fiindcă le-am îmbăiat în apă sălcie și obrajii îmi sunt scofâlciți pentru că hrana de aici e proastă.

Arză focul banii voștri! Am eu oare nevoie de ei? Eu sunt bogat și te credeam un prieten, dar ești și dumneata ca și ceilalți, — un Sahib.

Un om o poate trist: dați-i bani, spun Sahibii.

Un om e poate dezonorat: dați-i bani, spun Sahibii.

4 Ii apasă vreo greutate pe creștet? Dați-i bani, spun Sahibii.

Iată cum sunt, Sahibii, și tu ești la fel, chiar și tu.

Nu, nu te uita la picioarele celui maron. Din nefericire eu te-am învățat să cunoști calul după picioare.

Șchioapătă? Ei bine, fie. Ce s-a întâmplat? Dramurile sunt rele, asta-i.

Și iapa are ceva la picior? E fiindcă poartă o greutate dublă, Sahib.

Și acum, vă rog, dați-mi permisiunea să plec.

E o mare favoare, o mare onoare pe care mi-a făcut-o 'Sahib: el a avut bunătatea să lase să se vadă că el crede că nu sunt decât cai furați.

I-ar plăcea să mă trimită la Thana? Să cheme pe unul să mă ia și să fiu luat de unul din acești oameni-șopârlă.

Eu sunt prietenul lui Sahib: am băut apă la umbra casei lui — șii el m-a defăimat.

Mai rămâne ceva de făcut? O să-mi dea Sahib opt *ananas* ca să aranjez lucrurile, — și să facă culmea afrontului?

Iartă-mă, frate, nu știam, nu știu în acest moment ce «pun.

Da, te-am mințit.

Vreau să-mi pun cenușă-n cap, — și sunt un Afridi. Caii au fost conduși, cu picioarele bolnave, din vale și până aici și ochii mei sunt tulburi și corpul mă mănâncă din nevoie de somn și inima mi-e uscată de supărare și de rușine. Dar cum rușinea asta mi-a fost dată mie, — de Dumnezeu care a împărțit dreptatea, de Allah-el-Mumit, — ea va fi propria mea răzbunare.

Noi ne-am vorbit fără înconjur până azi și mâinile noastre; au plonjat în același platou cu mâncare și tu erai un frate, un frate pentru mine.

81

Iată de ce eu te răsplătesc cu minciuni și cu nerecunoștința, — ca un Pathan. Acum ascultă.

E tristețea sufletului tău și e prea mare să fie îndurată, ea poate fi ușurată prin cuyânt și în afară de asta sufletul o-mului e ca o fântână; Piatra mărturisirii pe care-o lași sa cadă acolo n-o mai revezi niciodată.

Eu am venit din Vale până aici pe jos, palmă cli palmă, având în piept un foc ca focul Gheenei.

Și de ce?

Ai uitat așa ușor obiceiurile noastre printre acești oameni care-și vând soțiile și ficele pentru bani? Întoarce-te în nord cu mine și regăsește-te din nou printre oameni. Re-vino când treaba asta se va fi terminat și când te voi chema eu.

Valea e toată înflorită cu grădinile ei de piersici, iar aici nu-i decât praf și o duhoare puternică. Printre duzi suflă un vânt plăcut și pârlășele strălucesc de la apa zăpezilor. Caravane, urcă, caravane coboară. O mie de focuri ard în defileul Passe și țărșii pentru corturi sunt bătuți unul câte unul în cap cu câbcanele și caii de samar adresează altor cai de samar nechezaturi ascuțite prin fumul ușor persistent al serii.

E frumos acum în Nord.

Întoarce-te cu mine. Să ne întoarcem în mijlocul alor noștri. Hai!

n

* *

De unde-mi vine chinul?

Își smulge oare omul inima ca s-o frigă bucățele la frigare la foc mic pentru alt motiv decât pentru o femeie?

Nu râde, prietene al meu, că o să-ți vihă și ție rândul.

Era o femeie din Abazai, ea și eu o luai de soție ca să pun capăt războiului între satul nostru și oamenii din Gho'r.

* Nu sunt prea tânăr? Mi-a albit varul barba?

E adevărat.

N-aveam nici o nevoie de această căsătorie?

Nu, dar o iubeam.

Ce spune Rahman?

„Când dragostea intră în inima unui bărbat, acolo se află nebulă și *nu altceva*. Dintr-o ochire ea te-a săgetat, te-a orbit și cu pleoapele și franjurii pleoapelor ea te-a făcut prizonier fără scăpare și *nu altceva*”.

Îți amintești cântecul acela când frigeau la rotisor oala pe câmpul Pindi, printre uzbekii lui E*mir?

Abazaii sunt niște câini, iar femeile lor sclavele păca^tului.

Ea avea un amant printre oamenii din poporul ei, dar tatăl ei nu mi-a spus nimic despre asta.

Prietene, cheamă blestemele asupra mea în rugăciunile tale, cum chem eu blestemul de la Fakir până la Isha pe numele lui Daoud Shah, abazaiul care mai are capul îrtcă deasupra gâtului său, mâinile la capătul brațelor, el, care m-a dezonorat, care a făcut din numele meu un obiect de batjocură printre femeile din Malikand.

Am plecat în Hindustan — la Cherat, după două luni.

N-am lipsit decât douăsprezece zile, dar ei îi spuseseam că nu mă voi întoarce decât după cincisprezece zile.

Asta am făcut-o^ ca s-o încerc, căci stă scris: „Să n-ai deloc încredere în cel nevolnic”.

Cum urcam eu singur defileul la căderea nopții, auzii o voce de bărbat cântând la poarta casei mele și era vocea lui Daoud Shah și cântecul pe care-l cânta era *Dray wara you dee*, „Trei nu fac decât unu”.

Mi se părea că o coardă de piedică se strecurase în jurul inimii mele și că toți dracii trăgeau în sus până la punctul în care eu nu mai puteam deloc.

Înaintai fără zgomot printr-o parte a drumului, dar a-morsa puștii mele de piatră se muiase de ploaie și nu mai puteam trage de departe în Daoud Shah.

În afară de asta, îmi intrase în gând să omor și femeia.

Așa că el cânta, stând în fața casei mele.

Apoi femeia îi desehise"poarta.

Mă apropiai, mergând în patru labe peste stânci.,N-aveam în mână decât cuțitul, dar o piatră îmi alunecă sub picior.

Ei se uitară amândoi de-a lungul pantei și el, lăsându-și pușca, fugi din fața mâniei mele, fiindcă el se temea pentru viața lui.

Dar femeia nu mișcă până când nu fusei în picioare în fața ei, strigând:

— O, femeie, ce naiba ai făcut?

Dar ea, exemplu de spaimă, îmi știa bine gândul și-mi zise râzând:

— O nimica toată, eu îl iubesc, iar *tu* ești un câine, un hoț de vite care umblă noaptea. Lovește.

Și eu, încă orbit de frumusețea ei, căci, o, prietenul meu, femeile din Abazai sunt tare frumoase, — eu spusei;

— Nu te temi deloc?

Și ea răspunse:

—Nu, singura mea teamă este că n-am să mor.

Atunci am zis:

—Nu-ți fie frică.

Și ea îndoi capul, pe care eu i-l tăiai dintr-o lovitură la «ceafă, în așa fel că el sări la picioarele mele.

La asta, turbarea rasei mele m-a marcat, eu.i-am crestat sânii, pentru ca oamenii din micul Malikand să poată vedea crima și arunca corpul în pârâul care duce spre râul Ka:-boul.

Dray ivcira yoa dee! Dray wara you dee. Corp fără cap, suflet fără lumină și inima mea umplută de tenebre negre, trei nu fac decât unul.

În noaptea aceea mă dusei la Ghor fără să mă opresc și cerui vești despre Daoud Shah?

Oamenii mi-au spus-o.

— A plecat la Pubbi să facă o afacere cu cai. Ce ai cu «I? Pacea e încheiată între sate.

Răspunsei:

— Da, pacea trădării și dragostea pe care demonul Atala o avea pentru Gurel!

Trăsei deci trei focuri de armă în poartă. Răsei și pornii din

nou la drum.

În ceasurile acelea, frate și prieten pe care-l port cel rn'il adânc în inimă, luna și stelele erau deasupra mea, ca și a sângelui. Aveam în gură un gust de pământ uscat.

Tot așa, nu rupse! deloc pâine și băutura mea fu ploaia din valea Ghorului care-mi cădea pe față.

La Pubbi, il găsii pe Mahbub Aii, scriitorul, așezat pe patul său de odihnă și eu îmi depusei armele, conform Legii -voastre.

Dar eu nu eram deloc supărat, căci decisesem în sufletul meu că l-aș omorî pe Daoud Shah cu mâinile goale, uite-așa, cum ai culege un ciorchine de strugure.

Mahbub-Ali zice:

— Daoud Shah tocmai a plecat pe jos, chiar acum o clipă, la Peshawar. O să-și ia din nou caii pe drumul spre Delhi, căci se spune că Compania de Tramvaie din Bombay cumpără cai să tragă vagoanele, câte opt cai de vagon.

Și cc spunea el era, adevărat. Atunci văzui eu că vânătoarea asta nu-i nici o sfârâialăv căci individul trecuse frontiera voastră ca să se pună la a-dăpost de răzbumarea mea.

Și va reuși el să se salveze așa?

Nu sunt eu oare-n viață?

El va fi alergat frumușel în nord până la Dora, până lai zăpezi și în sud până la Apa Neagră, eu îl urmam, cum un: amanț merge pe urmele iubitei Sale și când o să cad asupra: lui, am să-l iau cu tandrețe în brațe, ei, da, cu multă tandrețe, spunându-i:

— Ai făcut foarte bine și vei fi bine recompensat.

Și Daoud Shah nu va ieși din această strânsoare decât când suflul îi va fi dispărut din nări.

Auggrh! Unde-i ulcica? Mă simt așa de însetat ca o iapă gravidă în prima lună.

Legea voastră? Ce e ea pentru mine, legea voastră? Când caii aleargă pe pajiști, mai ții cont de stâlpii de incintă? Șoimii lui Aii Musjid se țin ei la distanță fiindcă prada lor a căzut în umbra lui Ghor Kuttri?

Afacerea a început de-a curmezișul frontierei. Se va sfârși unde-i va plăcea Domnului. Aici, în țara mea sau în infern. Trei nu fac decât unu.

Continuai urmărirea de la Pubbi la Pashawar și mersei' Ja

întâmplare pe străzile din Peshajvâr, ca un câine pier-dut-, în căutarea dușmanului meu.

O dată am crezut că-l văd clătinându-și gura la apeductul de la Piața nouă, dar când am sosit eu, el a dispărut.

Se putea foarte bine să fi fost el și, la vederea mea. să se fi pus pe fugă.

O tânără din Bazar spuse că el ar merge la Nowshera.

I-am zis:

— O, suflet al sufletului meu, o să vină Daoud-Shah să te vadă?

Și ea răspunse:

— Păi da.

Îi zisei:

-r-Tare-aș vrea să-l văd, căci el și cu mine suntem prieteni nedespărțiți de doi ani. Te rog, ascunde-mă, la umbra* pe care-o face aici oblonul ferestrei și să aștept aici să vină.

Și fata zise:

—O. Pathan, privește-mă în ochi.

Și mă întorsei pe loc, mă sprijinii de pieptul ei și o privii în ochi, jurându-i că spun chiar adevărul lui Dumnezeu.

Dar ea răspunse:

—Niciodată un prieten nu-și așteaptă prietenul cu o asemenea privire. Îi minți pe Dumnezeu și pe profet, dar nu știi să înșeli o femeie cu o minciună. Pleacă de aici. Nu va fi vina mea dacă i se va întâmpla ceva lui Daoud Shah.

Dacă nu mi-ar fi fost frică de poliția voastră, aș fi ștran-gulat-o pe fata asta, dar cu asta urmarea ar fi fostjratată.

Deci n-am făcut nimic decât am râs și am plecat, iar ea își sprijini coatele de bara ferestrei, de îndată ce,a venit seara și mă tachina de acolo în stradă.

Ea se numea Jamun.

Când îmi voi regla eu conturile cu omul, mă»voi întoarce la Peshawar și... amanții săi n-ar mai fi _avut atâtea dorințe provocate de frumusețea ei.

Ea n-o să mai fie Jamun,,ea o să fie ca un Ak, copacul mutilat. Ho? Ho! ea va fi un Ak.

La Peshawar cumpărai cai și struguri și migdale și fructe uscate pentru ca motivul plecărilor și venirilor mele să fie mai evident pentru guvern și pentru'a nu întâlni nici o di ficultate în

drum.

Dar când sosii la NowsRera, el plecase. Nu mai știam încotro s-o apuc.

Mă oprii o zi la Nowshera și în timpul nopții, cum dormeam între cai, o voce vqrbea urechilor mele.

Toată noaptea ea zbura pe lângă capul meu și nu încetă să murmure nici măcar o clipă.

Eram culcat pe burtă, dormind așa cum dorm demonii și poate că era vocea unui demon. Ea zicea:

— Mergi spre sud și vei da peste Daoud Shah.

Ascultă, frate și principalul meu prieten, ascultă.

E prea lungă povestea? Gândește-te cât. de lungă e ea pentru mine.

Am parcurs pe jos toate milele drumului care merge de la - Pubbi aici și de la Nowshera, vocea și dorința de răzbunare fură singurii mei ghizi.

Ajunsei la Uttock, dar nu întâlnii nici o dificultate. Ho! Ho! Un om poate folosi acest cuvânt în două feluri, chiar atunci când îi este greu.

Uttockul n-a fost deloc un uttock pentru mine și auzii vocea, ea domina zgomotul apelor care se izbeau de stânca cea mare.

Ea zicea:

—Mergi la dreapta.

Mă dusei deci la Pindigheb.

În acest timp, somnul m-a părăsit cu toiul. Capul femeii din Abazai era în fața mea zi și noapte, așa cum era atunci când căzuse la picioarele mele.

Dray wcira you dee! Dray wara you dee. P'oc, cenușă și patul meu, aceste trei lucruri nu fac decât unul.

Atunci eram depărțitor de drumul pe care pleacă iarnar negustorii la Sialkot și apoi la sud pe calea ferată, apoi pe drumul mare până la linia cantonamentelor, dar era în tabără, la Pendigheb un Sahib care mi-a cumpărat o iapă albă, plătind pe ea un preț bun.

El îmi spuse că un oarecare Daoud Shah trecuse pe la Shahpur cu niște cai.

Atunci înțelesei că sfatul dat de voce era bun și mă gnî bii să ajung în munții de sare.

Jhelum dăduse pe dinafară. -

Traversându-l am pierdut un armăsar murg care a fus» luat de apă și înecat.

În această situație Dumnezeu a fost dur eu mine, nu din cauza animalului, pentru care nu mi-am făcut prea multe griji, ci pentru felul în care m-a lipsit, de ocazia de a mă răzbuna

În timp ce eu eram pe malul drept, ocupat să grăbesc trecerea cailor peste fluviu, Daoud Shah era pe malul stâng; căci Alghias! Alghias! copitele iepei mele au călcat pe cenușa focului făcut de el, când am sosit pe celălalt mal ziua, dar el fugise.

Teroarea morții îi dăduse aripi la picioare.

Și mersei de la Shahpur spre sud ca un șoim în zbor. Și nu îndrăzneam să risc nici cel mai mic ocol de teama de a nu rata răzbunarea, — care îmi aparținea de drept

De la Shahpur, mersei de-a lungul Jhelumului, căci mă gândeam c-o să evite deșertul Rechna. Dar în curând, la Sahiwal, mă îndepărtai pentru a o apuca pe drumul care duce la Jhang, la Samundri și la Gugera până în momentul în care, într-o noapte, iapa bălțată a dat cu pieptul de bariera căii ferate care duce la Montgomery.

Locul acesta era Okara, și capul femeii din Abazai zăcea pe nisip între picioarele mele.

De acolo mersei la Fazılka; mi s-a spus că sunt nebun să aduc niște cai aproape morți de foame. Prietene, am văzut lucruri ciudate în cursul călătoriilor mele. Am văzut diavoli distrându-se nebunește pe Rechna, așa cum se rostogolesc armăsarii primăvara; i-am auzit pe Djinns chemându-se unii pe alții prin găurile din nisip și i-am văzut trecându-mi prin față.

Diavolii, așa ceva nu există, spun Sahibii: Sahibii sunt (foarte savanți, dar ei nu știu deloc totul despre draci sau... cai.

Ho! Ho! Dumitale care râzi de suferința mea, aș putea să-ți spun că am văzut în plină zi, la amiază draci țopăind pe bancurile de nisip din Chenab.

Dar mi-a fost oare frică?

Fratele meu, când un om și-a concentrat dorințele pe un singur lucru, el nu se teme nici de Dumnezeu, nici de diavol.

Dacă răzbunarea mea ar eșua, aș face să zboare în țândări porțile Paradisului cu patul puștii sau mi-aș croi o trecere până

în Infern cu cuțitul și i-aș invoca pe cei ce-l guvernează ca să-mi livreze corpul lui Daoud Shah!

Căci dragostea e la fel de profundă ca și ura.

Nu răspundeți: îți citesc gândul în inimă.

Albul ochiului se întunecă? Cum îi bate sângele la încheietură?

Nu e nici un pic de nebunie în carnea mea; e numai violența dorinței care m-a consumat. Ascultați!

Eu nu cunoșteam deloc țara la sud de Delhi. N-aș ști în consecință pe unde mergeam, dar treceam printr-o mulțime de orașe.

Știam numai că mi-a fost scris să merg la sud.

Când caii erau la capătul puterilor, mă lungeam pe pământ și așteptam ziua. În timpul acestei călătorii eu n-am cunoscut somnul și a fost o treabă grea. Știi tu, frate, ce e aia supliciu veghei pe care nimic n-o poate întrerupe când ai oasele dureroase din lipsă de somn, când pielea tâmpelor ți-e agitată de frisoane de oboseală și tu totuși nu poți — Tiu poți dormi.

Dray vvara you dee,! Dray vvara you dee. Ochiul soarelui, ochiul lunii și ochii mei care nu cunosc deloc odihna, cele trei lucruri nu fac decât unul! Cele trei lucruri nu' fac decât unul.

Era un oraș căruia i-am uitat numele. Vocea se făcea auzită în jurul meu toată noaptea. Sunt zece zile de atunci. Și am încercat acolo o nouă decepție.

Vocea era cu mine și eu nu eram deloc *nebun*, ci pur și simplu obosit pentru că nu reușeam să pun mâna pe Daoud Shah.

Era scris să nu-l găsesc nici la Rania, nici la Bahadur-garh și am sosit la Delhi dinspre vest, dar tot nu l-am mai întâlnit.

Venisem dintr-un ținut numit Hāmīrpur și iată că destinul decisese să te întâlnesc pentru a găsi în tine reconfortare-ra s-o adăugăm la prietenie.

Acolo am avut o presimțire favorabilă. Bucuria de a te-vedea și de a-ți vedea forța a făcut să dispară oboseala din picioarele mele și am uitat suferința din lunga mea călătorie..

Așa că pacea domnește în inima mea, fiindcă știu că rezultatul e pe-aproape.

Poate să se-ntâmpale ca în acest oraș să-l întâlnesc pe Daoud Shah pregătit să meargă în nord, căci un muntean

sfârșește întotdeauna prin a o porni din nou pe drumul munților de cum dă căldura primăverii.

Și munții ăștia, din ținutul nostru, o să-i vadă el?

O să-l atrag aici din nou, asta e sigur. Sunt asigurat de răzbunarea mea. Cu siguranță că Dumnezeu îl va ține prizonier în căușul mâinii sale pentru ziua când eu am să i-l cer.,. Nici o nenorocire nu i se va întâmpla lui Daoud Shah până am să sosesc eu, căci eu aș fi fericit ca el să fie mereu sănătos, mereu întreg și să-l omor pe când viața ar fi înfiptă mai bine în el.

O rodie nu e niciodată mai bună decât atunci când sâmburii se desprind cu greu de coajă. Și asta s-o fac în plină zi, ca să-i văd figura și voluptatea mea să fie la culme!

Și când eu îmi voi fi împlinit misiunea și voi fi redat puritatea onoarei mele, i-aș mulțumi lui Dumnezeu care ține balanța legii,și aș adormi. Aș dormi de cu noapte, în timpul zilei și apoi încă o noapte și nici un vis nu mă va tulbura.

Și acum, frate, povestirea mea e în întregime gata. Ahi 5 Ahi! Alghias! Ahi!MICILE CUSURURI ALE LUI PAMBE SERANG

Dacă aveți în vedere împrejurările, putea să.iasă altceva. Dar Pambe Serang a fost spânzurat de 'gât până la moarte și Nurkeed a murit și el.

Acum trei ani, când steamer-ul alsacian-loren *Saarhruck* ducea cărbune la Aden pe o vreme de-a dreptul caniculară, grosolanul și grasul fochist zanzibarian care alimenta al doilea foc din dreapta, la treizeci de picioare adâncime în cală, obținu permisiunea de a merge pe uscat.

Plecase Seedee-Boy, cum mai sunt numiți fochiștii. El se întoarse un veritabil sultan de Zanzibar — s-ar zice un fel de Alteța Sayyid Burgash în persoană, — cu câte o sticlă în fiecare mână.

Atunci el se așeză pe grilajul de la tambuchi, la cel din partea din față, ca să mănânce pește sărat cu ceapă, tot cântând la cântece dintr-o țară îndepărtată.

Alimentele îi aparțineau lui Pambe, Serang-ul sau șeful mateloților.

El tocmai își gătise rația. Merse să împrumute un pic de sare și, când se întoarse, văzu degetele negre și murdărie ale lui Nurkeed scormonind prin orezul său.

Un Serang e un personaj important., cu mult superior unui

fochist, chiar dacă fochistul ridică un salariu mai mare El este acela care pune pe roate corul de „Hya! Huila! Hi-ha! Hi! Ha!” când ajunge pe clapele pianului jig *-ul căpitanului.

Tot el ridică sonda și uneori când toată nava e, În flăcări, el e acela care arborează muselina lui cea mai albă și o mare centură roșie și se joacă cu copiii pasageri lor pe pifntea de sus.

>

* dansul căpitanului (În tradiție marinărească)

Atunci pasagerii îi dau bani pe care-i pune cu religio zitate deoparte ca să aibă de-o escapadă la Bombay sau la C'alcutta sau la Rilu-Penang.

— Oho! butoi umflat de grăsime, ești gata să-mi mănânci rația, zise Pambe Serang în acea altfel de limbă francă în care începe sau se termină limba Levantului.

Acest domeniu se întinde de la Port-Said până în regiunile orientale unde estul devine vest și bricurile vânătoare de foci din Insulele Kurile îl folosesc pentru a discuta cu joncele din Hakodate care și-au pierdut ruta.

— Fiu de Eblis, față de maimuță, ficat sfârtecat de rechini, om porc, eu sunt sultanul Sayyid Burgash și comjan-dant al întregului, vas. Dă-mi încoace tocana ta de cartofi.

Și Nurkeed aruncă farfuria de cositor golită de orez în mâna lui Pambe.

Pambe făcu din ea o farfurie adâncă izbind-o de capul tare al lui Nurkeed.

Nurkeed își scoase cuțitul din teacă și îi făcu lui Pambe o tăietură la picior.

Pambe își scoase cuțitul din teacă, dar Nurkeed se lăsă moale și căzu în întunericul din cală și în cădere scui-pă de-a curmezișul grilajului pe Pambe care pătase cu sângele său podelele bine spălate ale punții superioare.

Luna albă asista singură la această scenă, căci ofițerii supravegheau îmbarcarea cărbunelui și pasagerii se agitau \ în cabinele lor înăbușitoare.

— Foarte bine, zise Pambev rid i când u-se ca să meargă să se panseze la picior. O să punem noi la punct treaba asta mai târziu.

Era un malaiez născut în India, căsătorit o dată în Birmania, unde soția lui ținea o prăvălioară de țigări de foi pe ruta

Shwe-Dragon; a doua oară în Singapore cu o tânără chinezoaică și, în fine, la Madras cu o mahomedană negusto-reasă de păsări.

Din cauza facilității comunicațiilor poștale și telegrafice, marinarul englez nu se poate căsători atât de abundent pe cât o făcea odinioară, dar marinarii indigeni pot să o facă fără a suferi influența invențiilor barbare ale sălbaticilor din Occident.

Pambe era un soț bun când i se întâmpla să-și amintească de existența unei soții, dar tot așa era un bun malaiez și nu o prudent să ofensezi un malaiez căci niciodată el nu uită nimic. În afară de asta, în cazul lui Pambe, se vărsase sânge și; se risipise mâncare.

A doua zi, Nurkeed se trezi cu mintea absolut goală.

El nu mai era sultanul din Zanzibar' și nu era decât un fochist căruia îi era foarte cald.

El urcă deci pe punte și se descheie haina în briza matinală.

Chiar în clipa aceea, un cuțit ieși dintr-o teacă, trecu ea un pește zburător și veni să se planteze în tocul ușii bucătăriei la o jumătate de deget de subsuoara lui dreaptă.

Se grăbi să coboare din <nou, înainte să-i fi venit iar rândul și încercă să-și amintească ce i-ar fi putut spune posesorul armii.

La prânz, în timp ce toți marinarii de pe vas își luau prânzul, Nurkeed înaintă în mijlocul lor și, cum era un om liniștit și care ținea enorm la pielea lui, deschise negocierile, zicând:

—Oameni de pe vas, ieri seară eram beat și în dimineața asta mi-am amintit că m-am purtat rău cu unul sau cu altul dintre Voi. Care e acel om pe care să-l văd față-n față și să-i spun că eram beat?

Pambe măsura distanța până la pieptul gol al lui Nurkeed.

Dacă sărea pe el, putea să fie răsturnat și o lovitură (dată la întâmplare undeva în piept nu duce deloc decât la o zgârietură sau înțepătură a sternului.

E greu să pătrunzi între coaste, cel puțin cât persoana nu e adormită.

Deci el nu spuse nimic și tot așa făcură și ceilalți mateloți.

Figurile lor se despuiau în curând de orice expresie, cum e uzanța orientalului, când e un mort pe ios sau se întrevede cea

mai mică dificultate.

Nurkeed îi privi lung până în albul ochilor.

El nu era decât un african și* nu se pricepea deloc să interpreteze caracterele.

Un suspin puternic — aproape un geamăt ieși brusc din pieptul lui și el se întoarse la focurile lui.

Marinarii își reluară discuția de unde-o lăsaseră: era vorba de cel mai bun fel de a găti orezul.

Nurkeed suferea mult din cauza lipsei de aer proaspăt pe traseul până la Bonjbay. Nu venea să respire pe punte decât atunci când erau cu toții acolo și chiar și atunci o roată mare de scripete căzu de pe o capră la vreo treizeci de centimetri de capul lui sau un grilaj în aparență asigurat destul de bine se răsuci tocmai sub piciorul lui cu scopul să-l arunce peste încărcătura bine așezată la vreo cincisprezece picioare mai jos. și într-o noapte insuportabilă cuțitul căzu perpendicular de pe catarg și de această dată sângele țâșni.

În consecință, Nurkeed se plânse și când *Saarbruck* sosi la Bombay el fugi și se ascunse printre cei opt sute de mii de locuitori ai săi și nu semnă nici un fel de contract decât la o lună după ce nava părăsi portul.

Pambe aștepta și el, dar soția lui din Bombay devenea furioasă și el fu obligat să semneze un contract la bordul lui *Spikeren* care mergea la Hong-Kong, fiindcă el își dădea seama că, jucând mereu fără să muncească, Jack rămânea fără cămașă pe el.

În ceața mărilor chineze, el se gândea mult la Nurkeed și când vapoarele de Alsacia-Lorena se aflau în port, în vecinătatea lui *Spikeren* se interesa de el și astfel află că omul lui plecase în Anglia pe drumul care trece pe la Cap, pe vasul *Gravelotte*.

Pambe merse spre Anglia pe *Woerlli*.

Spikeren îl întâlni pe acesta din urmă în apropiere de Nore-Light.

Nurkeed pleca spre Coasta Calicut cu *Spikeren*.

— Vreți să vă regăsiți cu un prieten, brav aruncător de cărbune, la gura focului, nimic mai la îndemână, îi spuse un domn din marina comercială, așteptați în ciocurile din Nyanza până ce vine. Toată lumea vine în docurile din Nyanza. Așteaptă, sărmane păgân.

Domnul spunea adevărat.

Sunt îfi univers trei porți mari și dacă rămâneți pe lângă ele destul de mult ca să așteptați, veți întâlni aici pe cel pe care-l căutați, orice-ar fi.

Intrarea Canalului de Suez e una din ele, dar la aceea se prezintă și Moartea.

Gara din Charing-Cross este a doua, pentru cei ce călătoresc în interiorul țării.

Docurile din Nyanza sunt a treia.

Pambe aștepta deci la docuri.

Pentru el, timpul nu conta.

«Soțiile puteau aștepta, cum făcea și el de zile, de luni întregi în împrejurimile uzinelor Diamantul Albastru, a coșurilor fumegătoare, a bandelor galbene unde boemi anonimi și novici ai mărilor se spetesc muncind, să încarce, să descarce, să se înghesuie, să fluiera, să urle, de-a curmezișul eternei ccle.

Când n-a mai avut bani, un domn binevoitor l-a irtvitat pe Pambe să se facă creștin și Pambe s-a făcut creștin în viteză, și-a primit instrucțiunile religioase între două sosiri de vase și încasa șase sau șapte șilingi pe săptămână ca să distribuie manifeste la mateloți.

Care era această religie?

Pambe nu mai avea în această privință nici o îndoială, dar știa că spunând „ki-lis-ti-en indigen, domnule11 unor domni îmbrăcați în lungi haine negre era sigur că putea obține ceva mărunțiș.

Mai mult, manifestele se puteau vinde cu bucata cu un bun profit într-un cabaret de unde puteai cumpăra chiș-toace la *dottel*, greutate și mai mică decât *half-screw* care ea însăși e mai mică decât o jumătate de uncie.

Dar la capătul a opt luni Pambe fu atins de o pneumonie care i s-a tras din lungime lui staționări cu picioarele în noroi și de voie, de nevoie, a fost forțat să stea culcat în camera lui de doi șilingi și șase pence unde își înjura de zor destinul.

Domnul cel binevoitor stătea la căpătâiul său.

Fu groaznic de neplăcut surprins să-l audă pe Pambe vorbind limbi străine în loc să asculte pioase lecturi,și să-l vadă gata să cadă iar în întunecimile păgânismului.

În fine, într-o zi, el fu scos din semistupoarea lui de o voce

care se făcu auzită în stradă în apropiere de intrarea în docuri.

— Prietene! îi murmură Pambe. — Cheamă-l imediat... Cheamă-l pe Nurkeed. Repede, Dumnezeu e cel ce l-a trimis.

— El ar vrea să vadă un om de rasa lui, spuse bunul gentilom care ieși și-l strigă pe Nurkeed din răspuțeri.

Un om de culoare, excesiv de întunecat, în cămașă albă tare scrobită, îmbrăcat într-un costum nou de gata, cu o pălărie strălucitoare, cu un ac la cămașă, se întoarse un pic în loc.

Numeroasele călătorii îl învățaseră pe Nurkeed arta de a-și cheltui banii și făcuseră din el un cetățean al lumii.

— He! Da! zise el când i s-a explicat situația. — Comandat lui... negi*u-negru... când eram pe *Sciarbruck*. Oh!

Pambe, bătrâne bun Pambe. Afurisit de marinar. Să urcăm, domnule.

Și îl urmă pe domnul acela în cameră.

O privire îl făcu pe fochist să-și dea seama ce ea ce bunul domn uitase.

Pambe era în ultimul hal de sărăcie.

Nurkeed își vârî mâinile până-n fundul buzunarelor, apoi înaintă, cu mâinile făcute pumni, spre bolnav.

— Hya? Pa7nbe. Hya! Hi. Ah! Huila! Hi! Takilo f Nu te lăsa Pambe. Mă cunoști! Dekko-Jee! Ia uite la marinarul ăsta necioplit și gras și leneș!

Pambe îi făcu un semn cu mâna stângă.

Dreapta îi era sub pernă.

Nurkeed își scoase magnifica-i pălărie și se aplecă spre Pambe ca să-i audă și cel mai slab murmur.

— Ce frumos! spuse bunul domn. Orientalii ăștia, ei iubesc precum copiii.

— Hai spune, zise Nurkeed aplecându-se și mai mult peste Pambe.

— În legătură cu treaba aia cu peștele și ceapa... zise Pambe băgându-i cuțitul sub coaste, cu vârful în sus și înainte.

O tuse stânjenitoare, dureroasă se făcu auzită și corpul africanului alunecă încet de pe pat în timp ce mâinile lui crispate lăsau să cadă o ploaie de monezi de argint care alunecau de-a dura prin cameră.

— Acum pot să mor, zise Pambe.

Dar nu muri.

Datorită îngrijirilor și recurgând la orice tertip pe care banii îl pot plăti, fu readus la viață, căci Legea îl cerea și, în cele din urmă, era destul de sănătos ca să fie spânzurat în buna și cuvenită formă.

Pambe nu-și făcea' din asta prea mari griji, dar pentru bunul gentilom a fost o lovitură cam dură.

\

NABOTH

Iată cum s-au petrecut lucrurile și povestirea aceasta veridică este în același timp o alegorie a Imperiului.

11 întâlnii în colțul grădinii mele, cu un coș gol pe cap și o bucată de material murdar în jurul mijlocului.

La aceasta se reduce toată averea asupra căreia Naboth putea avea urqbra unui drept, când îl văzui pentru prima dată.

A inaugurat relațiile noastre printr-o cerere de pomană.

Era foarte slab și aproape că lăsa să i se vadă mai întâi coastele și apoi coșul.

Îmi povesti o lungă istorie cu subiectul despre friguri, de un proces, de o marmită de fier care fusese luată de tribunal în vederea unei execuții judecătorești.

Băgai mâna în buzunar ca să-l ajut pe Naboth, așa cum o făceau regii orientului în favoarea necunoscuților, ajungând să-și piardă și imperiile. O rupie era ascunsă în dublura jiletcii mele și nu m-am îndoit niciodată că este acolo.

Li dădui rodul descoperirii mele lui Naboth ca și cum acesta venea din cer.

El răspunse eă eram singurul veritabil protector al săracilor. pe care l-a cunoscut vreodată.

A doua zi reapăru, cu circumferința corpului ușor crescută și se încolăci într-un fel complicat, pe veranda din față.

Spuse că eu eram tatăl lui și mama lui și că deschideam în linie dreaptă din toți zeii Pantheonului său și că în afară ele asta mai și reglam destinele universului.

Pentru el, unul, el nu era decât un vânzător de patiserie și avea cu mult mai puțină importanță decât noroiul pe care călcam eu. «

Deja înțelesesem acest limbaj, îl întrebai deci ce dorești.

— Rupia mea, răspunse Naboth, îl ridicase până la cerul veșnic și dorea să-mi prezinte o jalbă.

Își propunea să instaleze un cuptor de patiserie în apropiere de casa binefăcătorului său, ca să-mi poată contempla figura venerată cât timp eram acolo, ducându-mă, venind, luminând lumea.

Ii făcui hatârul să-i acord această permisiune și el plecă, cu capul plecat până la genunchi.

Or, chiar la capătul grădinii mele, terenul coboară apoi spre drumul mare și pe pantă sunt masivi foarte greoi.

E un scurt tronson de drum carosabil care vine de la casă până la Mail și se întinde de-a lungul masivilor foarte aproape de ei.

În după-amiaza următoare, văzui că Naboth se instalase în punctul cel mai jos al pantei, aproape în praful drumului și sub razele unui soare arzător, c-un mizerabil coș de patiserie unsuros în fața lui.

Se lansase o dată în plus în comerț, pe baza, creditului magnificului meu prezent și, grație favoarei mele neprețuite, acest amplasament era pentru el un paradis.

Amintiți-vă că pe când începea săparea Imperiului meu, nu erau acolo decât Naboth, coșul lui, soarele cel mare și praful gri.

A doua zi, se deplasase pe pantă, în așa fel încât să se apropie de masivii mei și agita un evantai din frunze de palmier pentru a îndepărta muștele de pe bucățile lui de patiserie.

Am tras concluzia că trebuie să fi făcut afaceri bune.

Patru zile mai târziu, constatai că mai urcase, la fel și coșul lui, până sub umbra masivilor mei și că pentru a avea mai multă umbră prinsese între două ramuri o cârpă de culoare galben deschis.

Erau cantități mari de produse de patiserie în coșul lui: mă gândii că-i mergea comerțul din ce în ce mai bine.

Șapte săptămâni mai târziu, guvernul a achiziționat o bucată de pământ situată la capătul domeniului meu pentru a construi pe ea un tribunal și folosi aproape patru sute de *coolies* la lucrările de fundații.

Naboth cumpără o copertină cu dungi albastre și albe, un suport pentru lampă din bronz și angajă un băiețuș ca să poată ține piept valului mare de solicitări din comerț care era

formidabil.

«C-da 409, coala 7Cinci zile mai târziu, el cumpără un enorm registru de conturi, gros, cu copertă roșie și o călimară de sticlă.

Atunci observai că o mulțime de coolies erau debitorii săi și comerțul se dezvoltă grație folosirii legitime a creditului.

Mai văzui și că unicul coș se multiplicase cu trei, că Naboth se împinse mai înainte în masivi, îi atinse și acolo practicasă un drăguț de luminiș ca să-și afișeze decent panerul, copertina, registrele de conturi și băiețașul.

La capătul unei săptămâni și a cinci zile, el își construise un cuptor de argilă în luminiș și registrul cel mare deconturi era plin până la capăt.

El zicea că Dumnezeu crease puțini englezi de felul meu și că eram încarnarea tuturor virtuților umane.

Îmi oferi ca tribut câteva copturi și, acceptându-le, eu îl recunoscui ca pe vasalul meu admis în cercul meu de protecție.

Trei săptămâni mai târziu, eu remarcăi că băiețandruî îi pregătea cu regularitate masa de prânz și că Naboth începea să aibă burtă.

El distrusese o nouă parte din masivi și-și cumpăraseră un nou registru de conturi încă și mai gros.

La capătul a unsprezece săptămâni, Naboth mistuise aproape toată desimea masivilor și era acum acolo o colibă de stuf cu un pat afară, în mica deschizătură pe care-o ciupise.

În consecință, mi-am zis că Naboth își luase o soție.

El răspunse că într-adevăr, cu favoarea mea, el o făcuse și că eu eram de atâtea ori mai frumos decât Krishna.

Șase săptămâni și două zile mai târziu, un zid de pământ se ridicase în partea posterioară a colibei.

Erau orătânii în fața casei și mirosul se făcea puțin simțit.

Secretarul municipal semnală că se forma o baltă pe drumul mare ca urmare a infiltrațiilor provenind de pe domeniul meu și că trebuia să iau măsuri pentru a remedia asta

Vorbii cu Naboth.

El spuse că eu eram Stăpânul Suprem al afacerilor lui în această lume și că grădina îmi aparținea întru totul ca proprietate și îmi trimise alte cofeturi pe un platou cumpărat de

ocazie.

Două luni mai târziu, un coolie zidar fu ucis într-o încaierare ce avu loc în fața viei lui Naboth. Inspectorul de poliție declară că era o treabă serioasă.

El pătrunse în cartierul servitorilor mei, o insultă pe soția șefului meu de personal și vru să-l aresteze pe acesta.

Ceeae ce era curios la această moarte era că, în momentul când a avut loc, aproape toți coolies erau beți.

Naboth făcu o remarcă și anume că numele meu era un paravan solid între el și dușmanii lui și spuse că aștepta nașterea unui alt copilăș.

Patru luni mai târziu, coliba avea ziduri de pământ cu o construcție foarte solidă, și Naboth îmi folosise aproape toți masivii să-și hrănească ori să-și adăpostească cele cinci capre ale sale.

Un ceas de argint și un lanț de aluminiu străluceau pe burta lui foarte rotunjită.

Servitorii mei se îmbătară de mai multe ori pe punctul de a-mi da neliști. Ei luară obiceiul să-și piardă vremea cu Naboth de câte ori aveau ocazia.

Îi vorbii lui Naboth.

El spuse că, prin favoarea mea și grație strălucirii protecției mele, el va face din "toate soțiile lui tot atâtea doamne și dacă cineva ar da de înțeles că el ducea de dârlogi o distilerie ilicită la umbra tamarinilor, ei bine, eu, Suzeranul lui, l-aș putea urma.

Opt zile mai târziu, el angajă cu simbrie un om să confecționeze mai multe duzine de yarzi pătrați de spalieri destinați să împrejmuiască locuința prin spate, în așa fel \$a femeile lui să fie la adăpost de curiozitatea publică.

Omul plecă seara, lăsându-și acolo treaba din timpul zilei, ca să paveze micul drum care ducea de la drumul mare la casa mare.

Mă întorsei cu trăsura la căderea nopții și luai rapid cotul viei lui Naboth.

Primul lucru pe care l-am observat a fost legat de cai: se zbăteau cu lovituri de picior, se îndreptau, prinși într-o panaramă de zăbrele de bambus din cele mai solide.,

Cele două animale căzură: unul se dovedi a avea genunchii

acoperiți, nimic decât asta, celălalt fusese atât de crunt snopit cu lovituri, încât a trebuit să-l termin cu o împușcătură.

Acum Naboth a plecat. Coliba lui a redevenit sub plug ceea ce era înainte, un sol de argilă, semănat, în loc de sare, de patiserie, pentru a semnală că așezarea e blestemată.

Am construit un pavilion de vară ce domină capătul grădinii și pe frontiera mea se află un fort de unde îmi privesc Imperiul.

Știu exact ce-a încercat Achab 1 El a fost în mod rușinos calomniat în Scripturi.

GEORGIE PORGIE

Georgie P&rgie, pudding și prăjitură, săruta fetele și le făcea să plângă. Când fetele ieșeau să se joace, Georgie Por-gie o ștergea.

Dacă admiteți că nu ai dreptul de a intra în salon la o oră matinală în timp ce servitoarea e ocupată cu aranjatul și ștersul prafului, veți fi de acord că oamenii civilizați, care mănâncă în farfurii de porțelan de China și posedă portr carturi, nu au nici un drept să-și aplice conceptul lor de bine și de rău într-o țară care n-a fost deloc colonizată.

Când locul a fost dispus pentru a-i primi, de către soldați care au fost instruiți în acest scop, atunci ei pot veni, aducând în cuferele lor mediul lor social, Decalogul și tot restul din cele materiale.

Acolo unde Legea Reginei nu-și atinge scopul, ești nebun de contezi pe observarea altor reguli mai puțin puternice.

Oamenii care aleargă înaintea carelor Decenței și Respectabilității și care deschid cărări în jungă nu vor ajunge niciodată să fie judecați în același mod ca și oamenii sedentari care formează rândurile Tchin-ului.

Nu a trecut un mare număr de luni de la asta, Legea Regilor s-a oprit la câteva mile în nord de Thayetmyo, pe Irraouady.

Până în acest punct nu există o puternică opinie publică; totuși era destulă ca să mențină oamenii în ordine.

Când guvernul a decis că Legea Reginei trebuie să se întindă până la Bhamo și la frontiera Chinei, ordinul a fost dat și anumiți oameni, care doreau întotdeauna să fie puțin înainte pe elanul Respectabilității, se uniră în mase făcând trupe.

Acei oameni erau dintre aceia care n-au putut niciodată să treacă un examen și care ar fi manifestat opinii prea accentuate ca să li se încredințeze administrația unor provincii care se guvernează printr-o muncă de birou.

Guvernul suprem a intrat în funcțiune de când lucrul a fost posibil, cu coduri, cu regulamente și n-a lipsit mult să reducă noua Birmanie la nivelul sumbru al Indiei, dar în fine, a existat o scurtă perioadă în timpul căreia fu nevoie de oameni energici care să lucreze un teren pentru propria lor folosință.

Printre precursorii civilizației se număra Georgie Porgie, calificat drept un om energic de către toți cei care l-au cunoscut.

El ocupa un post în Birmania de jos când veni ordinul de a forța frontiera.

Prietenii îl strigau Georgie Porgie din cauza modului absolut birman în care cânta un cântec al cărui prim vers conține cuvine care sună aproape la fel ca „Georgie Porgie”.

Majoritatea celor care au fost în Birmania vor recunoaște acest cântec.

El înseamnă: „Gâfâie, gâfâie, gâfâie, vaporule mare cu

aburi! “

Georgie îl cânta acompaniindu-se la banjo și prietenii lui scoteau chiote de bucurie ce se puteau auzi de foarte departe din pădurile de teck.

Când a venit în Birmania de sus, Georgie Porgie nu lua în considerare nici pe Dumnezeu nici pe oricare altă ființă omenească, dar știa să se facă respectat și să se achite de funcțiile sejmi-civile, semi-militane pentru care majorității coloniștilor le-ar fi trebuit luni de zile.

Își făcea serviciul său și, din când în când, îi trata pe soldații tremurând de friguri care rățăceau în căutarea aventurii în această parte de lume, în urmărirea vreunei bande de tâlhari.

Uneori se echipa și pornea pe cont propriu pentru a-i pune la punct pe bandiți, căci focul mocnea încă sub cenușă în regiune și țâșnea în flăcări când te așteptai mai puțin.

Lui Georgie îi plăceau mult aceste zgomote puternice izbucnite pe neașteptete, dar bandiții găseau în asta un prea mic acordament.

Toți funcționarii care se aflau în raport direct cu el se întorceau aici cu convingerea că Georgie Porgie era un Om prețios, foarte capabil de a ieși cu bine din orice încurcătură și, în concordanță cu această opinie, i se lăsa mână liberă.

La capătul a câteva luni, el se plictisi de singurătate și se întreabă unde putea el găsi societate și civilizație.

Legea Reginei începea cu greu să se facă simțită în țară și Opinia Publică, mai puternică decât Legea Reginei, era încă pe drum.

În afară de aceasta, conform cutumei stabilite atunci în țară, un alb era admis să-și aleagă o soție dintre ficele lui Heth, prin intermediul unei sume de bani.

Această căsătorie nu obliga prin legături la fel de strânse ca ceremonia lui *Nikkah* la mahomedani, dar femeia era „foarte plăcută.

Când toate trupele noastre se vor fi întors din Birmania, se va stabili un proverb printre ele: „Econom ca o soție bir-mană” și drăguțe doamne englezoaice se vor întreba oare ce poate să însemne asta.

Șef ul satului vecin postului lui Georgie Porgie -avea o fiică drăguță, care-l văzuse pe Georgie Porgie și care-l iubea fără să

se fi apropiat de el.

Când se răspândi vestea că englezul cu mâna grea care locuia în incinta împrejmuată cu zăplaz caută o menajeră, șeful veni și explică aceea că, prin intermediul a cinci sute de rupii, el și-ar încredința fiica în grija lui Georgie Porgie pentru ca el s-o întrețină într-un mod onorabil, respectuos, confortabil, cu toalete drăguțe, conform obiceiurilor țării.

Afacerea a fost astfel încheiată și Georgie Porgie nu s-a căit niciodată pentru asta.

El recunoscă că locuința lui, unde totul era cu susu-n jos, era pusă acum în ordine și făcută confortabilă, că cheltuielile făcute până atunci fără măsură fuseseră readuse la jumătate, că noua lui achiziție îl răsfăța și făcea mare caz de el

Ea se așeza la capătul mesei, îi cânta cântece și se făcea ascultată de" servitorii madrași.

În orice caz, era femeiușcă cea mai dulce, cea mai veselă, cea mai cinstită, cea mai ispititoare pe care și-o putea dori celibatarul cel mai exigent.

După părerea oamenilor care se pricep, nu este o rasă care să producă mai bune menajere, din cele mai capabile să țină o casă decât rasa birmană.

Când ultimul detașament sosi cu pas greoi pe drumul strâmt, sub-ofițerul care îl comanda găsi la masa lui G?or-gie Porgie o gazdă pe care el trebuia să o trateze cu deferență, o femeie care știa să se facă respectată în toate circumstanțele ca ocupând o poziție definitivă.

A doua zi în zori, când el își adună oamenii și porni din nou în junglă, își aminti cu regret încântătorul mic prânz, drăguța figură a gazdei și îl invidie pe Georgie Porgie din adâncul sufletului.

Și totuși, el era, el, logodit cu o tânără din ținuturile-vechi, dar așa sunt construiți unii bărbați.

Numele birman al tinerei nu era din cele mai drăguțe, dar cum Georgie Porgie nu întârzie s-o boteze Georgina, acest defect nu avea importanță.

Georgie Porgie găsea pe placul său să fie răsfățat și să trăiască în confort și jura că niciodată cinci sute de rupii n-au fost mai bine plasate.

La captul a trei luni de viață domestică, o mare idee îi

răsări în minte.

Căsătoria — o căsătorie engleză, — n-ar fi un lucru chiar rău, la o adică.

Dacă era atât de fericit în această țară situată la naiba, cu această mică birmană care fuma trabuc, n-ar fi fost el infinit mai fericit în societatea unei tinere și încântătoare englezoaice care n-ar fuma țigări de foi și care ar cânta la pian în loc să cânte la banjo?

Și, în afară de asta, simțea nevoia să se vadă în mijlocul alor săi, de a auzi din nou o muzică militară și de a vedea cum i-ar sta în costum de ceremonie.

Hotărât, căsătoria ar fi un lucru excelent.

El reflecta asupra acestui subiect seri întregi, în timp ce Georgina cânta pentru el sau îl întreba de ce e atât de tăcut și dacă a făcut ceva care să-l fi ofensat.

Tot reflectând, el fuma și tot fumând, o privea pe Georgina și în imaginația lui el o transforma într-o micuță engle-zoiacă, blondă, economă, amuzantă, cu bună dispoziție, cu părul coborându-i foarte jos pe frunte, și poate cu o țigară între buze, dar desigur nu o țigară groasă și lungă birmană, ca aceea pe care o fuma Georgina.

El s-ar căsători cu o tânără care să aibă ochii Georginei și aproape toate purtările ei. Dar nu toate: ar putea-o perfecționa.

Atunci el lansă pe nări groase ghirlande de fum și se retrase.

Ar gusta din căsătorie.

Georgina îl ajutase să facă economii și lui i-ar trebui sc'.se luni de concediu. T Ia să vedem, femeiușcă, zise el, noi trebuie >ă punem mai mulți bani deoparte în cele trei luni următoare. Am nevoie de ei.

Era o imputare directă la modul cum Georgina conducea menajul, căci ea era mândră de economia ei, dar dacă Dumnezeu ei are nevoie de bani, ea ar face tot posibilul.

— Ai nevoie de bani! spuse ea cu un mic râset. *Eu am*,. am bani. Privește.

Ea alergă în camera ei și se întoarse de acolo cu un mic săculeț de rupii.

— Peste tot ce îmi dai, eu mai păstrez ceva. Uite: șapte sute de rupii. Poți avea nevoie de mai mulți bani decât ăștia? Ia-

i. Dacă îți fac trebuință, asta mi-ar face plăcere.

Ea etală banii pe masă și îi împinse spre el cu micile ei degete agile de un galben pal.

Din ziua aceea, nu mai vorbi de economii în menaj.

Trei luni mai târziu, după ce fură primite și trimise mai multe scrisori misterioase, din care Georgina nu putea înțelege nimic, și din acest motiv le detesta, Georgie Porgie spuse că el pleacă, că ea trebuie să se întoarcă la tatăl ei și să rămână acolo.

Georgina plânse.

Ea ar merge cu Dumnezeuul ei de la un capăt la altul al lumii.

De ce să-l părăsească? II iubea.

—Mă duc doar la Rangoon, zise Georgie Porgie. Voi fi înapoi într-o lună, dar tu vei fi mai în siguranță la tatăl tău. Îți voi lăsa două sute de rupii.

— Dacă nu pleci decât pentru o lună, de ce să-mi lași două sute de rupii; cincizeci e mai mult decât îmi trebuie. E ceva rău în asta. Nu pleca sau măcar lasă-mă să merg cu tine.

Nici azi lui Georgie Porgie nu-i place să-și amintească această scenă.

Sfârși prin a se debarasa de Georgina prin intermediul unui compromis de șaptezeci și cinci de rupii; ca nu vru să ia mai mult.

Apoi el plecă cu vaporul și trenul la Rangoon.

Misterioasele scrisori îi acordaseră șase luni de concediu.

Această veritabilă fugă și o oarecare idee, că se transformase poate într-un om perfid, îi cauzară mai întâi o vie suferință, clar când marele steamer cu aburi fu departe în larg și când figura Georginei, căsuța ciudată înconjurată de gard și amintirea asalturilor nocturne ale bandiților, strigătul și convulsiile primului om pe care-l omorâse cu mâna lui, din momentul în care o sută de lucruri încă și mai intime avură contururile din ce în ce mai vagi și sfârșiră prin a se șterge din inima lui Georgie Porgie, ele făcură loc viziunii din ce în ce mai precise a Angliei.

Vaporul era plin de oameni care mergeau în concediu, toate figurile banal joviale care-și șterseseră praful și sudoarea din Birmania de sus. Erau la fel de veseli ca nișta școlari.

Ei îl ajutară pe Georgie Porgie să uite.

Apoi fu Anglia, cu luxul său, eticheta ei și conforturile ei.

Georgie Porgie mergea în mijlocul unui vis încântător pe pavajele cărora aproape le uitase sonoritatea și se întreba dacă oameni care se bucurau de rațiune puteau părăsi vreodată Londra.

El privi vivacitatea încântării sale în timpul concediului ca pe o recompensă a serviciilor sale.

Providența nu se opri aici: ea aranja pentru el o mare și nouă plăcere, toate farmecele unei tihnite iubiri engleze, foarte diferită de cea intrigă nerușinată din Orient, unde jumătate din populație se dă la o parte și pariază pe rezultat în timp ce cealaltă jumătate se întreabă cum va lua Madam Cutare lucrurile.

Tânăra era încântătoare și vara fu perfectă.

El o petrecu într-o vastă proprietate de țară, în împrejurimile Petvorth, unde sunt âcri de bălării roșiatice, prerii cu ierburi înalte și bine udate unde poți hoinări în voie.

Georgie Porgie simțea că a găsit în sfârșit ceea ce dă preț vieții.

El conchise natural că primul lucru pe care-l avea de făcut era s-o întrebe pe tânără dacă vrea să-și împartă existența cu el în India.

Ea, în ignoranța ei, consimți.

În această împrejurare, nu trebuiă decât să perfecteze cu un notar de țară.

A fost o frumoasă căsătorie de oameni din clasa mijlocie rurală. Fu văzut acolo un tată gras, o mamă în lacrimi, un băiat de onoare în purpură și frumoasă lenjerie, sase domnișoare cu nasul cârn venite de la Școala de Duminică pentru a arunca trandafiri pe alea care ducea la biserică, între pietrele funerare.

Ziarul localității descrie ceremonia în mare amănunțime. El merse până acolo încât să reproducă integral imnurile. Dar aceasta se explica prin starea de sărăcie a conducerii care nu avea copii.

Apoi veni luna de miere petrecută la Arundel.

Mama plânse copios înainte de a-și lăsa unica fiică să se îmbarce spre India sub protecția soțului ei Georgie Porgie.

Incontestabil, Georgie Porgie era enorm de îndrăgostit de soția lui și ea i se devotase ca celui mai bun și mai mare om din lume.

Gând îşi anunță întoarcerea autorității din Bombay, el simți că avea dreptul să ceară un post mai important, din cauza soției lui și cum el se făcuse destul de bine cotate în Birmania, i se acordă aproape tot ce el ceruse și îl trimiseră într-o stațiune pe care noi o s-o numim Sutrain.

Era situată pe mai multe coline și era oficial calificată drept „sanatoriu”¹⁴ pentru bunul motiv că scurgerea apelor meteorice aici fusese absolut neglijată.

Georgie Pogie se instala aici și găsi că viața conjugală i se potrivea ca o mânășă.

El nu se pierdea deloc, cum fac mulți dintre tinerii soți, în divagații despre ceea ce e ciudat, delicios, să vadă însuși obiectul fidelei sale iubiri, așezat în fața lui la masă pentru micul dejun, în toate diminețile, „ca și cum ar fi fost lucrul cel mai natural din lume”⁴⁴.

„El era deja vârat în cazul acela”¹⁴ — așa cum spun americanii. Tot așa, comparând meritele scumpei sale Grace de față cu cele ale Georginei, el era din ce în ce mai dispus să creadă că făcuse bine.

Dar, de cealaltă parte a Golfului Bengal, sub arbori de leek, în locul unde Georgina locuia cu tatăl ei, în așteptarea lui Georgie Porgie, pacea și confortul dispăruseră.

Notarul era bătrân. El luase parte la războiul din 1851.

El fusese la Rangoon și știa câte ceva despre obiceiurile kullahilor.

Așezat în fața ușii, el îi dădea Georginei lecții de o filosofie seacă ce n-o consolau pentru nimic în lume.

Nenorocirea era că ea îl iubea pe Georgie Porgie, tot așa cum tânăra franțuzoaică, în istoria Angliei, îl iubea pe

Îi dădea otul căruia vitejii regelui îi spărseseră capul.

Într-o zi ea dispăru din sat, luând cu ea toate rupiile pe care i le lăsase Georgie Porgie, — și încă niște mărunțiș englezesc care-i venea tot de la Georgie Porgie.

Notarul fu mânios la început, dar își aprinse un alt trainic și spuse ceva care nu era deloc flatant pentru sex în general.

Georgina plecase în căutarea lui Georgie Porgie care putea

fi la Rangoon, sau, mai sigur, pe celălalt mal al Apei Negre, sau poate mort. Cum să afli?

Șansa a favorizat-o.

Un bătrân polițist, Sikh, îi spuse că Georgie Porgie a trecut Apa Neagra.

Ea luă un bilet spre Rangoon și merse la Calcutta, ținând secret obiectul cercetărilor ei.

I se pierdu orice urmă în India timp de șase săptămâni și nimeni nu știe câte chinuri ale inimii mai avea ea de îndurat.

Reapăru la patru sute de mile la nord de Calcutta.

Se îndrepta cu perseverență spre nord, foarte, foarte slăbită, cu un aer rătăcit, dar absolut neclintită în hotărârea ei de a-i găsi pe Georgie Porgie.

Ea nu înțelegea limbajul popular. Dar India este de o bunătate fără margini și toate femeile care se aflau pe drumul principal al regimentelor de infanterie îi dădură să mănânce.

Ceva o făcea să creadă că Georgie Porgie s-ar afla la capătul acestui drum necruțător.

Ea văzuse poate vreun *cipaye* care-l cunoscuse în Birmania, dar nimeni n-ar fi putut garanta asta.

În cele din urmă întâlni un regiment în marș și ea văzu aici pe unul din numeroșii sub-ofițeri pe care Georgie Porgie îi invitasese la masă altădată, altădată pe vremea când mergeau la vânatoare de bandiți.

Avură ce se distra cei de pe lângă corturi în momentul în care Georgina se aruncă la picioarele omului și începu să plângă. >

Nu se mai amuzară deloc când ca își povesti istoria, dar făcură o chetă, ceea ce era destul de oportun.

Unul dintre sub-ofițeri cunoștea locul de reședință al lui Georgie Porgie, dar nu știa nimic despre căsătoria lui.

El i-l spuse Georginei, care plecă foarte bucuroasă în direcția nordului, într-un vagon de cale ferată în care avu răgazul să-și odihnească picioarele obosite și umbra râvnită pentru căpșorul ei acoperit de praf.

Drumurile]>e care le avu de străbătut părăsind calea ferată pentru a călători prin munți până la Sutrain fură groaznice, dar Georgina avea bani și multe familii, din cele care călătoreau în care trase de boi, o ajutoră.

Fu o călătorie aproape miraculoasă și Georgina era convinsă că spiritele cele bune din Birmania o urmăreau cu privirea.

Drumul de munte până la Sutrain îl parcursese printr-o legiune de munte și Georgina răci rău.

Însă nu era oare Georgie Porgie la capătul tuturor chinurilor ei pentru a o primi în brațele sale și a o alina, așa cum obișnuia cândva, când incinta palisată cu țărui era închisă pentru noapte și el găsisese cina pe gustul său?

Georgina continuă să meargă pe cât îi permiteau puterile și spiritele ei bune îi făcură o ultimă favoare.

Un englez o opri la vremea când se lăsa întunericul, chiar pe când ea era pe punctul să se întoarcă de pe drumul care ducea la Sutrain, și îi zise:

—Dumnezeule! Ce faceți aici?

Era Gillis, cel care fusese auxiliarul lui Georgie în Birmania de sus și ocupa postul vecin cu cel al lui Georgie Porgie în junglă.

Georgie Porgie ceruse să-i fie dat ca secund la Sutrain, căci avea afecțiune pentru el.

—Am venit, zise Georgina cu simplitate. Drumul a fost lung, mi-au trebuit multe luni ca să ajung aici. Unde-i casa lui?

Gillis era consternat.

Cândva o cunoscuse pe Georgina, o văzuse de destul de aproape ca să-și dea seama că explicațiile ar fi fost inutile.

Este imposibil să-i explici unele lucruri unui oriental; trebuie să i le arăți.

—Am să vă conduc, răspunse Gillis.

O scoase pe Georgina din drum, spre panta abruptă, pe o potecuță care avea la capătul ei o casă, construită pe o platformă săpată chiar în stâncă.

Tocmai se aprinseseră lămpile, dar perdelele nu fuseseră trase.

—Acum priviți, zise Gillis, oprindu-se în fața ferestrei salonului.

Georgina privi.

Ii văzu pe Georgie Porgie și pe soția sa.

Ea își duse mâna în păr unde i se desfăcuse un nod din creștet, care lăsa să-i cadă meșe dezordonate, răspândindu-i-se

pe față. Ea încercă să pună un pic de ordine în zdrențele ei, dar era într-o asemenea stare că lucrul era imposibil.

Ea tuși, o singură dată, căci era într-adevăr foarte răcită.

Gillis se uita și el, dar Georgina nu aruncă decât o privire asupra soției și ochii ei se fixară imediat spre Georgie. Gillis o privea pe soția lui Georgie.

— Ce veți face? zise Gillis ținând-o pe Georgina de încheietura mâinii, de teamă ca nu cumva ea să se-arunce din-tr-o dată spre lumina lămpii. O să-i spuneți acestei englezoaice că ați trăit cu soțul ei?

— Nu, spuse slab Georgina. Lăsați-mă să plec. Mă duc. VA jur că plec.

Ea se eliberă printr-o mișcare de răsucire și se îndepărtă alergând de-a dreptul prin întuneric.

— Sărmană proastă mică! zise Gillis revenind pe drumul mare. I-aș fi dat ceva, să aibă de întors în Birmania. Ah! totuși, puțin a lipsit... Și îngerul ăsta n-o să-l ierte niciodată.

Asta ar putea dovedi că devotamentul lui Gillis nu era în mod exclusiv datorat afecțiunii pentru Georgie Porgie.

Soția și soțul ieșiră după cină pe verandă, de teamă că mirosul țigărilor lui Georgie Porgie să nu se prindă pe tapetul cel nou din salon.

— Ce-o fi cu zgomotul acela de-acolo? întrebă soția.

Amândoi ciuliră urechea.

— Oh! zise Georgie Porgie, cred că e vreo brută de muntean care și-o fi bătut nevasta.

— Bătut... nevasta! E îngrozitor, zise soția, tu te închipui pe tine bătându-mă,?

Ea trecu un braț în jurul taliei soțului ei, sprijinindu-și capul pe umărul lui și privi de-a lungul văii pline de umbră, cu un aer absolut mulțumit, în siguranța ei.

Georgina era cea care plângea, singură de tot printre pietrele pâraului unde spălătoresele își spală rufe.

RECORDUL BADALIEI HERODSFOOT

Anul e de-acum în primăvară,

Și ziua e în zori.

Dimineața e la ora șapte.

Pantele colinei imperlate sunt de rouă Ciocârlia zborul și-a hiat.

Melcul urcă-n lăstăriș.

Dumnezeu e la el în cer.

Toate-s în termeni buni cu universul. (Pippa trece)

Nu e vorba aici câtuși de puțin de această Badalia care avea ca nume de schimb pe acelea de Joanna Bătăioasa și Mac Canna, așa cum zice și cântecul, dar despre o altă doamna, și cu o alură mult mai distinsă.

La începutul lucrurilor, ea fusese o păcătoasă, se împoțonase cu un șal mare cu franjuri înfoiați de care-și pun ficele de negustori ambulanți și o legendă care circulă în Gunnison Street afirmă că ea ar fi executat, în chiar ziua ăsbătoriei sale, cu câte un lampion în fiecare mână, diverse dansuri pe căruțul unui amant disprețuit, până când a intervenit un polițist și chiar cu reprezentantul legii dansă Badalia în mijlocul unor zgomotoase aplauze.

Era po vremea aceea perioada abundenței, dar ea fu scurtă, căci după doi ani soțul ei își luă altă femeie și dispăru din existența Badaliei, trecând pe deasupra corpului unei Badalia leșinate.

Era un om care reducea la tăcere protestele prin forța loviturilor.

În această perioadă de văduvie, copilașul, pe care i-l lă-sa-se soțul, muri de difterie și Badalia se găsi într-o izolare completă.

Cu o fidelitate rară, ea închise urechea la noile propuneri de căsătorie făcute după moda din Gunnison Street, ce nu diferă deloc de cele din Barralong.

—Bârbatu-meu, explica ea претенdenților ei, se va-n-toarce mâine-poimâine și-atunci s-ar putea răpusti asupra mea să mă omoare, dacă eu aș sta cu vreunul din voi. Voi nu-l cunoașteți pe Tom. Eu una îl cunosc. Cărați-vă. Pot eu să ies din încurcătură, acum că nu mai am micuțul.

*

Ea ieși din încurcătură spălând rufe, supraveghind copii, - vânzând flori pe ici, pe colo. Acest comerț e dintre cele care cer să ai un capital și care-l împing pe vânzător în direcția vestului, așa încât călătoria de întoarcere, să zicem din Burlington Arcade, E, la Gunnison Street, îți servește de scuză dacă ai băut.

— Și-atunci, cum remarca Badalia, te-ntorci acasă cu șalul

căzut pân-la mijlocul spatelui și în buzunare cu destule parale ca să-ți poți cumpăra ceva bun, o nimica toată, fără a mai vorbi de polițai care te saltă.

Badalia nu bea deloc, dar își cunoștea confreria și-i dădea sfaturi într-un limbaj strident.

În afară de asta, ea era prea puțin comunicativă și se gândea mult la Tom Herodsfood, soțul ei, care o să se-ntoarcă mâine-poimâine și la prunc care n-o să se mai întoarcă niciodată.

Ce influență or fi produs reflecțiile asupra spiritului său; e ceea ce n-o să știm niciodată.

Intrarea ei în lume datează din noaptea în care ieși literalmente din pământ sub pașii reverendului Eustache Hanna, în fața pragului de la numărul 17 al străzii Gunnison și-i zise că-i un nătărău fără discernământ în felul în care repartiza ajutoarele creștinești din cartierul său.

— Duceți lapte de pasăre la Lascar Loo, îi zise ea fără cea mai mică ceremonie de introducere. Ii dați vin de Porto. Ce tâmpenie! Ii dați cuverturi! Haioasă casă! Maică-sa, ea mănâncă tot și bea cuverturile. Ea le-aduce înapoi de la-prăvălie, să fie mai sigură, când știe că veniți, ca să le aibă la-ndemână, cum îi convine ei și Lascar Loo vă zice: „Ah, mama mea, ee bună e ea cu mine”. Uite ce vă zice, Lascar Loo și ea face bine să vorbească-așa, fiindcă-i la pat, că altfel mă-sa ar ucide-o. Ah! Cât sânge rău îmi mai faci și cu compoturile dumițale. Lascar Loo nici nu le-a văzut culoarea.

La acestie cuvinte, vicarul, departe de a se fi supărat, ghici în ochii obosiți ce sclipeau sub breton o inimă simpatcă și în consecință o însărcina pe Badalia să întărească garda în jurul lui Lascar Loo, în așa fel ca să fie sigură bolnava c-o să mănânce dulcețuri și lapte de pasăre când vor mai fi aduse. ^ .,

Badalia se achită, în ciuda mării furii a mamei lui Lascar Loo și a unui ochi învinețit repartizat între cele trei femei, dar Lascar Loo își primi laptele de pasăre și divertismentul bătăliei în timpul căreia ea tușea eu bună dispoziție.

Prin urmare, fie că reverendul Eustache Hanna a apreciat utilitatea acestor surse, fie ca urmare a anumitor povestiri făcute cu lacrimi în ochi și roșu în obraji de către Sora Eva, cea mai tânără și cea mai impresionabilă din Micile Surori de la

Diamantul Roșu, văzură o Badalia arogantă, mereu gătită cu franjurii ei și cu o slobozenie absolută a limbajului, luând un loc oficial printre cei din specia oamenilor care își exercită meseria în Gunnison Street.

Era o populație amestecată, laborioasă sau isterică, indiferentă sau prea obosită să mai lupte contra mizeriei în măsura în care erau inteligenți.

Majoritatea erau devorați de mici rivalități, de gelozii personale, care se desfășurau amănunțit în intrigi mărunte, în antractele luptei cu moartea, pentru a-i smulge corpul unei spălătorese muribunde sau făcând planuri pentru a obține de la misionari noi subsidii în vederea pingelirii perpetue a cizmelor unui compozitor bolnav de plămâni.

Era acolo un preot care era obsedat de teama de a dezvolta pauperismul la cei săraci: el organiză bucurios vânzări de caritate pentru a avea fețe de masă noi în altar și făcea în secret rugăciuni pentru a obține o mare pasăre de bronz nouă nouă, cu ochi de sticlă roșie, ce fu grabnic luată pentru scuturi.

Era acolo Fratele Victor, din ordinul Gene, care știa multe despre fețele de masă de altar, dar care păstra în posesia lui ceea ce știa, făcând tot posibilul să "se împace cu Mistress Jessel, secretara Serviciului Ceștii de Ceai, persoană care avea fonduri de distribuit, dar care ura Roma.

Și totuși, pentru onoarea ei, Roma se mărginea să umple stomacurile și abandona milei lui Mistress Jessel sufletele căzute în întuneric.

Erau acolo toate micile Surori ale Diamantului Roșu, ficele veterinarului care implorau: „Dați” când caritatea lor era pe sfârșite și când li se cerea să justifice cheltuirea, după ce li se dăduse o jumătate de „suveran”, ele explicau, cu o voce plângăcioasă că e cam greu să ții o contabilitate ordonată pentru operele de ajutorare într-un cartier mizerabil, cel puțin cât timp nu era mărit personalul.

113

Era reverendul EustaCe Hanna ce-și dădea ajutorul imparțial comitetelor de doamne, ligilor, uniunilor androgine, Fratelui Victor și oricui era în măsură să dea bani, încălță-

C-cla 40'*, coală 8 minte sau acest ajutor încă și mai prețios ce se supune conducerii celor care se pricep la așa ceva.

Și toți acești oameni veniră, unul după altul, s-o consulte pe Badalia în chestiuni de reputație a persoanelor, de drepturi de ajutoare, de speranțe de îmbunătățire posibile ce se iveau în Gunnison Street.

Rareori răspunsurile ei erau încurajatoare, dar ea poseda cunoștințe speciale și o siguranță imperturbabilă.

— Eu sunt din Gunnison Street, zicea ea austerei Mistress Jessel, și u cu ce să mă mulțumesc, vă răspund, că știu, și nu religia dumneavoastră e ceea ce le trebuie lor, doamnă, nu ea... Iertați-mă... E foarte bine, atunci când ei sunt pe punctul de a muri, dar până la acel moment ceea ce le trebuie e să aibă ce mânca. Bărbații, ei scapă mai ușor. De aceea Nick Lapworth vă zice că vrea să primească confirmarea și alte chestii de genul ăsta. El nu vrea să-și schimbe viața și nici nevastă-sa, ea n-o să întrebuințeze niciodată bine toți banii ăștia pe care i-i dați. Și n-o să reușiți niciodată sa-i pauperizați destul, din moment ce n-aveți de unde să-n-cepeți. Eu vă răspund că pentru a fi pauperizați, ei sunt la ananghie. Femeile, ele nu reușesc să iasă din impas, cu atât mai mult cu cât ele sunt mereu însărcinate. Cum să facă? Le trebuie o ocupație. Trebuie s-o găsească cu orice preț. Fără de asta, ele mor și cred că e mai bine așa, după toate cele, căci femeile văd pe dracu' în Gunnison Street.

— Credeți că... Mistress Herodsfoot e într-adevăr persoana convenabilă căreia să-i încredințăm fonduri? îi zise Mistress Jessel vicarului după această întrevedere. Ea pare absolut lipsită de pietate, cel puțin judecând după limbajul ei.

Vicarul fu de părere că da.

Ea era necredincioasă, după maniera, de a vedea a lui Mistress Jessel, dar Mistress Jessel nu se gândea că Badalia cunoștea Gunnison Street și nevoile sale, nimeni altcineva și că ea putea, în felul ei modest, să îndeplinească rolul de persoană murdară a unei carități care venea dintr-o sursă mai pură.

Dacă deci Biroul Cestii de Ceai consimțea să dea, să zicem câțiva șilingi pe săptămână, dacă. Micile Surori de la Diamantul roșu mai dădea altele, dacă, din partea ei, mai găsea și ea mijlocul de a se face și alte donații, totalul, care nu ar „ fi fost o sumă exorbitantă, putea fi încredințat Badaliei ca. ea să-l repartizeze între cunoștințele ei.

De atunci, Mistress Jessel ar fi avut răgazul să se consacre

complet nevoilor spirituale ale unor oameni cu membre mari, pântecoși care stăteau în poziții pitorești în băncile de jos la reuniunile ei și căutau adevărul, — lucru la fel de prețios ca banii pentru cine știe de unde să scoată ceva.

— Ea își va favoriza prietenii, zise Mistress Jessel. Vicarul se abținea să nu râdă și, uzând de lingușiri, obținu un consimțământ.

Badalia, debordând de mândrie, fu însărcinată oficial să repartizeze subsidiile — o sumă săptămânală, ce trebuia să fie afectată pentru Gunnison Street.

— Nu știu ce sumă vom putea aduna în fiecare săptămână, îi spuse vicarul. Dar uite-aici șaptesprezece șilingi ca să începi. Dispune de ei cum crezi, în lumea dumitale din cartier, numai acolo. Ține-mă la curent, ca să evităm încărcăturile în contabilitate. Înțelege?

— Oh! da, nu e mult, totuși, zise Badalia, uitându-se la monezile albe din mâna ei.

Febra sfântă a administratorului, necunoscută oricui n-a gustat deloc din putere, îi ardea în vene.

— Ghete, ghete, cel puțin dacă nu-s făcute cadou și nu-i chip să le porți decât dacă le repari pingecele și gerurile sunt geruri; și nu prea fac caz de acest vin de Porto ieftin, dar toate astea ia un loc, e ceva. Treaba ar merge mai bine să cumpăr un sfert de mahorcă de șaptesprezece pence. Și aș ține un registru, așa cum făceam înainte ca Tom să plece ca să trăiască cu dezmățata aia din cetatea Hennessy. Eram singurii negustori ambulanți care țineau registre în regulă, el și cu mine.

Ea cumpără un caiet mare școlăresc. Scrisul ei nesigur era lăbărțat și ea scrise acolo istoria campaniei sale, în termeni cutezători, cum îi plac unui general.

Asta nu trebuia văzut decât de ea și de reverendul Eustace Hanna.

Cu mult înainte să se sfârșească caietul, învelitoarea marmorată era plină de pete de petrol.

Mama lui Lascar Loo, privată de dijma pe care și-o lua din compoturile fiică-si, țâșni în camera Badaliei, la numărul 17 din Gunnison Street și îi administra o bătaie păgu-bind-o de lampa de petrol și de propria-i coafură.

Pe de altă parte, e un lucru prea puțin comod să ții cu o

mână prețiosul „vin de Porto” și cu cealaltă caietul, traversând țara eternei sete; așa încât la petele de petrol se adăugară și pete roșii. Dar reverendul Eustace Hanna, văzând înscrisurile din caiet, nu făcu obiecții.

. Generozitatea, care ieșea la iveală din aceste mângăli-turi, era destul de elocventă.

În fiecare sâmbătă Badalia juca rolul corului în intervalul de indicații în acest gen:

„Mistress Hickel foarte bolnavă, brandy trei pence. Trăsură pentru spital; a trebuit să meargă: un shilling. Mistress Poone pe punctul de a naște: în banii jjenru ceai (Domnule, știu c-a luat), șase pence.

Întâlnit, afară, pe soțul meu care căuta de lucru.

— I-am ars o palmă acestui cerșetor, acestui prefăcut. N-o să găsească de lucru, fincă-i un... Scuzați-mă, domnule. |® să continuați?

Vicarul reluă:

— Mistress Vincent la termen. N-are lenjerie pentru copilaș. Casă rău întreținută. Bani rămași: doi shillings și șase pence. Câteva ajiitoare din partea lui miss Eva.

— Sora Eva a făcut asta? zise cu o voce dulce vicarul.

Fără îndoială și caritatea era o datorie strictă pentru

Sora Eva, dar în ochii unui bărbat cel mai mic act din sarcina ei cotidiană era o revelație de grație și de bunătate angelică și demnă de o admirație perpetuă.

— Da, domnule, ea s-a întors la casa Surorilor și a luat astea din propriul ei pat. E lenjerie marcată cu litere destul de frumoase! Asta ne aduce patru shillings și trei pence.

„Mistress Junnet ca să facă un foc bun. Cărbunele s-a scumpit: șapte pence — Mistress Lockhart s-a angajat să aibă grijă de-un copil pentru a câștiga câțiva pence, dar mama nu are de unde să plătească. Bărbatul îi oprește toți banii; el nu vrea s-ajute. În bani doi shillings și doi pence. Lucrat într-o bucătărie dar obligată de plecat. Foc, ceai și o bucată de carne de vită; un shilling și șapte pence jumate.

— Aici, zice Badalia, ne-am bătut. Nu eu, domnule. Soțul, normal. El vine într-un moment nepotrivit. El voia să ia carnea de vită. Atunci eu strig la celălalt etaj și-atunci vine mulatrul care vinde stufuri, acolo, la Ludgate-Hill. „Muley, îi zic, animal

mare negru, aruncă-mă peste animalul ăsta mare alb și omoară-l". Știam că nu sunt așa de puternică ca să-l țin pe Tom Lockhart, pe jumătate matol și cu vita în mâini: „vreau s-o fac de vită” numai ce-a zis Muley și gata, zis și făcut, în timp ce biata femeie asta plângea în camera de alături și toate barele de la scară s-au rupt, dar ea a avut ceaiul ei eu carne de vită. Tom, și el a avut Supa lui! Continuați, domnule?

—Nu, cred că e foarte bine așa. O să semnez pe o săptămână, zise vicarul.

Sfârși prin a se blaza asupra acestor lucruri pe care-șir permise să le numească document uman.

—Micuțul doamnei Churner a făcut difterie, zise Badalia, pregătindu-se să plece.

—Care? Churner din Aleea Pictorului sau ceilalți Churner din Houghton-Street?

—Cei din Houghton-Street. Cât despre cei din Aleea Pictorului au vândut și-au plecat.

—Sora Eva petrece o noapte pe săptămână cu bătrâna mistress Probyn, la Houghton-Street, nu-i așa? Întrebă vicarul puțin încurcat.

. — Da, dar nu mai vrea. Eu o înlocuiesc la mistress Probyn. Eu nu știu să-i vorbesc despre religie, dar ea nu ține la asta, iar miss Eva nu ține să ia difterie, chiar dacă ea zice că da. Vă e toarnă pentru miss Eva?

—Dar... și dumneata poți s-o capeți.

Nici un pericol.

Ea îl privi pe vicar drept în ochi și ai ei se luminară cu o flăcără, sub spâncene.

—Poate mi-ar plăcea s-o capăt, ce știți dumneavoastră?

Aceste cuvinte îl făcură pe vicar să reflecteze până în momentul în care gândul lui se îndreptă spre Sora Eva în mare mantou gri, cu fundele albe ale bonetei legate sub bărbie.

Și atunci nu se mai gândi la Badalia.

Ceea ce gândea Badalia nu se exprima niciodată în cuvinte, dar în Gunnison-Street se știe că mama lui Lascar Loo, fiind lungită beată moartă pe pragul ușii ei, fu ifă~ cută, în ziua aceea, prizonieră și dusă de mulțimea belicoasă: din cauza mâniei Badaliei.

Ea nu știa dacă merge pe cap sau pe picioare.

După ce a primit, pe fiecare treaptă a scării pumni din plin până la camera acesteia, ea fu aruncată pe patul Badaliei unde a putut să geamă și să friseze până în zori, să protesteze că universul întreg are ceva cu ea, să evoce numele de copii pe care ea i-a lăsat să piară în murdărie și-n lipsuri.

Badalia, spumegând într-una, plecă la război și armata dușmană fiind numeroasă, îi dădu de lucru până în zori.

Conform promisiunii, ea se oferise s-o îngrijească pe mistress Probyn și pentru început aproape că i-a făcut o criză bătrânei doamne, declarând: „O fi un Dumnezeu, se poate, așa cum poate că-i altfel. Și dacă e vreunul, vă e totuna, ca și mie, dar mai întâi luați jeleul ăsta”.

Sora Eva făcu obiecții.

Ea nu voia deloc să i se ia misiunea pioasă din Houghton-Street dar Badalia insista și, numai datorită unor cuvinte frumoase și promisiuni, ea obținu de la trei sau patru vecini care erau aproape sobri, să țină ușa închisă ori de câte ori Sora Eva ar fi încercat să intre prin forță. Ea invoca drept motiv difteria.

—Mi-am pus în cap s-o țin la adăpost de boală, zise Badalia și o țin. Vicarul... Nu i-ar fi păsat mai mult decât de-o alună de-ar fi fost vorba de mine, dar... el n-ar vrea totuși...

Această punere în carantină avu ca rezultat să refacă sfera de acțiune a Sorei Eva, în alte străzi și în special în acelea pe care le frecventau cel mai mult reverendul Eustace Hanna și Fratele Victor din Ordinul Gene.

Există o solidaritate foarte puternică, în ciuda măruntelor dispute, între oamenii pe care profesia lor îi reține la Gunnison-Street.

Și mai întâi, — ei au văzut durerea, — acea durere pe care ei nu pot s-o ușureze, orice-ar zice, orice-ar face, — viața ce nu apare decât pentru a muri și moartea ajungând cu greu să ia locul unor existențe nefericite.

În rest, ei înțeleg întreaga valoare a cuvântului acesta, *a bea*, lucru de care nu se îndoiesc deloc un mare număr de oameni plini de bune intenții.

În fine, unii dintre ei s-au luptat la Ephese cu animalele.

Ei se adună la ore nepotrivite în locuri prea puțin atrăgătoare, schimbând unul sau două cuvinte-sfaturi, informații, indicații și reiau sarcina ce le-a fost desemnată, căci timpul e

prețios și de o diferență de cinci minute depind existențe.

Pentru mulți dintre ei, lumina gazului și singurul soare și șaretele din Covent-Garden reprezintă carul Aurorei.

Toți, în situația lor, au cerșit bani, așa încât francmasoneria cerșitului formează o legătură între ei.

La toate aceste influențe, care erau la muncă între doi muncitori se mai adaugă și această alta, pe care oamenii o numesc convențional Dragoste.

Posibilitatea ca Sora Eva să fie atinsă de difterie nu i se prezentase vicarului deloc atâta timp cât Badalia nu vorbise deloc despre asta.

De atunci însă i se păru un lucru intolerabil, monstruos,

< a ea să fie expusă nu numai acestui pericol, ci și vreunui accident al străzii.

O șaretă putea s-o calce pe când ea dădea colțul străzii.

S-ar fi putut ca treptele putrede ale scărilor pe care merita ea de dimineața până seara să cedeze și ea să fie schilodită.

Mai era un pericol în unele pietre mișcătoare de la anumite case dizlocate pe care el le cunoștea bine, iar interiorul lor prezintă un pericol încă și mai mare. Nu se putea ca unul din aceste mii de bețivi să stingă această prețioasă existență?

intr-o zi, o femeie a aruncat cu un scaun în capul vicarului. Sora Eva nu are brațul atât de puternic ca să îndepărteze un scaun. Mai sunt apoi și cuțite ce pot să apară pe neașteptate.

Aceste considerații și altele aruncară sufletul reverendului Eustace Hanna în chinuri pe care credința în Dumnezeu nu reușea să le potolească.

Fără nici o îndoială, Dumnezeu e mare și teribil, dar ar fi preferabil, infinit preferabil ca Eva să se fi aflat sub protecția unui braț puternic.

Și oamenii pe care treburile îi lăsau să aibă răgazul de a privi, ar fi putut observa, în direcția privirii reverendului Eustace Hanna, o femeie, nu foarte tânără, cu părul și cu ochii de nuanțe luminoase, cu un ton puțin cam tranșan/t, cu idei foarte mărginite în tot ceea ce ieșea din sfera ei imediată, acolo unde el vedea o Regină având drept coroană o mică pălărie gri cu o bridă albă legată sub bărbie.

Dacă această pălărie se arăta o clipă în fundul vreunei curți sau îi făcea vreun semn pe vreo scară sumbră, mai rămânea

vreo speranță în favoarea lui Lascar Loo, care nu mai avea, ca să trăiască, decât un plămân și amintirea nebuniilor de odinioară. Mai era speranță chiar și pentru Nick Lapworth, care, cu vocea muiată de plânsete și gemete, horcăia blesteme în groaza remușcărilor, în scopul de a mai scoate un ban de la ceilalți.

—De data asta, mă convertesc de-a binelea, v-o jur, domnule.

Dacă vreo zi se scurgea fără ca pălăria să se. arate, imaginația vicarului se umplea cu vii și oribile scene în care apăreau târgi, mulțime adunată la vreo traversare periculoasă de stradă, un polițist — el vedea într-adevăr polițistul — ridicând umărul în sus, prin fragmente, detalii ale accidentului și poruncind omului care voia să stăvilească roțile cu corpul său, roți mari de șaretă, — credea că le vede de asemenea — „să circule41.

Atunci speranța de mântuire devenea nesigură pentru Gunnison Steet și toți locuitorii săi.

Fratele Victor a fost martorul acestor chinuri într-o zi când tocmai asistase la o moarte.

El văzu sclipirea în ochi, mușchii gurii cum se destin-deau și ol>servă o vibrație puțin familiară în această voce albă care fusese atât de ternă toată dimineața.

Era tocmai când Sora Eva reapăruse în Gunnison Street, după patruzeci și opt de ore de absență, o eternitate.

Ea nu trecuse deloc neobservată.

Inima Fratelui Victor trebuie să fi suferit o durere absolut umană. Fără de care el n-ar fi văzut niciodată ceea ce a văzut.

Dar legea Bisericii sale îi făcea suferința ușor de suportat.

Datoria lui era să-și îndeplinească sarcinile până la moarte, tot așa cum făcea și Badalia.

Ea își lărgise misiunea, ținea piept soțului beat.

Ea știa prin lingușeli să facă să intre un pic de reflexie în capul femeii, aproape o fetiță și de atunci având o dublă doză de neîndemânare și de neprevăzut.

Ea cerșea, când putea și unde găsea s-o facă, boarfe pentru bebeluși serofuloși care se multiplicau ca planta lenftilă pe ochiurile de apă care n-au deloc scurgere.

Istoria acestor acte ale sale era scrisă în carnetul pe care

vicarul îl semna în fiecare săptămână, dar ea nu-i mai povesti niciodată bătaile și încăierările din stradă.

Miss Eva își face treaba în felul ei. Eu acționez într-ai meu. Dar eu fac de două ori mai mult decât Miss Eva cu al ei „Eh, mulțumesc, Badalia; cam asta-i pentru săptămâna asta”. Mă întreb cum poate Tom să stea atât de mult cu această... cealaltă femeie. Cred c-am să fac un tur prin partea lor în una din zilele astea. Nu, i-aș mânca ficatul, ei... N-aș putea să mă abțin... Mai bine să nu mă duc, poate.

Cetatea Hennessy se. găsea la mai mult de două mile de Gunnison Street și avea o populație aproape analogă.

Tom se stabilise aici cu Jenny Wabstow, noua lui soție și trăise timp de mai multe săptămâni cu groaza că ar putea-o. vedea pe Badalia năpustindu-se djntr-odată asupra lor.

Perspectiva unei bătai în regulă nu-l speria, dar vedea inconveniente în faptul de a compărea în justiție, care ar fi fost o consecință clară, la judecată, care l-ar fi condamnat să o hrănească și la alte complicații ale unei legi care nu admite deloc că „-atunci când un bărbat e sătul până-n gât de femeia lui, el trebuie să fie un imbecil notoriu să continue să rămână cu ea și cam asta-i problema sub toate aspectele44.

Timp de mai multe luni noua lui soție merse foarte bine si îl menținu într-o convenabilă stare de teamă și, drept urmare, de sobrietate.

În afară de asta, de lucru nu i-a lipsit.

Apoi, s-a născut un copil.

Tom, care conform regulii speciei sale, se interesa foarte puțin de copiii pe care-i produsese în colaborare, căută distracția în băutură.

În general, el se mărgini la bere, băutură ce îndobitocește, dar vătămătoare numai relativ, căci cel puțin îngreunează picioarele și chiar dacă face să se iste în inimă dorința de a ucide, somnul survine atât de repede, încât crima îi u mai e comisă.

Lichiorurile puternice, fiind mai volatile, permit corpului și sufletului să acționeze cu înțelegere prealabilă și a-ceasta cel mai adesea în detrimentul celui alt.

Tom descoperi că whisky-ul lu*at nepreparat, — era bun, numai să fie luat în cantitate suficientă.

El luă atât cât putu să-și cumpere sau să facă să-i fie oferit și cam prin epoca în care compania sa fu din nou în stare să iasă, cele două camere pe care îe locuia se goliră de o cantitate de obiecte de valoare.

Atunci femeia spuse ceea ce credea, nu numai o dată, ci de mai multe ori, în termeni preciși, cu volubilitate, într-un limbaj figurat.

Tom se arătă indignat că nu era lăsat liniștit la capătul unei zile de muncă, înțelegând aici și whisky-ul aferent.

În consecință, el se retrase destul de departe de consolările și societatea lui Jenny Wabstow, care-l urmărea cu o dublare a metaforelor.

La urmă Tom făcea cale-ntoarsă și o lovea pe Jenny când în cap, când în coșul pieptului și loviturile alimentau discuțiile pe pragurile ușilor între femeile care fuseseră maltratate de bărbații lor tot la fel.

Ele formau majoritatea.

Totuși un veritabil scandal public nu izbucnise până-n ziua în care Tom considera sosit momentul de a deschide negocierile lângă o tânără femeie, în vederea căsătoriei conform legilor selecției naturale.

Era cu totul sătul de Jenny și tânăra femeie, vânzând flori, câștiga destul pentru a-l întreține confortabil, în timp ce Jenny era pe punctul de a avea un alt copil și era fără minte să-și închipuie că asta i-ar fi dat dreptul la mai multa atenție din partea lui.

Deformarea taliei ei îl revolta pe Tom și el i-o și spuse în limba pe care-o întrebuințează specia lui.

Jenny plânse până când Mistress Hart, descendentă în linie directă și în manieră irlandeză a „Mămichii lui Mike, care are-o șaretă cu măgar” o opri în fața casei și îi zise încet:

—Dumnezeu să aibă grijă de tine, femeie cumsecade, că văd eu bine unde-ai ajuns.

Și lacrimile lui Jenny se dublară, ea îi dădu lui Mistress Hart un penny și mai multe îmbrățișări, în timp ce Tom își împinsese cu hotărâre tratativele în colțul străzii.

Tânăra femeie, din mândrie mai degrabă decât din virtute o informă pe Jenny despre propunerile ce-i fuseseră făcute și în acea seară Jenny îi vorbi lui Tom.

Altercația începu la ei, dar Tom voind să se sustragă prin fugă rezultă în final că toată cetatea Hennessy era adunată acolo, formând un tribunal căruia Jenny îi adresa un apel din timp în timp, cu tot părul desfăcut pe gât, cu veșmintele într-o dezordine extremă și cu picioarele nehotărâte, de efectul băuturii.

— Când bărbatu-tău bea, pune-te și tu pe băut. Dacă el te bate, măcar simți mai puțin.

Așa vorbește înțelepciunea Feminină. Și știe ea ce spune, fiți siguri de asta.

— Priviți-l, zbiera Jenny, priviți-l cum nu poate spune o vorbuliță ca să se apere, el care-ar vrea să ne abandoneze, fără să-mi lase măcar un shilling. El cică-i bărbat! Ar trebui mai degrabă să se numească umbra unui bărbat! Am văzut eu destui care erau mai ceva ca tine și care-au fost făcuți pastă de hârtie, ca să fie scuipați după aia. Uitați-vă la el. E beat de marțea trecută și n-o să se dezbețe până când n-o să mai aibă de băut. A vândut tot ce-aveam și eu... și... eu... cum vedeți.

Murmur de simpatie dinspre colțul femeilor.

— A luat tot, da, tot și ca să pună capac la tâlhăria-lui, da, hoț, da, hoț, uite-l cum încearcă să se combine cu a-ceastă...

Urmă o descriere completă, detaliată a tinerei femei. Din fericire, ea nu prea era pe acolo ca să audă.

— O să facă și din ea ce-a făcut din mine. O să-i bea toți banii pe care-o să-i câștige ea și pe urmă-o s-o lase, cum a făcut și cu mine. O, femei, uitați-vă, i-am dăruit un copil și mai e unul pe drum. Și uite cum mă lasă-aiei în starea în care sunt, 'acest câine împruțit! Oh î Poți să mă lași, n-am nevoie de resturile tale. Du-te, pleacă!

Furia îi răgușise vocea atât de mult, că nu se mai înțelegea decât cu greu ceea ce spunea.

Adunarea aduse un polițist în momentul în care Tom tocmai se eclipsa.

— Priviți-l, zise Jenny, fericită că are un auditor în plus. Oare nu e nici o lege pentru oameni de teapa lui? Mi-a luat toți banii. M-a bătut, o dată, de două ori, mereu. E beat ca un porc, când nu-i beat ca un turbat și în prezent, în prezent umblă să agațe o altă femeie. Pentru el, am lăsat un bărbat care făcea de patru ori cât el. Oare nu e lege?

— Ei, bine, ce mai e? Dumneata, intră-n casă. Cât despre bărbat, mă ocup eu de el. Te-a bătut?

— Dacă m-a bătut! Da' mi-a rupt inima-n două și uite la el cum se distrează, ca și cum asta ar fi o distracție penV tru el.

— Intră-n casă și culcă-te puțin.

— Sunt o femeie măritată, vă zic, și-l vreau pe bărbatul meu.

— N-am atins-o cu vârful degetului, zise Tom, care era la marginea mulțimii.

El simțea că opinia publică se întorcea împotriva lui.

—Nu mi-ai făcut niciodată nici cel mai mic bine, câine ce ești. Eu îs femeie măritată, da, și nu vreau decât să mi se dea bărbatul.

— Ei, bine, dacă *ești* o femeie măritată, acoperă-ți sânii,, zise polițistul pe un ton conciliant.

Ei era obișnuit cu furtunile conjugale.

Nu vreau: mersi mult pentru obrăznicia dumitale. Uită-tc la asta.

Își smulse corsetul deja desfăcut și arată niște echimoze în formă de semilună, așa cum le-ar fi făcut un spătar de scaun bine aplicat.

- Uite ce mi-a făcut fiindcă inima mea nil st' frângea prea degrabă. A vrut să intre-n ea ca s-o frângă. Uită-te la asta, Tom, uite ce mi-ai făcut ieri seară și eu te-am iertat. Dar acum, că știu ce vrei să-ncerci să faci cu femeia asta...

—II acuzi? spuse polițistul. Poate să ia o lună pentru asta.

— Nu, zise Jenny pe un ton ferm.

Ea voia foarte, tare să-l expună pe bărbatul ei disprețului străzii, dar să-l trimită-n închisoare, asta era cu totul altă treabă.

— Hai, du-te la dumneata și culcă-te și voi ceilalți, — el se adresa adunării, — voi ceilalți, eliberați strada. Circulați. Nu e nimic de râs aici.

Și lui Tom, care primea semne de simpatie din partea prietenilor săi:

— E bine pentru dumneata că ea nu te-a acuzat, dar fii atent la prezent, fiindcă data viitoare etc.

Tom nu-i era deloc recunoscător lui Jenny pentru in-

dulgența ei și prietenii săi nu căutară deloc să-l potolească.

O bătuse pe femeie fiindcă-l pisa la cap.

Din același motiv și pornise în căutarea unei noi companii.

Și toate probele de bunătate pe care el i le dăduse au dus la o scenă penibilă în stradă, la o avalanșă de înjurături nejustificate ale nevastei sale, din cauza ei, și la o anume decădere în casta lui, — despre asta avea o idee vagă, — printre semenii săi.

Prin urmare toate femeile erau niște belele și prin urmare whisky-ul era un lucru excelent.

Prietenii îl compătimeau pentru suferință. Poate c-a fost un pic cam dur cu o femeie care nu-l merita, dar purtarea indecentă pe care ea a avut-o, după ce-a fost provocată, ștergea toate greșelile lui Tom.

—1 Eu n-aș vrea să mai am de-a face cu ea, cu o asemenea femeie, spuse unjil dintre consolatori.

—Ducă-se la draeu' să-i ceară de mâncare! Te spetești muncind din greu și-ți rupi oasele ea să-i vâri carne cu lopata în gură, în timp ce ea stă toată ziua acasă, să se răsfețe și prima oară, țineți minte, prima oară când ești un pic în dezacord, și ai dreptul ăsta când ești *bărbat*, uite-o cum se ridică, se leagă de tine în stradă, te face-n toate felurile, Dumnezeu mai știe cum. La ce folosește asta, vă întreb.

Așa vorbi al doilea consolator.

Al treilea, a fost whisky-ul și sfaturile lui îi părură cele mai bune din toate lui Tom.

O să se-ntoarcă la Badalia, soția lui legitimă.

După toate probabilitățile, o apucase pe căi greșite în timp ce el a fost departe de ea, dar atunci o să facă mult caz de drepturile lui de soț.

Sigur ea trebuie să aibă bani.

S-ar zice că o femeie singură posedă întotdeauna bănuții pe care Dumnezeu și Guvernul le refuză lucrătorilor cei mai harnici.

El se cinsti cu o nouă doză de whisky.

Era absolut sigur că Badalia a făcut vreo prostie.

Se putea chiar să-și fi luat alt soț.

El o să aștepte ca acest nou soț să nu fie acolo și apoi, după ce-o va bate pe Badalia, o să ia banii și o să încerce un -

sentiment de satisfacție care-l abandonase de multă vreme.

E multă putere într-o religie și într-o lege, dar când ești la capătul rugăciunilor, la capătul suferinței, băutura e singurul mijloc ce-i rămâne unui om pentru ca toate actele lui să i se pară ireproșabile.

Din nefericire efectele ei nu sunt câtuși de puțin permanente.

Tom își părăsi prietenii spunându-le la revedere și le dădu sarcina să-i spună lui Jenny că el se duce în Gunnison Street și n-o să se mai întoarcă niciodată în brațele ei.

Cum era o îndatorire a diavolului, toți și-o amintiră, achitându-se de ea unul după altul, repetând-o cu o exactitate de bețivi în urechile lui Jenny.

Apoi, Tom se puse din nou pe băut, în așa fel încât beția îl părăsea și îl abandona, așa cum face un val, împingând, îndepărtând epava pe care vrea s-o scufunde.

El sosi pe asfaltul negru și lustruit de o activă circulație într-o stradă laterală și merse mult timp cu pas greoi printre plăcile luminoase pe care le proiectează becurile de gaz ale prăvăliilor la intervale marcate de o noapte neagră, cu tocurele cizmelor depărtate de două brațe.

Era complet lucid, într-adevăr.

După ce și-a examinat trecutul, el găsi că actele lui erau atât de în întregime și de complet justificate, încât dacă prin întâmplare Badalia și-ar fi permis să ducă în absența lui o viață ireproșabilă, el i-ar fi tras o bătaie fiindcă n-a călcat strâmb.

În acel moment Badalia se întorsese acasă după hărțuiala obișnuită de toate serile cu mama lui Lascar Loo.

La un reproș făcut în termeni atât de picanți pe cât îi putea furniza dialectul din Gunnison Street, bătrâna femeie, prinsă pentru a suta oară în flagrant delict de furt din sărmanele dulciuri destinate bolnavei, nu putu decât să răspundă batjocorind:

— Crezi poate că Lascar Loo n-a fraierit pe nimeni în viața ei. Ea e muribundă în prezent, dar dovedește atâta răutate, nevrând să moară odată. Eu! dar eu mai am încă douăzeci de ani de trăit.

Badalia îi dădu un brânci, mai degrabă din principiu decât în speranța de a o vindeca și o aruncă din nou în noapte, unde

ea se prăvăli pe caldarâm și îl conjură pe Diavolul s-o facă să piară pe Badalia.

Diavolul apăru sub aparența unui bărbat care avea figura foarte palidă și care-o striga pe aceasta pe nume.

Mama lui Lascar Loo își aminti: era bărbatul Badaliei și întoarcerea unui bărbat în Gunnison Street era aproape întotdeauna urmată de distribuirea de lovituri.

— Unde e nevastă-mea! zise Tom. Unde-i lepădătura de nevastă-mea?

— Sus și dracu' s-o ia! zise bătrâna și căzu din nou într-o parte. Te-ai întors la ea, Tom?

— Da, ce-a făcut cât am fost eu plecat?

— I-a luat pe toți vicarii ăștia blestemați din parohie. E așa de-nțolită, că n-o mai recunoști.

— Zău? Așa, și?

— Ei, da și, mai mult de-atât, ea e tot timpul în turneu cu ticăloasele alea de surori de caritate și vicarul pe deasupra îi mai dă și bani, îi dă lire, lire pe săptămână. Așa a întreținut-o luni de zile. Da, nu e de mirare că n-ai vrut să mai ai de-a face cu ea de când ai plecat. Ea mă-mpiedică să m-a-ting de mâncarea *cq* mi se-aduce că eu stau uite, întinsă și crăp ca un câine. A devenit un monstru de răutate, Badalia, de când ai plecat.

— Și-a păstrat camera de dinainte, nu? zise Tom făcând un pas mare peste corpul mamei lui Lascar Loo care zăcea printre pietrele de pe caldarâm.

— Da, da' e-atât de frumos că n-ai să mai cunoști.

Tom urcă scara și bătrâna doamnă scoase un cloncănit de bucurie.

Tom era mânios.

Badalia o să fie pusă un timp în imposibilitatea de a mai face ceva cuiva sau de a interveni în repartizarea laptelui de pasăre trimis de cer.

Badalia, care se dezbrăca ca să se culce, auzi pe palier un pas pe care îl cunoștea bine.

Înainte ca acești pași să se fi oprit ca să ciocănească la ușa ei, ea se și gândi, în felul ei, la o mulțime de lucruri.

— Tom se-ntoarce, își zise ea, și eu sunt mulțumită... În ciuda vicarului, în ciuda a tot.

Ea deschise ușa strigând numele lui Tom.

Bărbatul o îndepărtă împingând-o.

—Nu mai am nevoie de îmbrățișările tale, de batjoco-relile tale. M-am săturat, zise el.

—Nu te-ai săturat atât cât să-ți faci rău ăștia doi ani.

—Mi-a fost mai bine. Găsit ceva bani?

—Oh! puțin, puțințel.

—Asta-i... o minciună, o știi bine.

—Nu-i. Și apoi, Tom, e momentul să vorbim de banii, când tu te întorci? Ai găsit-o pe Jenny pe gustul tău? Eram sigură că nu.

—Lasă asta. Ai strâns destui bani ca să se îmbete un om?

—N-ai nevoie să te mai îmbeți, ești deja beat. Vino să te culci, Tom.

—Cu tine?

—Da, cu mine. Oare eu sunt nimic... orice-ar spune Jenny?

Ea întinse brațele vorbind. Dar băutura îl susținea pe Tom.

—Nu, nu eu, zise el sprijinindu-se de perete, că nu știu cum ai călcat cât am fost eu plecat, eh?

—Informează-te! zise Badalia indignată, trăgându-se înapoi. Ce ai de zis împotriva mea?

—Cine zice? Da' toată lumea zice. Nu e nici un minut

\
de când m-am întors și am aflat deja că ai fost cu vicarul Dumnezeu știe unde. Ce vicar e ăsta?

—E același vicar care a fost mereu aici, zise Badalia cu o voce rapidă.

În clipa aceea, ea se gândea la cu totul alt lucru decât la reverendul Eustace Hanna.

Tom se așează, cu un aer grav, pe singurul scaun care mai era în cameră.

Badalia își continua preparativele pentru a se băga în pat.

—Iată un lucru drăguț de zis propriului și legitimului tău soț, zise Tom. Și eu am cheltuit cinci monezi pentru inelul de căsătorie! Mereu același vicar de aici! Iată un tupeu infernal! Nu ți-e rușine? Ia stai, cred că-acum e sub pat.

—Tom, ești beat de nu te poți ține pe picioare. Eu n-am făcut nimic de care să-mi fie rușine.

—Tu! Da' ştii tu ce-i ruşinea? Dar eu n-am venit aici să mă cert cu tine. Dă-mi ce-ai câştigat. Atunci am să te-a-ranjez cum trebuie şi-am să mă-ntorc la Jenny.

— N-am pus nimic deoparte, cam vreo câţiva penee şi un shilling.

— Cum? Mi se spune că vicarul te întreţine pe picior mare cu cinci lire pe săptămână?

— Cine ţi-a spus asta?

- Mama lui Lascar Loo care era lungită afară pe pavaj şi ea e mai cinstită decât ai fost tu vreodată. Hai, dă-mi banii pe care i-ai adunat.

Badalia se îndreptă spre o mică puşculiţă ornată cu scoici, pusă pe şemineu şi scoase de acolo patru şilingi, trei penee, fruct legitim al muncii ci şi-i întinse bărbatului care se balansa pe scaun şi-şi plimba prin jurul camerei ochii speriaţi larg deschişi.

—Aici n-ai cinci lire, zise el cu o voce cleioasă.

—N-am câştigat mai mult. Ia-i şi du-te, dacă nu vrei să rămâi.

Tom se sculă încet împingând spătarul scaunului.

— Ei bine. Şi banii ăştia pe care ţi i-a dat vicarul? Mama lui Lascar Loo mi-a zis. Dă-mi-i înainte sau te aranjez.

—1 Mama lui Lascar Loo nu ştie nici un cuvânt atolo, sus.

— Ştie. Ştie mai mult decât ai vrea tu să ştie.

— Ba nu ştie nimic. Atâta am buşit-o că nu mai are ini-mă-n ea, şi banii să ştii că nu pot să ţi-i dau. Totul, Tom, dar asta nu! Totul, dar asta nu. Tom. Ți i-aş da cu plăcere, fără să mă rogi tu. Dar nu sunt banii mei. Un dollar nu-i destul? Banii ăştia, sunt în păstrare. Eu îi scriu într-un registru.

—În păstrare la tino? Ce ai tu cu păstratul banilor, fără ca soţul tău să ştie nimic despre asta? Tu? În păstrare! Vrei să mă tragi pe sfoară!

Tom făcu un pas spre ea şi îi lansă în gură o lovitură cu pumnul strâns.

— Dă-mi ce-ai primit, zise el cu vocea păstoasă, indistinctă a omului care vorbeşte în somn.

—N-am să ţi-i dau, spuse Badalia mergând împleticit către ciuветă.

Dacă ea ar fi avut de-a face cu un alt bărbat decât soțul ei, ea s-ar fi bătut cu furia unei pisici sălbatice, dar iată-s doi ani de când Tom a plecat și un pic de supunere l-ar readuce acasă. Dar depozitul săptămânal nu era nici el mai puțin sfânt.

Valul, care fusese atâta timp reținut, se abătu în sfârșit asupra creierului lui Tom.

O luă pe Badalia de gât și o forță să stea în genunchi.

1 se părea că e drept la această oră să pedepsească o femeie vinovată de doi ani de abandon voluntar, cu atât mai mult cu cât mărturisindu-și greșeala, ea refuza să restituie salariul păcatului.

Mama lui Lascar Loo, tot lungită în stradă, era în ascultare pentru a auzi zgomotele gemetelor, dar ele nu veneau deloc.

Asta fiindcă deși Tom o strânsese de gât, Badalia nu strigase deloc.

—Dă-mi-i, ticăloaso, zicea Torn. Așa mă răsplătești tu, după tot ce-am făcut?

—Nu pot, nu sunt banii mei. Dumnezeu să te ierte, Tom pentru că ești...

Vocea se, opri sub acțiunea unei strânsori duble față de cea dinainte.

Tom o aruncă pe Badalia pe pat.

Ea se lovi cu fruntea de ușorul ușii și se prăbuși aproape în genunchi pe podea.

Un bărbat, care se respectă, n-ar putea niciodată să s'e obțină să-i dea un picior, și Tom i-l dădu cu justetea fatală pe care o inspiră whisky-ul.

Capul îi căzu iar pe podea.

129

Tom îi mai adresă acolo câteva lovituri de picior până c-da 409, coala 9 când în sfârșit zguduitura capului urmată de o senzație ca aceea de apă rece pe deasupra ghetei lui cu cuie mari îl avertizară că ar fi mai bine să se oprească.

— Unde-s banii vicarului, nemernică de femeie? murmură el în urechea ei însângărată.

Nici un răspuns din partea aceea!

Nu se auzi decât un croncănit la ușă și vocea lui Jenny Wabstow care striga cu accent feroce:

— Ieși de aici, Tom și întoarce-te acasă cu mine... Și ție,

Badalia, o să-ți fac mutra zob.

Prietenii lui Tom se achitaseră de sarcină și Jenny, după primul acces de plâns pasionat, se porni la drum ca să-l găsească pe Tom și să-l aducă înapoi, dacă era posibil.

Ea era chiar gata să îndure o bătaie exemplară pentru scenele pe care le făcuse în cetatea Hennessy.

Mama lui Lascar Loo o ghidă spre camera ororilor și coborî iar scara frecându-și mâinile.

Dacă Tom nu făcuse zob prin lovituri inima Badaliei, cei puțin ar fi fost între Badalia și Jenny o bătaie demna de un rege.

Și mama lui Lascar Loo știa că nu există în Infern furie comparabilă cu o femeie care face efortul să se bată pentru tot ce-i mai rămâne în viață.

Și tot nu se auzea nici un zgomot în stradă.

Jenny deschise larg ușa lipsită de zăvor.

O făcu ca să-l vadă pe bărbatu-său privind chiar în clipa aceea cu un aer stupid ceva care forma o grămadă în fața patului.

Un distins asasin a făcut remarca, că, dacă oamenii n-ar muri în atitudini atât de respingătoare, majoritatea bărbaților și toate femeile ar comite cel puțin un asasinat în viață.

Tom reflecta chiar la această grosolană priveliște și whisky-ul lupta contra curentului lucid al ideilor, lui.

— Nu face zgomot, zise el. Vino repede.

— Dumnezeu! zise Jenny oprindu-se brusc, ca un animal speriat, ce-o mai fi și asta? Nu cumva ai...

— N' știu. Cre' că io am făcut asta.

— Făcut asta; ai făcut-o un pic prea bine, de data asta.

— Mă enerva, spuse Tom cu voce grosolană, lăsându-se să cadă din nou pe scaun. Mă enerva într-un hal cum n-ai putea să crezi niciodată. Ea trăia confortabil pe spezele vicarilor din lumea largă, fără să o mai preocupe restul. Uită-te la draperiile astea albe de la pat. Am avut noi vreodată draperii albe? Ce-aș vrea eu să știu e...

Vocea i se stinse cum se stinsese și cea a Badaliei, dar din cu totul alte motive.

Whisky-ul îi micșora strâmtoarea gâtului, o dată înfăptuit actul criminal, și ochii lui Tom începeau să plutească.

Badalia, zăcând pe jos, respira groaznic de greu.

— Nu, și e puțin probabil c-ai să ai vreodată așa ceva, spuse Jenny. De data asta ai terminat-o cu ea. Vii?

— Nu eu. Ei nu-i e rău. Asta o să-i facă bine. Mă duc să trag un somn. Uite-aiei ce cearșafuri curate. Nu vii și tu?

Jenny se aplecă peste Badalia.

Inteligența reapăru în ochii femeii năucite de lovituri,

— și cu inteligența, multă ură.

— Nu i-am zis niciodată să facă așa ceva, murmură Jenny. Tom a făcut totul. Eu nu port nici o răspundere pentru asta. Trebuie să fie arestat, draga mea?

Ochii îi răspunseră clar.

Tom, oare începuse să sforăie, nu trebuia predat legii.

— Hai, spuse Jenny, ieși, ieși de-aici.

— Tu... mi-ai zis... azi... după-amiază, făcu omul, cu o voce foarte adormită... Lasă-mă să dorm.

— N-a fost nimic; n-ai făcut nimic decât că m-ai îtmw brânoit. De data asta, e un asasinat. Un asasinat, un asasinat! De data asta, Tom, ai omorât-o.

Ea zgâlțâi omul pentru a-l trezi și inteligența reveni aducând spaimă în creierul încețoșat.

— Din cauza ta am făcut asta, Jenny, gemu el cu o voce slabă, căutând să-i prindă mâna.

— Pentru bani ai omorât-o, tot la fel cum m-ai fi omorât și pe mine. Dă-te la o parte. Pune-o mai întâi pe pat, spe* cimen de brută.

O ridicară pe Badalia, o puseră pe pat.

Apoi o șterseră, în liniște.

— Eu nu cred că vreau să fiu prinsă cu tine. Dacă te prind, tu ai să spui că eu te-am pus să faci asta. Ai să-ncerc.1 să mă-mpingi la spânzurătoare... Cară-te... Du-te oriunde, departe de-aici, spuse Jenny, trăgându-l pe scară.

— Să-l chemăm pe vicar? spuse o voce ridicându-se de pe caldarâm.

Era mama lui Lascar Loo care aștepta răbdătoare ca Badalia să înceapă să strige.

— Care vicar? zise pe loc Jenny.

Ea mai avea o șansă să-și pună conștiința în repaus în legătură cu pachetul care zăcea sus.

— Hanna, — Roomer Terrace 63 — foarte aproape de-a-ici,

spuse bătrâna. Ea niciodată nu fusese văzută cu ochi buni de vicar. Poate că, dacă Badalia nu scosese nici un fel de țipăt, lui Tom i-ar fi plăcut mai mult să-l omoare pe bărbat decât pe femeie. Gusturile nu se discută.

Jenny își împinse omul în fața ei până ajunsej-ă în strada mare cea mai apropiată.

—Cară-te, acum, zise ea cu o voce întretăiată. Du-te oriunde, dar nu mai veni să mă cauți. Nu mai vreau să trăiesc cu tine și apoi, Tom — Tom, mă auzi? curăță-ți bocancii.

Zadarnic sfat. Brânciul disperat de dezgust pe care i-l dăduse ea îl trimise să se-nvârtă cu figura înainte în pâraiaș și un polițist se interesă imediat de bunăstarea lui.

—L-au luat drept, drept un bețiv ordinar. Deie Domnul să nu-i privească bocancii. Hanna, Roomer Terrace, 63!

Jenny își fixă pălăria și plecă alergând.

Excelenta guvernantă a pensionului Roomer își amintește că a văzut sosind o tânără persoană cu buzele vinete, cu vocea întretăiată care s-a mulțumit să strige:

—Badalia, Gunnison Street, 17. Spuneți-i vicarului să meargă acolo imediat... imediat... imediat.

După care ea dispăru în noapte.

Acest mesaj fu transmis reverendului Eustae Hanna care de-abia se abandonase somnului.

El înțelese că era chemat de urgență și nu ezită să meargă să bată la fratele Victor, care locuia în față, în aceeași clădire.

Printr-o convenție de etichetă, Roma și Anglia își împărțeau afacerile cartierului după cultul celor interesați, dar Badalia era o instituție și câtuși de puțin o afacere și trebuiau să lase la o parte eticheta ajutoarelor de cartier.

—Ceva i s-a întâmplat Badaliei, zise vicarul și asta vă privește tot atât cât și pe mine. Imbrăcați-vă și veniți.

—Sunt gata, i se răspunse. Are cineva vreo idee despre ce s-a întâmplat neplăcut?

—Nici o altă indicație decât niște lovituri în ușă din mers și un apel.

—Atunci e vorba de o sarcină sau de vreun atac de a-sasin. Badalia nu v-as fi făcut să vă sculați pentru mai puțin de atât. Sunt în măsură pentru aceste două cazuri, slavă Domnului.

Cei doi bărbați se duseră, alergând, în Gunnison Street,

căci nu erau trăsură pe stradă și de altfel prețul unei curse cu trăsură este cât două zile de încălzire bună pentru oameni care mor de frig.

Mama lui Lascar Loo se dusesse la culcare și -ușa nu era, natural, închisă decât cu un zăvor.

Ei găsiră în camera Badaliei o situație cu totul altfel gravă decât s-ar fi așteptat și biserica Romei se arată în mod magnific expertă în arta pansamentelor, în timp ce Biserica Angliei era redusă la rugăciuni pentru a nu cădea în păcatul dorinței

Ordinul Gene, convins că în majoritatea cazurilor prin intermediul corpului se poate ajunge la suflet, își ia măsuri și instruieste personalul în consecință.

—Asta o să meargă pentru moment, zise foarte încet fratele Victor. Hemoragia se pornește înăuntru, mă tem că și creierul e atins până la un punct. Ea e căsătorită, firește?

— Toate sunt și asta nu e decât și mai neplăcut.

¹ — Da, e în toate aceste acte de violență un nu știu ce, care miroase a interior domestic și care dă în vileag originea. Ea e într-o stare absolut disperată, știți. Douăsprezece ore cel mult!

Badalia începu să lovească pe cuvertură cu dosul mâinii.

—Cred că vă înșelați, zise Biserica Angliei. Ea agonizează.

— Nu, ea nu face decât să adune cuverturile, spuse Biserica din Roma. E fiindcă vrea să vorbească. O cunoașteți mai bine ca mine.

Vicarul se aplecă foarte jos.

— Trimiteți s-o caute pe Miss Eva, zise Badalia tușind..

—În dimineața asta, ea o să vină în dimineața asta, spuse vicarul.

Și Badalia fu satisfăcută.

Dar Biserica din Roma, care cunoștea destul de bine sufletul omenesc, încruntă sprâncenele și nu spuse nimic.

La urma urmei, regulamentul ordinului său era explicit. Datoria lui era să vegheze până în zori și la apusul lunii.

Tocmai când ea începuse să coboare, reverendul Eustace Hanna zise;

—N-am face bine să trimitem s-o caute pe sora Eva? Ea ar muri mai repede:

Fratele Victor nu răspunse, dar imediat ce conveniențele permisera, cineva merse la ușa casei micilor surori de la

Diamantul Roșu și rugă ca sora Eva să vină să îndulcească suferințele Badaliei Herosfoot.

Acest om, care vorbea foarte puțin, o conduse la numărul 17 pe Gunnison Street și în camera unde era culcată Badalia.

Acolo, el rămase pe palier și își mușcă degetele până la sânge fiindcă el era un preot exersat să știe și el știa cum inimile bărbaților și cele ale femeilor bat printr-un efect de reacție, atât de bine încât dragostea naște oroare, că pasiunea se manifestă atunci când sufletul tremură de durere.

Badalia, prudentă până la capăt, își menajă forțele până la sosirea Sorei Eva.

Se afirmă în general la micile surori de la Diamantul Roșu că ea a murit delirând, dar cum fu cel puțin una din surori care se conformă la cel puțin jumătate din sfaturile muribundeii, această supoziție pare lipsită de bunăvoință.

Badalia făcu un efort slab ca să se întoarcă în pat și biata mașină umană atât de sfărâmată protestă, — și asta a fost ceva cât se poate de natural.

Sora Eva înaintă brusc, crezând că aude teribilul zgomot de toacă premergător morții.

Badalia zăcea cu toată luciditatea încă și vorbea cu o claritate extraordinară, având în ochiul care-i rămăsese aplombul de neîmblânzit al vânzătoarei de pe stradă, al voluptoasei care dansase pe căruțul de legume.

— E la fel, absolut, cu zgomotul lui Mistress Jessel, nu-i așa? Ca atunci când ea a dejunat și când a vorbit elevilor săi o dimineață întreagă?

Nici sora Eva, nici vicarul nu-i răspunseră.

Fratele Victor stătea afară la ușă, cu respirația greu trecându-l printre buze, căci el suferea.

— Puneți-mi un șervețel pe cap, zise Badalia, am fost bătută pentru ceva bun și nu țin ca Miss Eva să vadă. Eu nu sunt drăguță, de data asta.

— Cine-a fost? întrebă vicarul.

— Un om de-afară. Nu-l cunosc deloc. Beat, cred. Dumnezeu mi-e martor că e adevărat. Miss Eva e-aici? Nu pot să văd din cauza șervețelului. I-am făcut safteaua la ceva bun, Miss Eva. Scuzați-mă dacă nu vă dau mâna toată, dar nu sunt puternică. Sunt patru pence pentru gustarea cu carne de vită la

ceai a lui Mistress Imeny și tot ce-i mai puteți da pentru trusoul copilului. Se fac mereu copii, în lumea asta de-aici. Eu mai bine-aș face să nu zic nimic fiindcă bărbatu-meu n-a mai venit o dată la mine de doi ani, de altfel eu n-aș zice că-s mai de soi ca altele dar, în fine, niciodată n-a venit să mă caute... A intrat un bărbat, m-a lovit în cap și mi-a dat lovituri de picioare, Miss Eva, așa de parc-aș fi avut un soț, nu-i așa? Registrul e în sertar, domnule Hanna, totul e în regulă și n-am dat un ban din ceea ce e în depozit, nici un penny. Uitați-vă sub comodă. O să găsiți tot ce n-a fost cheltuit săptămâna asta... Și pe urmă, Miss Eva, renunțați să mai purtați pălăria asta gri. Eu v-am ferit de difterie și... Nu țineam deloc s-o evitați, dar vicarul a zis că trebuie. Eu am făcut o pasiune pentru el mai mult decât pentru oricare alt bărbat, numai că, s-ar fi întors Tom și atunci... Vedeți, Miss Eva... Tom nu s-a-ntors niciodată la mine de doi ani și eu nu l-am văzut niciodată. Nu... Nu l-am mai văzut niciodată, vă jur. Vă înțelegeți bine. Voi doi, vă înțelegeți și e o-căsătorie aranjată. Am tot dorit mereu contrariul, dar natural asemenea lucruri nu sunt pentru creaturi ca noi. Dacă Tom s-ar fi întors, — ceea ce n-a făcut niciodată, aș fi fost și eu ca altele... Șase pence gustarea micuțului și un shilling ca să-l îmbrac. Ați văzut asta prin cărți, domnule Hanna. Așa e și nu altfel. Natural, nu v-ați putea răfui cu mine. Dar o femeie își arată dorințele pe figură, și niciodată nu te-ai îndoit de asta, Miss Eva. Eu am văzut asta în expresia lui, nu doar o dată, de mai multe ori... Faceți-mi o înmormântare de patru lire și zece shillings, cu un cearșaf mortuar...

Înmormântarea fu de șapte lire cincisprezece shillings și tot Gunnison Street ieși ca s,ă-i facă onoare.

Tot, nu, au fost două excepții.

Mama lui Lascar Loo era de părere că o Putere dispăruse și că de aici înainte accesul la laptele de pasăre era liber.

În consecință, imediat ce -se slăbi zgomotul trăsurilor, pisica culcată pe prag auzi reproșul prostituatei muribunde care nu mai murea odată:

— Oh! mamă, mamă, da' nu-mi mai dai odată lingura ca să-l ling?

CUPRINS

ȘEFUL DE DISTRICT , 7

EVREUL RĂTĂCITOR..... '..

PRIN MIJLOCUL FOCULUI 37

EVREII DIN SUSHAN 42

CETATEA NOPTII DE GROAZA 46

CÂND CRESC APELE 55

ÎNVIEREA LUI IMRAY 66

TREI NU FAC DEICÂT UNU 79

MICILE CUSURURI ALE LUI PAMBE SERANG. 90

NABOTH 96

GEORGIE PORGIE.....,101

RECORDUL BADALIEI HERODSFOOT 111* havildar —

sergent indigen.

* budincă